

Pm.
2175.

P. 2175

NDARUL POPORULUI

pe anul comun dela

HRISTOS

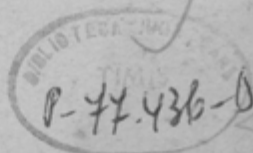
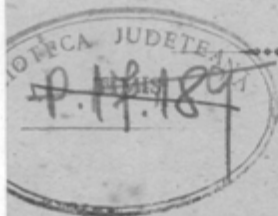
1922.

Întoemit de :

ROMULUS ROMAN

director școlar în Dolovo (Doljave).

Anul I.



tiparul tipografiei și Librăriei „Napredak” Pančevo.

2011 9.136

Salut Cetitorilor !

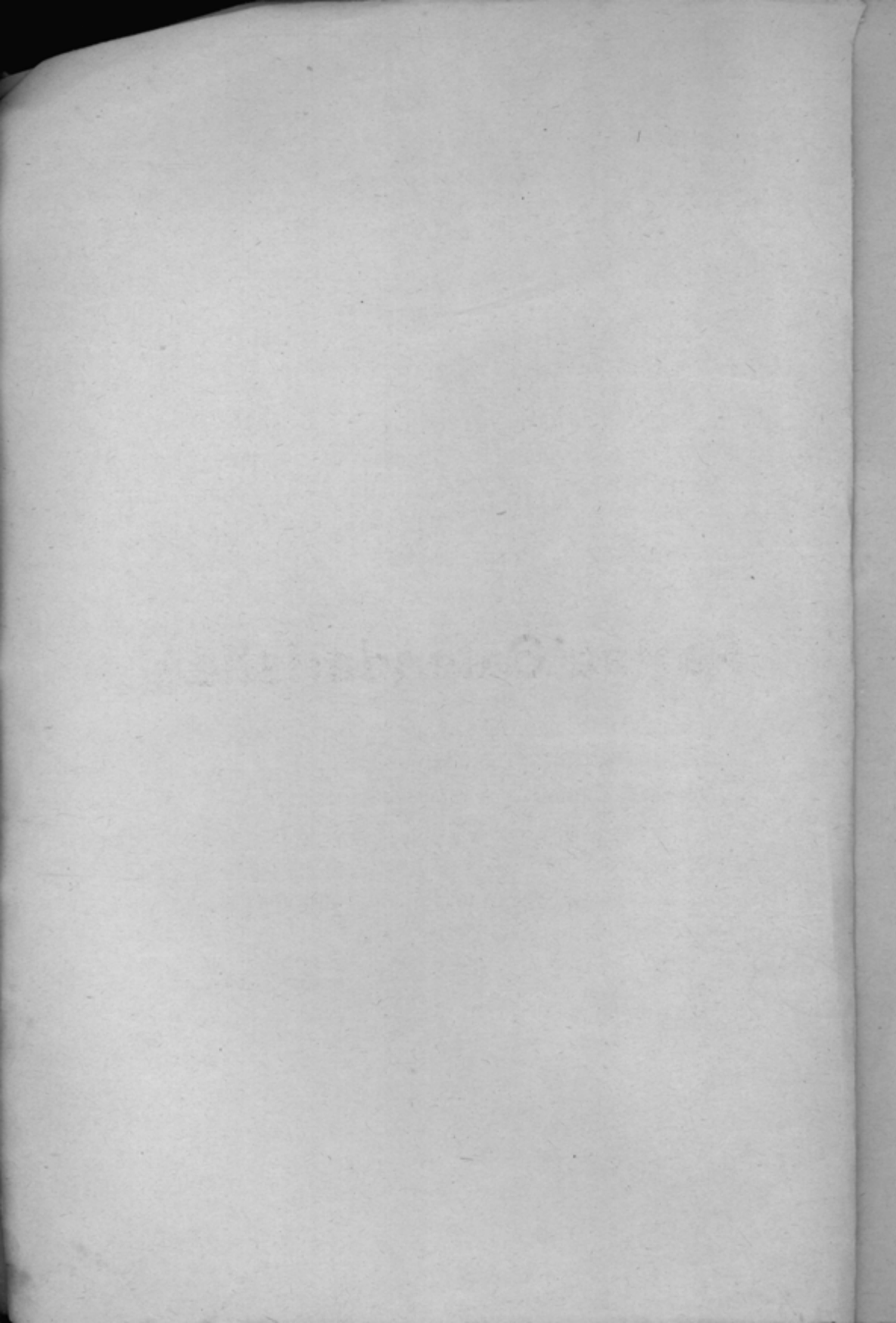
Lipsa unui calendar românesc este adânc simțită. Nefiind la noi tipografie românească, tipăritul cărților în limba noastră, până acuma nu a fost posibil. Am stăruit — vre-o câți-va învățători — pe lângă „Napredac“ din Pančevo, ca să-și arangieze tipografia și pentru cărți românești. Azi aceasta tipografie e provăzută și cu litere românești, și astfel a fost tipărită prima carte românească, în regatul nostru S. H. S. acest : Calendar.

Să ne nisuiim, să ne trudim, pentru a scoate la lumină — prin noi înșine, adecă prin ale noastre puteri — și încă alte cărți, alte publicațiuni, spre promovarea culturii poporului nostru român.

Vremea tace și trece, iar cel ce stă în nepăsare, ori-că așteaptă să-i cadă „mura'n gură“, să va trezi rămas la urma acelor, cari râvnesc cătră învățătură și progres. Să va trezi cu „gura goală“.

Dolovo.

Romulus Roman.



Partea Calendaristică.

1922

Ianuarie — Gerariu

Ziua 10,
noaptea 14 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort., vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sărbătorilor	Datul	(Catholic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Sâmbătă	1	(†) Tăerea impr. Vasile cm.	14	Felics
Duminecă 30	2	Dum. în. B.-lui. C. P. Silvestru	15	Maurus
Luni	3	Sr. Malachia	16	Papa Marcel
Mărți	4	Sob. celor 70 Ap. C. Teortist	17	Antoniou pust.
Mercuri	5	Teopen t. Teona. Sinclitica	18	Prisca
loi	6	(†) Botezul Dom. Isus Hristos	19	Canut
Vineri	7	(†) Sob. S. Ioan Botezătorul	20	Fabian-Sebastian
Sâmbătă	8	G eorghe, Emil, Domuica	21	Agneș
Dumineca 31	9	Martirul Poiienet	22	Sf. Vicențiu
Luni	10	Pr. Grigorie episcop	23	Logodirea Mariei
Mărți	11	C. p. Teodosie	24	Timoteiu
Mercuri	12	martira Tațiana	25	Iuțul sf. Pavel
loi	13	Ermil si Stratomir	26	sf. Policarp
Vineri	14	Sinai si Rait sf. Sava Ar. S.	27	Joan Chrisostom sf. Sava
Sambătă	15	Tebul. Cotibasul	28	Margareta
Dumineca 32	16	Inch. Iuțului sf. ap. Petru	29	Ioan Saleschi
Luni	17	Antoniou cel Mare	30	Martina
Mărți	18	Atanasie si Chiril	31	Petru Nolas.
Mercuri	19	Macarie	1	Februarie Ignat
loi	20	sf. Eutimie cel Mare	2	(†) Int. Domnului
Vineri	21	Macsin, M. Neofit	3	Blasius
Sâmbătă	22	Timoteu	4	Veronica
Dumineca				
Vam. si Far.	23	Clement Încep. Triodului	5	Agata
Luni	24	Xenia	6	Doroteia
Mărți	25	(†) Sf. p. Grigorie	7	Romuald
Mercuri	26	Xenofont	8	Ivan Matschi
loi	27	(†) Ad. moaștelor sf. Ioan Chr.	9	Apollonia
Vineri	28	Efrem Sirul	10	Scholastica
Sâmbătă	29	Aducerea moaștelor sf. Ignatie	11	Desiderin
Dumineca				
Fiului răscit	30	(†) S. S. Trei Fer. Vas. Grig. Ioan	12	Eulalia
Luni	31	Chir. Ioan	13	Ecaterina

Ianuarie

Schimbările lunii (calend. nou) **și**

prevestirea timpului :

Pătrariul prim	Jan.	6	11	oare	23 m.
Lună plină	"	13	15	"	36 "
Pătrariul ultim	"	20	6	"	59 "
Lună nouă	"	28	0	"	48 "

Frig mare, apoi zăpadă
Frig scăzut, vânt
vânt cu zăpadă
Inourat, frig, vânt.

Notițe :

1922

Februarie — Faur

Ziua 11,
noaptea 13 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sărbătorilor	Datul	(Catolic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Mărți	1	M. Trifon	14	Valentin
Mercuri	2	(+) Întîmpinarea Domnului	15	Faustin
loi	3	Sf. Simeon stălpnicul	16	Juliana
Vineri	4	Isidor	17	Julian
Sâmbătă	5	Ma. Agatia	18	Simeon
Dumineca				
Las. de Carne	6	C. P. Vucol ep.	19	Conrad
Luni	7	p. Partenie	20	Eleuterin
Mărți	8	M. M. Teodor Stratilat	21	Eleonora
Mercuri	9	M. Vicifor	22	Petru diu Antioch
loi	10	M. M. Haralampie	23	Damian, Romana
Vineri	11	M. Vlasie	24	ap. Mateiu
Sâmbătă	12	Melentie	25	Valburga
Dumineca				
Lasat de brân.	13	Martinian	26	Alecsandru
Luni	14	Acsentie	27	Leandru
Mărți	15	Ap. Onisim	28	Roman
Mercuri	16	M. Pamfilii	1	Martie Albin
loi	17	M. M. Teodor Tiron	2	Simpliciu
Vineri	18	Papa Leon	3	Cunigunda
Sâmbătă	19	Sân Toader Ap. Archip.	4	Casimir
Dumineca				
I din Post.	20	C. P. Leon ep. Cataniei	5	Dusebin
Luni	21	C. P. Timeteiu si Eustatie	6	Frideric
Mărți	22	Afl. moașt. SS. Mi din Eug.	7	Toma Akvinski
Mercuri	23	Policarp	8	Ioan
loi	24	Aflarea cap. sf. Ioan Bot.	9	Franciska
Vineri	25	C. p. Tarasie	10	40 martiri
Sâmbătă	26	Porfirie	11	Eraclin
Dumineca				
II din Post	27	C. P. Procopie	12	Grigorie
Luni	28	C. P. Vasilie märt.	13	Cosina

Februarie

Schimbarile lunei (calend. nou)	și	prevestirea timpului :
Pătrariul prim Febr. 5 5 oare 52 m.		ploaie apoi frumos
Lună plună " 12 2 " 17 "		zăpadă cu ploaie
Pătrariul ultim " 18 19 " 18 "		vânt, frig
Lună noauă " 26 19 " 47 "		schimbăcios.

Notițe :

1922

Martie — Germenar

Ziua 12,
noaptea 12 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor	Datul	(Catholic nou). Numele sfinților și sărbătorilor
Marți	1	Ma. Eudochia	14	Mașilda
Mercuri	2	Teodot	15	Longin
loi	3	Eutrapie, Cleonic,	16	Herbert
Vineri	4	Gherasim	17	Gertruda
Sâmbătă	5	Conon	18	Eduard
Duminică a III-a din Post	6	SS. 42 m. din Amorea	19	Dum. Iosif
Luni	7	mm. Vasile, Efrem,	20	Ioachim
Marți	8	Teofilact	21	Benedict
Mercuri	9	(†) S. S. 40 Muc. din Sebast.	22	Octavian
loi	10	Codrat	23	Victor
Vineri	11	Sofronie	24	Arh. Gaoril
Sâmbătă	12	Teofan	25	Bunavestirea
Duminică a IV. din Post	13	Ad. m. s. Nichifor	26	Dum. Emanuil
Luni	14	Benedict	27	Ruperto
Marți	15	Agapie	28	Guntram
Mercuri	16	Sabin și Papie	29	sf. Eustațiu
loi	17	Alexie	30	Qiurin
Vineri	18	Chiril	31	Amos
Sâmbătă	19	Chrisant și Darie	1	Aprilie Hugo
Duminică V-a din Post	20	D. C. p. p. ucisi și mârț s. Sava	2	Dum. Francisk de Paula
Luni	21	Iacob ep.	3	Ricardo
Marti	22	Vasile	4	Izidor
Mercuri	23	Vicon și 200 m. m.	5	Vinko Ferorski
loi	24	Zaharie	6	Sixtus
Vineri	25	(†) Bunavestirea	7	Herman
Sâmbătă	26	(†) Sob. m. m. v. Gavril	8	Dionisie
Duminică a VI. din Post	27	(†) Floriile, m. Matrona	9	Dum. Floriile, Maria
Luni	28	c. Ștefan f. ot. no.	10	Ezehei
Marți	29	c. Marcu ep.	11	Leou I.
Mercuri	30	c. Ioan scârțarariul	12	Fulin
Ioia mare	31	(†) c. și f. de m. Ipatie ep.	13	(†) Ioia mare

Martie

Schimbările lunii (calend. nou) și prevestirea timpului :

Pătrariul prim Mart.	6	20	oare	21	m.	timp întunecat, frig
Lună plină	"	13	12	"	14 "	zăpadă, pioaie
Pătrariul ultim	"	20	9	"	43 "	timp plăcut
Lună noauă	"	28	14	"	3 "	schimbăcios, zile calde ploaie cu zăpadă.

Notițe :

1922

Aprilie — Prier

Ziua 13,
noaptea 11 oare

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sarbatorilor	Datul	(Catolic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Vinerea Pati. Sâmbătă	1 2	(†) Patimile lui I. H. m. Egipt. c. p. Fit. f. d. m.	14 15	Vinerea mare Anastasia
Dum. Paștilor	3	(†) Sfintele Paști c. p. Nichita	16	Dum. Paștilor
Lunia Paștilor	4	(†) Paști c. p. Josif	17	Lunia Paștilor
Marti	5	(†) M. Paști s. Seodul	18	Apoloniu
Mercuri	6	c. p. Eutichie	19	Crescenția
loi	7	c. p. Gheorghe ep.	20	Sulpiciu
Vineri	8	App, Irodion, Agav si Ruf.	21	Anselm
Sâmbătă	9	m. Eupsichie din Cesarea	22	Soter si Caiet
Dumineca a II. alui Toma	10	mm. Terentie si Pompie	23	Adalbert
Luni	11	m. Antipa	24	Fidelis
Mărți	12	c. p. Vasilie ep. și märt.	25	Marcu evang.
Mercuri	13	m. Artemon	26	Ciet si Marcelin
loi	14	p. Martin papa	27	Peregrin
Vineri	15	s. s. app. Aristarch, Pud.	28	Vitalis
Sâmbătă	16	m. m. Agania Ir. Ch.	29	m. Petru
Dumineca a III. Minorose.	17	p. Simeon	30	Ecatarina Zr.-Fr.
Luni	18	Ioan inv. s. Grig.	1	Maiu Filip, Iacov
Mărți	19	c. p. Ioan d. p. v.	2	Atanasiu
Mercuri	20	c. p. Todod Trictrina	3	Aflarea s. crucie
loi	21	m. m. Ianuarie si Teodor	4	Elorian
Vineri	22	c. p. Teodor Sicheotul	5	Pin V.
Sâmbătă	23	(†) s. m. m. Gheorghe	6	Ioan
Dum. a IV. a Slăbănogului	24	s. m. Sava c. Elisaveta	7	Stanislau
Luni	25	ap. si ev. Marcu	8	Mihail
Mărți	26	m. Vasilie ep. Amasiei	9	Grigorie N.
Mercuri	27	m. Simeon frateje Domnului	10	Antoniu
loi	28	app. Iason si Sosipatru	11	Mamert
Vineri	29	mii. din Chiric, C. Memmon	12	Pancrațin
Sâmbătă	30	ap. Iacob a lui Zevedeu	13	Servațin

Aprilie

Schimbările lunii (calend. nou) și

prevestirea timpului :

Pătrariul prim.	Apr.	5	6	oare	45	m.
Lună plină	"	11	21	"	43	"
Patrariul ultim	"	19	1	"	53	"
Lună noauă	"	27	6	"	4	"

Timp plăcut. brumă,
zile frumoase
nouros și rece
sechimbăcios, călduros.

Notițe :

1922

Maiu — Florariu

Ziua 14,
noaptea 10 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfăuților si sarbatorilor	Datul	(Catolic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Dum. a V. a Samarinencei	1	pr. Ieremia	14	Bonifaciu
Luni	2	Ad. moast. s, Atan.	15	Sofia
Marți	3	Timoteiu si Maura	16	Ioan Nep.
Mercuri	4	c. m. Pelagia	17	Paschai
loi	5	m. m, Irina	18	Venant
Vineri	6	Dreptul lov.	19	Ceiestin P.
Sâmbătă	7	Am. s. Cruci m. Ac. si Codr.	20	Bernhardiu
Dumineca a VI. a Orbului	8	ap. si ev, Ioan, P. Arsenie	21	Felix
Luni	9	(†) pr. Isaia Sf. Nic. de vară	22	Iulia
Marți	10	ap. Simeon Zilotul	23	Desiduriu
Mercuri	11	Sărbătoare naț. Ciril si Metod	24	Sărb. nat. Ciril si Metod
loi	12	(†) Înălțarea Dlui. Gherm. Epif.	25	Ioia verde Ispasui
Vineri	13	m. Glicheria	26	Eilip Neri
Sâmbătă	14	m. Isidor	27	Hildevert
Dum. a VII. a S. S. Părinti	15	c. p. Pachomie c. m.	28	Vilhelm
Luni	16	Teodor sfăuțitul	29	Maximinian
Marți	17	ap. Andronic	30	Ferdinand
Mercuri	18	m. Teodot	31	Andela
loi	19	m, Tatrichie ep.	1	Iunie Grațiana
Vineri	20	(†) m. Talaleu	2	Erasm
Sâmbătă	21	(†) Constantin si Elena	3	Clotild
Dumineca Rusalilor	22	(†) Pog. Duh. s. m. Vas,	4	Dum. Rusalilor Cvirin
Lun. Rusalilor	23	(†) c. p. Mihail märt.	5	Lunia Rus. Bonf.
Marța Rusal.	24	(†) c. p. Simeon	6	Norbert
Mercuri	25	(†) Afl. a 3. a sf. cap ului I. Boter	7	Sobert
loi	26	ap. Carp	8	Medard
Vineri	27	m. Terapont	9	Primus
Sâmbătă	28	p. Nichira	10	Margarita
Dumineca tuturov Sfin.	29	c. m. Teodosia	11	Varnavas
Luni	30	c. p. Isachie	12	Ioan Fac.
Marți	31	Sf. Emia si m. Ermie	13	sf. Anton Padua

Maiu

Schimbările lunei (calend. nou) și prevestirea timpului :

Pătrariul prim	Maiu	4	13	oare	55	m.	rece, ploaie, vânt
Lună plină	"	11	6	"	6	"	plăcut, călduros,
Pătrariul ultim	"	18	19	"	17	"	ploaie, vânt
Lună noauă	"	26	19	"	4	"	frumos, cald.

Notițe :

1922

Iunie — Gireşeriu

Ziua 15,
noaptea 9 oare.

Zilele din săptămâna	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sarbatorilor	Datul	(Catholic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Mercuri	1	m. Iustiu	14	Basilius
loi	2	p. Nichifor	15	Ziua Domnului
Vineri	3	m. Lucian	16	Francisco Reg.
Sâmbătă	4	p. Mitrofan patr. Const.	17	Adolf
Dum. a II. după Rusali	5	m. Doroteiu ep. Tirului	18	Geovasio
Luni	6	m. Visarion	19	Protasio
Mărti	7	m. Teodot	20	Silverius
Mercuri	8	m. Teodor Chalilar	21	Alois
loi	9	p. Chiril archep. Alex.	22	Inima lui Isus
Vineri	10	m. Alexandru, Timoteiu, Anton	23	Edeltrust
Sâmbătă	11	ap. Bartolomeiu si Varnava	24	Nascerea lui I. Boter
Dum. a III. după Rusali	12	c. p. Onufrie	25	Prosper
Luni	13	m. Achilina, S. Trifilie ep. Leue	26	Ioan si Paul
Mărti	14	pr. Eliseu si Methodiu patr. Const.	27	Ladislau
Mercuri	15	Pomenirea eroilor căzuți Sărb.	28	Vidov dan Sărb. n.
loi	16	Tihon f. d. m.	29	(†) app. Petru si Pavel
Vineri	17	mm. Manuilă, Savel si Ismail	30	Petru
Sâmbătă	18	m. Leontie	1	Iulie Teobald
Dom. a IV. a după Rusali	19	ap. Iuda fr. Dlui	2	Cercet. Mariei
Luni	20	ep. Metediu	3	Eliodor
Mărti	21	m. Iulian de Tarsis	4	Zdalrich
Mercuri	22	m. Eusebin ep. Sam.	5	Domitiu
loi	23	m. Agripina	6	pror. Isaia
Vineri	24	(†) Nașc. lui Ioan Botez Sânz.	7	Villibald
Sâmbătă	25	m. Fevronia	8	Chillian
Dum. a V. a după Rusali	26	c. p. David din Tesalonic	9	Anatolia
Luni	27	c. p. Samson	10	Amalia
Mărti	28	Ad. moașt. S. S. Chir si Ioan	11	Piu I.
Mercuri	29	(†) S. S. Ap. Petru si Pavel	12	Heinrich
loi	30	(†) Sob. cetor 12 Apostoli	13	Margareta

Iunie

Schimbările lunii (calend. nou) și prevestirea timpului :

Pătrariul prim	lunie	2	19	oare	10 m.	cald, uscătură
Lună plină	"	9	16	"	57 "	căldură cu furtuni
Pătrariul ultim	"	17	13	"	3 "	schimbăcios
Lună nouă	"	25	5	"	19 "	foarte cald, uscat.

Notițe :

1922

Iulie — Cuptoriu

Ziua 14,
noaptea 10 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor și sărbătorilor	Datul	(Catholic nou). Numele sfântilor și sărbătorilor
Vineri	1	S. S. Cosma și Damian	14	Bonăveutura
Sâmbătă	2	Haina Maicei Domnului	15	Heurich
Dum. după a				
VI. a Rusali	3	m. Jachint și Anatolie	16	Maria B.
Luni	4	p. Andreiu arch. Critului	17	Alexie
Marți	5	(†) c. p. Atanasie	18	Frideric
Mercuri	6	c. p. Sisoe cel mare	19	Aurelia
Joi	7	c. p. Toma, Acachie	20	pr. Ilie
Vineri	8	m. m. Procopie	21	Olga
Sâmbătă	9	m. Pancrație	22	Maria Magdalina
Dum. după a				
VII. Rusali	10	S. S. 45 muc. din Nicopole	23	Apollinar
Luni	11	m. Eufemia	24	Christina
Marți	12	m. Proclu, Ilar. C. Mih.	25	ap. Iacob
Mercuri	13	(†) Sob. Arh. Savril	26	Ana
Joi	14	ap. Achila	27	Pantelimon
Vineri	15	m. Chiric și Iudita mamalui	28	Victor
Sâmbătă	16	m. Antinogen	29	Marta
Dum. a VIII.				
dupa Rusali	17	(†) m. Marina	30	Abdon și S.
Luni	18	m. Sachint și Emilian	31	Ignatie Lojola
Marți	19	m. Macrina	1	August Laut s. Petru
Mercuri	20	(†) pr. Ilie	2	Porționcula
Joi	21	c. c. p. p. Simeon și Iezechiel	3	Augustin
Vineri	22	(†) m. Maria Magdalena	4	Dominicu
Sâmbătă	23	m. Foca	5	Maria Schnee
Dum. a IX.				
dela Rusali	24	m. Christina	6	Schimb. la față
Luni	25	(†) Adorm sf. Anei	7	Cajetan
Marți	26	m. Ermolae	8	Chiriac
Mercuri	27	(†) m. m. Pantelimon	9	Roman
Joi	28	ap. Prohor, Nicanor	10	Laurețiu
Vineri	29	m. Calinic m. Teodora	11	Susana
Sâmbătă	30	app. Sila, Silvan, m. Angelina	12	Clara
Dum. a X.				
dupa Rusali	31	drept. Eudochim	13	Casian

Iulie

Schimbările lunii (calend. nou) și prevestirea timpului :

Pătrariul prim Iulie	1	23	oare	51	m.	cald, uscatura
Lună plină	"	9	4	"	7	ploaie cu furtuni
Pătrariul ultim	"	17	6	"	11	caldura cu ploaie puțină
Lună nouă	"	24	13	"	47	mare caldura
Pătrariul prim	"	31	5	"	21	furtuni.

Notițe :

1922

August — Măsălaru

Ziua 13,
noaptea 11 oare

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sarbatorilor	Datul	(Catholic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Luni	1	Aflarea cins. † m. Macavei	14	Eusebie
Marți	2	Ad. moașt. s. Stefan	15	(†) Adorm. Maicei Dom.
Mercuri	3	C. c. p. p. Isachie, Dalmat.	16	Rochus
loi	4	s. s. 7 Coconi diu Efes	17	Bertram
Vineri	5	M. Eusignie	18	Elena
Sâmbătă	6	†) Schimbarea la Față	19	Ludovic
Dum. a XI. dupa Rusali	7	m. Dormetie	20	(†) Sf. Ștefan
Luni	8	Emilian mart. ep.	21	Foau Frauc
Marți	9	Ap. Matia	22	Timoteiu
Mercuri	10	Ap. arch. Laurentie	23	Filip
loi	11	ap. arch. Euplu	24	ap. Bartolomeiu
Vineri	12	m. Totie si Anichit	25	Ludovic
Sâmbătă	13	c. p. Maxim mart.	26	Zefirin
Dum. a XII. dupa Rusali	14	pr. Michea	27	Iosif Calos
Luni	15	(†) Ad. Născăt. de Dumnezeu	28	Augustin
Marți	16	Aduc. icoanei Dlui; M. Diomid	29	Taierea cap. s. Ioan
Mercuri	17	m. Miron	30	Rosa
loi	18	m. Flor si Lavro	31	Raimund
Vineri	19	m. Andrelu Stratilat	1	Septemore Egidiu
Sâmbătă	20	pr. Samuil	2	Zenon
Dum. a XIII. dupa Rusali	21	ap. Tadeu si ma Vassa	3	Serafiua
Luni	22	m. Agatonie	4	Rosalia
Marți	23	m. Lup	5	Laurent
Mercuri	24	m. Eutichie	6	Magnus
loi	25	ap. Vartolomeiu si Tit	7	Regina
Vineri	26	m. Adrian; ma Natalia	8	(†) Născerea Mariei
Sâmbătă	27	c. p. Pimen	9	Porgonie
Dum. a XIV. dupa Rusali	28	c. p. Moisi Arapul	10	Nicolae Tol.
Luni	29	(†) Taierea cap. s. Ioan	11	Pulcheria
Marți	30	Alexan., Ioan, Tavel patr. Const.	12	Macedoniu
Mercuri	31	Brăul Treacuratei Mariei	13	Matern

August

Schimbările lunei (calend. nou)		și	prevestirea timpului :	
Lună plină	Aug. 7 17	oare	18 m.	furtuna cu grindina
Patrariul ultim	" 15 21	"	34 "	schimbacios
Lună noauă	" 29 12	"	54 "	caldura
Pătrariul prim.	" 29 12	"	54 "	căldura, nopți racoroasa.

Notițe :

1922

Septembrie — Răpeune

Ziua 12,
noaptea 12 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor	Datul	(Catolic nou). Numele sfinților și sărbătorilor
loi	1	(†) c. p. Simeon stâlp.	14	Înălțarea sfei cruce
Vineri	2	m. Mamant	15	Nicomed
Sămbătă	3	m. Antim ep. V.	16	Ludmila
Dum. a XV. d. Rusali	4	M. Vavila și Moisi pr.	17	Lamberto
Luni	5	pr. Zaharia	18	Toma ap.
Măști	6	Min. arh. Mihail	19	Ianuarie
Mercuri	7	m. Sozont	20	Eustachiu
loi	8	(†) Nasc. Nasc. de Dumnezeu	21	ev. Mateiu
Vineri	9	(†) s. s. p. p. Ioachim și Ana	22	Maurițiu
Sămbătă	10	Minodora, Mitrodora, Nimfodora	23	Tecla
Dum. a XVI. d. Rusali	11	C. Teodora	24	Rupert
Luni	12	m. Autonom	25	Cleofa
Măști	13	m. Corneliu sutașul	26	Ciprian
Mercuri	14	(†) Înălțarea Sfei Cruci	27	Cosma și Dam.
loi	15	m. Nichita	28	reg. Vencislav
Vineri	16	m. m. Eufemia	29	Michail arch.
Sămbătă	17	m. Sofia și ficele Sale	30	Ieronim
Dum. a XVII. d. Rusali	18	c. p. Eumenie f. d. m.	1	Octombrie Remigiu
Luni	19	m. Trofim, m. Savatie	2	Zeodegar
Măști	20	m. Eustatie fii săi	3	Candid
Mercuri	21	ap. Codrat	4	Francisc Ser.
loi	22	m. Foca	5	Placid
Vineri	23	(†) Zămisirea s. Ioan Bot.	6	Bruno
Sămbătă	24	m. Tecla	7	Iustina, Marcu
Dum. a XVIII. d. Rusali	25	c. m. Eufrosina din Alexandr.	8	Brigitta
Luni	26	(†) Adorm. s. Ioan evang.	9	Dionisie
Măști	27	m. Calistrat	10	Francisk Borg
Mercuri	28	c. p. Chariton m.	11	Nicasiu
loi	29	c. p. Chiriace sihastr.	12	Maximilian
Vineri	30	m. Grigorie ep. Arm.	13	Eduard

Septemvrie

Schimbările lunei (calend. nou)		și	prevestirea timpului :	
Lună plină	Sept. 6	8 oare 47 m.	timp plăcut	
Pătrariul ultim	" 14	11 " 29 "	eeța, peste zi placut	
Lună noauă	" 21	5 " 38 "	vânturos	
Pătrariul prim	" 27	23 " 40 "	vânturos cu ploaie.	

Notițe :

1922

Oetomvrie — Brumărel

Ziua 11,
noaptea 13 oare.

Zilele din săptămâna	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sărbătorilor	Datul	(Catolic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Sâmbătă	1	(†) ap. Iacob, c. p. Andronic	14	Calistus
Dum. a XIX.				
d. Rusali	2	M. Ciprian, m. Iustitina fec,	15	Teresia
Luni	3	m. Dionisie Areop.	16	Sallus
Mărti	4	p. Ieroteiu ep. Ateu	17	Hedviga
Mercuri	5	m. Charatina	18	Luca ev.
loi	6	(†) ap. Toma	19	Petru d. Alc.
Vineri	7	m. Sergie si Vach	20	Felician
Sâmbătă	8	c. maica Pelagia	21	Ursula
Dum. a XX.				
d. Rusali	9	(†) ap. Iac. si c. p. Andronic	22	Cordula
Luni	10	m. Eulampie si Eulampia	23	Ioan Cap.
Mărti	11	(†) Ap. Filip, c. Teof	24	arh. Rafail
Mercuri	12	m. Prov, Tarah,	25	Chrisant
loi	13	m. Carp si Papil	26	Amand
Vineri	14	(†) Curioasa Paraschiva	27	Frument
Sâmbătă	15	c. m. Lucian	28	Simeon si Iuda
Dum. a XXI.				
d. Rusali	16	m. Longhin Sutaşul	29	Narcis
Luni	17	pr. Osie c. m. Andreiu Crit	30	Claudie
Mărti	18	ap. si ev. Luca	31	Volgang
Mercuri	19	pr. Ioil si m. Var.	1	Noemvrie (†) Toţi Sfinţi
loi	20	m. m. Artemie	2	Pomenirea răpos
Vineri	21	c. m. Ilarion cel. mare	3	Hubert
Sâmbătă	22	p. Averchie ep. Ienopoiiei	4	Carol Bor
Dum. a XXII.				
d. Rusali	23	ap. Iacob fr. plui	5	Emeric
Luni	24	m. m. Areta	6	Leonard
Mărti	25	m. Votarie, Marcian, Martirie	7	Engelbert
Mercuri	26	(†) M. M. Dimitrie	8	Gottfried
loi	27	m. Nestor	9	Teodor
Vineri	28	m. Terentie, m. Neofila	10	Avelin Andr.
Sâmbătă	29	m. Anastasia	11	Martin ep.
Dum. a XXIII.				
d. Rusali	30	m. Zinvie si m. Zinovia	12	Cunibert, m. Emilia
Luni	31	ap. Stahie, Ample, Nareis	13	Stanislau

Oetomvrie

Schimbările lunei (calend. nou)		și	prevestirea timpului :
Lună plună	Oct. 6 1 oare 58.m.		ploios
Pătrariul ultim	" 13 22 " 55 "		bruma, ceața, întunecos
Lună noauă	" 20 14 " 40 "		ploaie
Pătrariul prim	" 27 14 " 26 "		plăcut, senin.

Notițe :

1922

Noemvrie — Brumariu

Ziua 10,
noaptea 14 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort. vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sărbătorilor	Datul	(Catolic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Marți	1	s. s. f. de arg. Cosma si Damian	14	Venerand
Mercuri	2	m. Achindin, Pigasie	15	Leopold
loi	3	m. Achepsima, Aitala, Josij	16	Otmar
Vineri	4	c. Ioanichie, m. Nicandru	17	Grigorie Teol.
Sâmbătă	5	m. Galaction si Epistimia	18	Eugen
Dum. a XXIV. d. Rusali	6	p. Pavel m. patr. Const.	19	Elisabeta
Luni	7	s. s. 33 martiri si c. Lazăr	20	Felix
Marți	8	(†) Arch. Mihai si Gavril	21	(†) Intrarea iu bis
Mercuri	9	m. Onisifor, Porfirie	22	Cecilia
loi	10	ap. Erast, si Olimp	23	Clement
Vineri	11	m. Mina, Victor, Vichentie	24	Hrisogon
Sâmbătă	12	p. Ioan milosiivul, c. p. Nil	25	Ecatarina
Dum. a XXV. d. Rusali	13	(†) p. Ioan gură de aur	26	Conrad
Luni	14	(†) ap. Filip	27	Virgilius
Marți	15	m. Gurie, Salmona, Aviv	28	Sosten
Mercuri	16	(†) ap. si ev. Mateiu	29	Saturnin
loi	17	p. Grigorie ep. Neocesarei	30	ap. Andreiu
Vineri	18	Aniversarea procl. unirei S. H. S.	1	Decemvre Sărb. Naț.
Sâmbătă	19	pr. Avdie si m. Varlaam	2	Bibiana
Dum. a XXVI. d. Rusali	20	c. Proclu, m. Grigor	3	Francisc Xav.
Luni	21	(†) Intrarea în biserică	4	(†) Barbara
Marți	22	ap. Filimon	5	Sava
Mercuri	23	p. Amfilochie ep.	6	(†) S. Nicolau
loi	24	m. Climent si Petru	7	Ambrozie
Vineri	25	m. m. Ecatarina	8	(†) Zămislirea Năse D.
Sâmbătă	26	c. p. Alimpie si Nikon	9	Leocadia
Dum. XXVII. d. Rusali	27	m. m. Jacob Persul	10	Iudita
Luni	28	c. p. Stefan	11	Damasus
Marți	29	M. Paramon si Filumen	12	Maxeutie
Mercuri	30	(†) Ap. Andreiu	13	Lucia

Noemvrie

Schimbările lunei (calend. nou) și **prevestirea timpului :**

Lună plină	Nov.	4	19	oare	36	m.	vânt rece
Pătrariul ultim	"	12	8	"	52	"	ploaie
Lună nouă	"	19	1	"	6	"	zăpadă cu ploaie
Pătrariul prim	"	26	9	"	15	"	senin, rece.

Notițe :

1922

Decembrie — Andrea

Ziua 9,
noaptea 15 oare.

Zilele din săptămână	Calendarul Iulian (ort., vechiu)		Calendarul Grigorian	
	Datul	Numele sfântilor si sărbătorilor	Datul	(Catolic nou). Numele sfântilor si sărbătorilor
Ioi	1	pr. Naum si Filaret	14	Spiridon
Vineri	2	pr. Avacum	15	Celian
Sambătă	3	pr. Sofonie	16	Adelaida
Dum. XXVIII.		Sărbătoare Națională		Sărbătoare națion.
d. Rusali	4	(†) m. Var., Ziua nașt. Regelui	17	Ziua nașt. Reg.
Luni	5	c. p. Sava	18	Srațian
Marți	6	(†) Par. Nicolae	19	Nemesiu
Mercuri	7	p. Ambrozie ep. M.	20	Liberat
Ioi	8	c. p. Patapie	21	ap. Toma
Vineri	9	Zămislirea s. Anei	22	Zemun
Sămbătă	10	M. Mina, Ermogen, Eugraf	23	Victoria
Dum. XXIX.				
d. Rusali	11	Dum. Strămoșilor c. p. Stanilă	24	Adam si Eva
Luni	12	(†) c. p. Spiridon	25	(†) Nascerea Dlui
Marți	13	M. Axentie	26	(†) Ștefan I. muc.
Mercuri	14	m. Tirs, Calinic, Filimon	27	Ioan ap.
Ioi	15	m. Elefterie	28	Copii nevinovați
Vineri	16	pr. Agheu	29	ep. Toma
Sămbătă	17	pr. Danil si 3 coconi	30	David
Dum. înainte de Nasc. D.	18	m. Sebastian p. Modest ep.	31	Silvestru
Luni	19	m. Boniface	1	Ianuarie 1923
Marți	20	m. Ignat	2	Macarie
Mercuri	21	m. Iuliana	3	Genoveva
Ioi	22	m. m. Anastasia	4	Tit
Vineri	23	S. S. 10 martiri din Crit	5	Telesfor
Sămbătă	24	c. m. Eugenia	6	(†) Cei trei Crai
Dumineca Crăciunului	25	(†) Nascerea Domnului	7	Valentin
Luni	26	(†) Sob. Prealuratei	8	Severiu
Marți	27	(†) arch. Ștefan	9	Julian
Mercuri	28	S. S. 20 mii Muc. arși in Vicom	10	Pavel Pust.
Ioi	29	S. S. 14 mii prunci ucisi de Irod	11	Higin
Vineri	30	m. Anisia, c. Zotie	12	Ernest
Sămbătă	31	C. m. Melania Romana	13	Ilarie

Decembrie

Schimbările lunii (calend. nou) și prevestirea timpului :

Lună plină	Dec.	4	12	oare	23	m.	vânt, nouros
Pătrariul ultim	"	11	12	"	40	"	zapadă, frig
Lună noauă	"	18	13	"	20	"	ger
Patrariul prim	"	26	6	"	53	"	ger cu zăpadă

Notițe :

Cânteece poporale.

1.

Câte mama mi le-a spus
 Toate sub picior le-am pus.
 Dar nici bine n'am aiuns.
 Astăzi de m'ar învăța
 Toate'n samă le-aș lua.
 Câte mama m'a 'nvățat
 Cu picioru le-am călcat
 Dar, nici bine n'am umblat.

2.

Li, li, li, si iară li
 Frunzuliță de pe vii,
 Dulce-a fost gura badii !
 Dnlce-a fost s' acu'-i amară,
 Îndulcește-o Doamne iară !

3.

Pus'am gând si jurământ
 Să nu mai iubesc nici când,
 Dar când te văd
 Pre tine,
 Puișorul meu,
 Zăuit de jurăminte
 Și chiar de Dumnezeu.

4.

Lelișoară din Banat,
 Nu gândi că te-am uitat
 Floare de bujor
 Nu te uit eu, până mor.

5.

Foaie verde călăpăr,
Doi feciori maică mă cer,
Unu-i negru, altu-i băl.
Frunză verde de măr dulce,
După băl, maică m'aș duce,
Frunză verde de mar acru,
După negru meargă dracu.

6.

Foaie verde flori de mac,
Pe drumul care mi drag
Treabă n'am și cale'm fac
Să vad pe mândruța'n prag
Cu firuțul tras în ac
Cu gura friptă de sete
După badea care trece.

7.

Murăș, Murăș apă lină
Vino dorul mi'-l alină
Murăș, Murăș, apă lată
Când te-oi mai trece-odata ?
Să-'m vad satul parăsit
Și casa'n care-am fost mic.

Golindele Crăciunului.

Este un obicei dela moș-stămoșii noștrii dela: vechii Romani.

Când începură popoarele a năvăli și peste ținuturile unde erau colonizați Romanii, prin Dacia-Trăiană, atunci un împărat al Romanilor: Aurelian și-a retras oastea sa, dincolo de Dunăre, fiind și așa mare și estins imperiul Roman.

Cu oastea nu s'au dus și poporul de rând, ci a rămas aici, pe locurile unde s'a născut, și de cari nu să putea despărții.

Dar aveau să sufere multe și grele maltractări-năcazuri, dureri — din partea popoarelor barbare, cari năvăleau dela răsărit, ca roiurile de lăcuste. Fugiau, să ascundeau prin munți și păduri de urgia: Hunilor, Gotilor, Gepizi, Avari, Tatauri etc.

Durerea lor sufletească, jelea după Aurelian și oastea sa, o cântau la Crăciun, și de atunci, să mai alfă și azi în colindele Crăciunului vorba:

„O Lerui!” adecă: Aurelian,

Dela acești romani bătuți de soarte, ni tragem noi românii originea.

Cronologia

pe anul 1922.

	Anii
Dela Facerea lume-i după socoteal i bisericeii noastre sunt:	7430
„ Facerea lume-i după socoteala bisericeii rom.-cat;	6635
„ Facerea lume-i după calend. vechiu al iidovilor	5927
„ potopul lui Noe	5371
„ fondarea Rome-i	2675
„ moartea lui Alexandru cel mare	2453
„ nașcerea mântuitorului Isus Hristos	1922
„ risipirea Ierusalimului prin Romani	1853
„ venirea Romanilor în Dacia sub împ. Trăian	1817
„ întroducerea clopotelor în bisericile creștine	1522
„ desbinarea bis. apusene de cea răsăriteană	869
„ moartea lui Stefan Nemanja, primul rege sârbese	726
„ moartea lui Sf. Sava Primul arhiepiscop sârbesc	685
„ dela aflarea prafului de pușca	589
„ încetarea familiei domnitoare „Nemanja“	551
„ aflarea hârtiei	549
„ căderea împărăției sârbești, în bătălia dela „Cossovo“	533
„ aflarea tiparului	480
„ descoperirea Americii	430
„ reformațiunea lui Luther	405
„ aducerea crumpilor în Europa	338
„ aflarea mășinelor cu abur	286
„ aflarea trenului (drumulni de fer)	145
„ descoperirea electricității	132
„ răscoala sârbilor sub Charagheorghevici	118
„ aflarea corăbiilor cu vapor	115
„ aflarea mășinelor de cusut hainele	73
„ scuturarea jugului turcesc dela sârbi	44
„ descoperirea telefonului	34
„ întemeierea regatului Sârbe c	40
„ izbucnirea războiului cel mare	8
„ unirea Sârbiei-Croatiei-Sloveniei	4
„ moartea reg. Petru I; întemeiătorul regatului S. H. S.	1

Cele patru anotimpuri:

Primavara : să începe la : 21. Martie 10 oare 49 m.

Vara : să începe la : 22. Junie 6 oare 27 m.

Toamna : să începe la : 23. Sept. 21 oare 10 m.

Earna : să începe la : 22. Dec. 15 oare 57 m.

Sărbători și alte zile schimbăcioase :

Carnevalul (cășlegile) 5. săptămâni.

Inceputul „Triodului“ : 23. Ianuarie.

Lăsatul de carne : 6. Februarie.

Lăsatul de brânză : 13. Februarie.

Inceputul postului mare : 14. Februarie.

Floriile cad la : 27. Martie.

Paștile cad la : 3. Aprilie,

Ispasul cade la : 12. Maiu.

Rusalile cad la : 22. Maiu.

Crăciunul cade în zi de : Duminecă.

Posturile :

Mercurile și Vinerile de peste an.

Ajunul Botezului : 5. Ianuarie.

Postul Paștilor dela 14. Februarie—2. Aprilie.

Postul S. S. Ap. Petru și Pavel : din 30. Maiu—28. Junie.

Postul Sân-Măriei-Mare : 1—14. August.

Postul Tăerei capului S. Joan 29. August.

Postul Ziua Crucii : 14. Septem.

Postul Crăciunului : din. 14. Noem.—24. Dec.

Deslegare de post :

Va să zică, nu trebuie să postim : Mercurile si Vinerile dela Crăcium până la Botezul Domnului.

Mercurile si Vinerile din săptămâna brânzei, din săptămâna după Paști precum si cele din săptămâna după Rusali. Deslegare de pește — putem mânca — la 25. Martie, 24. Junie, 30. Junie, 6. August, 14. Noemvrie si 21. Noemvrie precum si în Dumineca Florilor. Tot în zilele acestea după rânduiala bisericească la masă să poate bea si vin. (dacă este)

Părăstase oficioase :

La 15. (28) Junie, pentru eroii căzuți în bătălia dela Cossovo, a 1389.

La 3. (16) August, pentru Petru I. Cel mare.

Sărbători naționale :

(orice lueru e oprit).

La 11. (24) Maiu : Ciril si Metnodiu.

La 15. (28) Junie : Vidovdan.

La 18. Noemvrie, (1) Decemvrie : Aniversarea unirei S. H. S.

La 4. (17) Decemvrie : Aniversarea zilei nașterii Regelui Alexandru I.

Vacanțele școlare

conform ord. Ministrului de Instrucție
No 13383/921. (Calendarul nou)

Nr. curg.	Datul	Vacanța	Câte zile ?	
1	I—14.	Anul nou	1	
2	I—19.	Botezul Domului	1	
3	I—27.	Sf. Sava	1	
4	IV—7.	Bunavestire	1	
5		Cuminecarea școlarilor	1	
6		Paștile	10	Din joia-mare.
7	V—6.	Sf. Gheorghe	1	
8	V—24.	Ciril si Methodiu	1	
9		Înălțarea Domnului	1	
10		Rusalile	2	Din ziua de „Rusali.”
11	VI—28.	Vidovdan	1	
12	VII—12.	S. S. Ap. Petru si Pavel	1	
13		Patronul bisericei	1	
14	VIII—19.	Schimbarea la Față	1	
15	VIII—28.	Adormirea Născăt	1	
16	IX—21.	Nascerea Născăt	1	
17	XI—8.	Mucenicul Dimitrie	1	
18	XI—21.	rh. Mihai si Gavriil	1	
19	XII—1.	Aniversarea unirei S. H. S.	1	
20	XII—17.	Aniversarea zilei nașterii Regului :	1	
21		Cuminecară elevilor	1	
22	XII—19.	Sf. Nicolae	1	
23		Crăciunul	10	Dela Ajun.
24		Vacanța săptămânala : Joi după amiazi		
25		Vacanța mare : din 28. Iunie, 1. Septemvrie		

Obsărvare : Școalele primare si civile din Voivodina vor ținea vacanțe în zilele I., II. si III. a Crăciunului si Paștilor bisericei Apusene ; totasemenea școalele acestea cu elevi catolici, reformați si de legea lui Moisa, vor avea vacanțe câte 3—3 zile, la Crăciunul si Paștile bisericei Răsăritene. (Ord. Ministr. de Instrucție dela 20. dec. 1920. No 47.686.) Acestea vacanțe să vor ținea numai în comunele cu locuitori de confesiuni diferite.

Calendarul economic.*)

Ianuarie.

La casa și curte Incheie socoțile din anul trecut. Trimite abonamentul la foi. Drege uneltele economice, ca să le ai gata pe timpul lucrului. Vitelor dă-le nutreț învrăstat, căci îl mistuie mai bine. Adună și cară acasă lemnele de foc și zidit.

In grajd. Fiindcă iarna boii nu se folosesc la poveri mari, li-se poate detrage puțin din nutreț. lepele de fătat pune-le foarte puțin la lucru. Grijește să nu se răcească vitele, ceea ce se poate întâmpla, dacă le dai nutreț prea rece, sau poate chiar înghețat. Grijește de albine.

In grădină. Curăță pomii de mușchi, omide, coafe bătrână, crengi ușcate și de iască. Unge ranele cu amestecătură de balegă, pământ cleos și păr de bou tăiat mărunt. Adună zăpada cu lopata grămezi în jurul pomilor: astfel umpli pământul de umezeală și faci pomii să întârzie cu înflorirea, prin ce-i scapi de brumă.

Pe câmp. Cara gunoiul: gunoiește samanaturile de trifoi și lucerna.

In pivniță (podrum). Incepe sau continua cu tragerea vinului nou, după cum acela se limpezește.

Semne de timp. Ianuarie cald, nu e semn de an mănos. După iarnă neagră cu vânturi calde se umplu morminții. Ianuarie geros și uscat aduce Faur cu neauă. Ianuarie cu negură aduce Faur umed. Cum a fost timpul la Sf. Grigorie (10), așa va fi tot anul.

Februarie.

La casă și curte. Incepe a duminica cucuruzul. Cerne bucatele de samânța.

*) Ne având tipografia destule litere românești ca: ș, ț, ă, cetitorii să fie cu băgare de samă.

Autorul.

In grajd. Vitelor de tras și de prasila sa le dai acum nutrețul cel mai bun, ce l-ai grijit anume spre acest scop de toamna: boilor sa le dai des urluiala de orz cu paie marunțite. Lasa berbecii la oile, ce vrei sa fete în Iulie și le pazește sa nu beie apa de pe zapada, caci cele de a fată pierd mielul, — iar celor ce au fâtat li-se strica laptele.

In grădină. Taie mladitele de oltoi din partea de miază-zi a pomilor, le implânta în nasip ori pamânt umed pâna la folosința. Sfârșește curățitul pomilor de omide, și când e timpul frumos poți sadi pomi. Curățește altoii mai tineri de crengile netrebnice, ca să creasca frumos. — In gradina fa rasadnița și samana țeler, ceapa, salata, calarabe, ș. a.

Pe câmp. In ogoare de toamna, poți samana catra sfârșitul lunii: ovas, orz, cimbru, mazariche ș. a. Cauta și împrastie gunoiul, ca pe când se desgheata zama lui sa între în pamânt. Când timpul e frumos, poți începe aratul.

La vie. Incepe gunoirea.

In pivniță. Lucrul principal e curățenia; aerizeaza regulat pivnița și afuma cu pucioasa în fiecare luna butoaiele goale. Butoaiele pline umple-le tot la 0—14 zile și le curata bine de mucezala. Curăța bine vinurile înflorite.

Semne de timp. Faur alb întărește sămănăturile. Faur urit — Maiu frumos. Când nu îngheață în Faur e semn de an bun. Vânturile de miază-noapte prorocesc an mănos Negura de apus arată ger.

Martie.

La casă și curte. Reguleaza claile de fân. Macină bucate pentru timp mai îndelungat.

In grajd. Fiindca caii în luna aceasta sunt mai tot la ham, de aceea trebuie sa ne îngrijim de nutreț bun și destul pentru ei. Mânzilor de 10—12 zile poți sa le dai deja ovas, iar daca sunt 3—4 luni poți iaras dedă iepele cu încetul la lucru. Vitelor cornute da-le nutreț bun. Daca este lipsa, lasa berbecii la rături, inasa dimineața și seara da-le nutreț uscat. Scroafele, ce au fatat în februarie, ține-le în continuu bine. Purceii în zile frumoase sloboade-i pe afara. Puii de galițe scoși în luna martie ține-i în loc calduros și numai în zile calde lasa-i pe afara.

La câmp. Samana grâu de primavara, apoi orz, ovas, mazere, mazariche și lucerna. Grapeaza locurile de lucerna și trifoi samanate din alți ani, ca sa creasca mai bine.

Pe râturi mușchioase presară cenușe. Nu umblă mult cu carul pe râturi, caci se face paguba. Curata șanțurile. Impraștie gunoiut amestecat cu pamânt.

La vie. Continua cu gunoirea.

In grădină. Ciunteaza mladițele din anul trecut. Samana flori de vara. Sadește legumile și ca sa le aperi în contra omidelor, pune în apropiere câteva semințe de cânepa, mirosul acesteia arunca fluturii. Nucii și piersecii încolțiți în pivnița planteaza-i în straturile gatite lor din toamna. De pe șparga departeaza gunoiul.

Semne de timp. Neaua din Mărțișor imputinează vinul Martie vânturos — Maiu frumos. Dacă Martie-i cu rouă — după Paști multă ploaună.

Aprilie.

La casă și curte. Svântura bucatele, cerne bine samânța și o curata bine de toata neghina. Alege din pivnita cartofi pentru sadit.

In grajd. Fiind în luna aceasta de tot puțin nutreț, iar vitele pâna catra finea lunei nu le poți slobozi la câmp, de aceea trebuie de cu toamna inca sa-ți pastrezi nutrețul. Oile pot tral acum la câmp. Daca timpul este urit, miei trebuie ținuti în grajd. Grijește de vite peste tot sa nu se umfle de nutrețul verde, și da-le fân înainte de a-le scoate la pășune. lepele, ce au fatat, trebuie ținute bine, iar mânzii deprinși de timpuriu ca sa mănce. Porcii îi poți slobozi cu turma la câmp. In luna aceasta vezi și pune cloțe.

Pe câmp. Incepem cu samanatul cucuruzului și cu pusul cartofilor și a napilor. Plivește samanaturile. Sapa cucuruzul îndata ce i-a dat a patra foaie. Continua cu graparea samaturilor de grâu. Catra finea lunei poți samana cânepa și in. Prin livezi și locuri cositoare în luna aceasta nici o vita nu-i iertat sa slobozi.

La vie. In luna aceasta se incepe l crul la vie.

Semne de timp. Prier frumos, Maiu viforos. Prier umed adnce binecuvântare. Gândacii din Aprilie ingheață în Maiu. Negura din Aprilie la răsărit și miazăzi, e semn bun. De tună în aprilie nu te mai teme de ger. Prier frumos, vară furtunoasă.

Maiu.

In grajd. In luna aceasta se începe regulat pășunarea vitelor cornute. Oile, ce se tund de doua ori pe an, in luna aceasta le poți tunde și spală; daca insa vremea e cam racoroasa, nu te grabi cu ele. Indata ce a dat caldura, porcii lasa-i la așa pășuni, in apropierea carora sa aiba apa destula. Pune cloțe. De dai lucerna verde la vite, svânteaza-o mai întâiu și amesteca-o cu paie marunțite. Gândacii de maiu dimineța se scutura, se aduna și se calca sub picioare, ori se dau la galițe. De pe cartofii ce-i dăm la animale, colțul trebuie departat, caci acela-i otravitor.

Pe la mijlocul lunei acesteia se începe roirea albinelor.

La câmp. Samana orz. cânepa și in. Cosește trifoiul și lucerna înainte de înflorire, dar griji sa nu o tai prea jos, ca pierie multa. Plantele de sapat acum e timpul sa le sapi.

In grădină. Poți sadi plantele de toamna. Uda altoii cât mai des. Pe timp mai liniștit afuma pomii băntuiți de omide cu pucioasa presarata de jaratic, ca vor peri toate.

La vie și pivniță. Catra sfârșitul lunei acesteia poți sapă via a doaoara. Vinul nou trebuie tras a doaoara.

Semne de timp. Roua de seara și răcoarea din Maiu aduce fân și vin mult. Ploaia caldă de Maiu e binecuvântare. Rusalii umede, Crăciun gras. Roiul din Maiu prețuește un car de mălaiu. Gândaci mulți prevestesc an mănos Mai ploios, Iuliu frumos. Când sunt greeri multi și dinaintea casei lor țin mare curățenie, — atunci fân are se fie puțin.

Iunie.

La casă și curte. Indata ce-ai cosit livezile și ai așezat fânul, asigura-l contra focului. In vreme uscata uda gunoinl.

In grajd. Căii dela ham nu-i mâna repede. Vitelor nu le da prea mult nutreț verde, caci se umfla și se nadușesc. Vițeii din anul acesta prin jumătatea lunei Iulie lasa-i la pășune. Nu prea slobozi oile prin locuri apatoase, caci capata calbaza. De patimesc porcii de grumazi din cauza caldurei celei mari, da-le leacuri pentru stomac. Astfel este in apoteca pulberea: *Helleborus albus*. La cei mari le dai cât ține vârful cuțitului, iar la cei mici pe jumătate. In jurnl albinelor sa stee cineva continuu dele 7 ore dimineța până la 6 ore seara. Daca umbla furnicile la coșnițe, închide-le calea, ungând cu petrolu scândura.

Pe câmp. Când iarba e mai în floare cosește-o. E vremea de a sapă cucuruzul, de a cosi trifoiul și lucerna, de a sadi churechiul și tabacul.

In grădi-ă. Sadește paradice, ai și curechiu, precum și ridichi de iarna. Oculeaza padureții și trandafirii.

Semne de timp. Iunie mai mult uscat decât umed, umple buțile cu vin bun. Iunie umed și rece, strică întreg anul. Călătoria furnicilor vestește timp bun. Omidele multe sunt semne de vin și grâu mult. Săritul peștilor vestește furtună. De sunt mulți bureți înți, iarna viitoare are să fie ușoară, la din contră grea.

Iulie.

La casă și curte. Curățește șura și podul, caci e aici secerișul. Uda gramada de gunoi cu zama lui și pune câte-un strat de pământ deasupra lui. Bucatele aduse acasă asigura-le numai decât. La caratul bucatelor pune rogojina în car, ca sa nu se prapadeasca graunțele scuturate. Rapița îmblatita intoarce-o în fiecare zi — și cauta sa o vinzi cât mai în graba.

In grajd. Nu da cailor fân proaspăt, caci pot capata boala de stomac. Mieii timpurii îi poți deja tunde la finea lunei acesteia, iar pe cei din Martie alege-i. Lasa berbecii la oile, ce vrei sa-ți fete în Decemvrie și Ianuarie; tot asemenea lasa verii la scroafele, ce vrei sa-ți fete în Noemvrie. Ingrijește-te de apa de beut și de scaldat pentru porci. Rațelor-și găștelor da-le verdețuri din gradina. Găștele batrane trebuie ciupelite a doaoara. Roirea stupilor sa o împiedeci, dinaintea coșnițelor pune un vas cu apa, ca albinele sa o aiba la îndemână. Arunca deasupra ei paie, ca sa nu se înece.

La câmp. Iulie e luna secerișului... Pe cândate apuci de secerat, cucuruzul sa fie sapat a doaoara.

In grădină. Uda curechiul bântuit de omide cu apa cu sapun. Desfa legatura la pomii oculați de mai nainte. Samana ridichi de iarna. Pune proptele la crengile incarcate de poame. Aduna samânțe. Sapa și plivește încontinuu gradina.

La vine. Plivește viile. Cătra sfârșitul lunei poți sapă via a treiaoara.

Semne de timp. Căldura mare în Iulie înseamnă au bun. Dacă paianginul își rupe pânza în două, va plouă. Dacă luna plină are curte de miază-zi și răsărit, urmează timp senin statornic. Mușinoaiile de furnici mai ridicate ca de obicei, vestesc iarnă grea.

August.

La casă și curte. Lucrul cel dintâi în luna aceasta este treeratul. Inmoaie cânepa și inul. Usca poame și fasole pentru iarna. Grâul treerat întinde-l în strat subțire și întoarce-l.

In grajd. Căii trebuie bine ținuti cu ovas. Dacă din cauza caldurii mari nu mânâncă, atunci trebuie adapați, dar trebuie să grijim, să nu beie lacom, căci li-se poate întâmpla ceva rau. Adună și pune ouale de găina pentru iarna, mai bine în cenuse cernută. Găstele lasă-le pe miriste. Dacă albinele sînt prea mult pe afară, e semn că n'au ce lucra. Stupii fără matcă se împreună cu alții mai slabi. Albinele își omoară trântorii, departează pe cei morți și te pazesc de albinele rapitoare, cari încep în luna aceasta.

Pe câmp. Samana rapița și sacara. Secera ovasul și continuă cu treeratul grâului. Ara de toamnă și pe la capatul lunii începe și cu samanatul îndată ce s'a muiat pământul într'atâta, încât e asigurată răsărirea.

Pe livezi. În săptămîna ultima a lunii acesteia trebuie cosită otava. Pasunatul prin livezi se poate începe.

În grădină. Continuă cu oculatul. Samana salata de iarna. Adună samanțele coapte de legumi și le pune în saculete. Oltoii oculați, dacă vezi, că nu s'au prins, oltoiește-i din nou. Propteste pomii prea încarcați și rarește poamele prea dese, ca să se poată coace. Straturile goale samana-le cu legumi, ce răsărit, ca salata, ridichi, curechiu nemțesc. Adună plante aromatice și de leac (medicina). Cosește pajistele. Adună samburi de tot felul de poame.

Semne de timp. Ploaia din August subție vinul. Negura de pe livezi și răuri, de se arată după apusul soarelui, înseamnă timp bun statornic. Dacă timpul în ziua Sf. Fotie (12) va fi frumos și toamna va fi frumoasă. Dacă cocostărcul cloncăne, va plouă. Când sunt alune multe, va fi iarnă grea.

Septemvrie.

La casă și curte. În septemvrie e începutul anului școlar. La orașe și sate se încep școalele. Dați cu drag pruncii la școală, cumpărați-le cărți și toate cele de lipsă, ca să poată face spor în învățătură. Cîstește pe învățători și te interesează de școală și de bunăstarea ei. Culege poamele. Samana bucate

tomnatice. Continua si ispraveste cu treeratul, intoarce graul. Stringe si usca tabacul. Cara otava acasa. Soiurile de poame iernatice se culeg cu mina si se impartesc in clase, dupa marime si frumseta, ca sa aiba un pret mai bun. Incepe cu scoaterea cartofilor. Curateste magazinele.

In grajd. Cailor de ham da-le ovas de ajuns. Daca e tot seceta dupa cositul otavei, vitele pot paste si prin livezi. Oile cu doua tunsaturi, tundele a doua oara. Lasa berbecii la oile ce vrei sa-ti fete in Februarie. Porcii de ingrasat alege-i si-i pune la ingrasat: cei mai buni spre scopul acesta sunt cei de doi ani. Daca e multa ghinda, lasa porcii la ghinda. Ouale de gaina aduna-le pe iarna, caci atunci vor fi foarte scumpe. Pe la sfirsitul lunei sa ia mierea dela stupi. Daca sunt inca flori nu te grabi.

Pe câmp. E timpul samanatului. Culege cucuruzul timpuriu si foile de tabac.

Pe livezi. Lucrul principal e: cositul, uscatul si caratul otavei. Daca otava din cauza timpului rau nu se usca, asaza-o asa ca sa vina un rind de paie si, unul de otava.

In grădină. Aduna, curata si alege simburii. Culege poamele, dar cruta pomii sa nu se vafeme. Usca poame pentru iarna. Taie cu totul pomii cei morbosi, pe ceilalti curata-i de vlastare rele. Scoala de pomi trebuie sapata si pe la finea acestei luni sa pot samana simburii. La radacina pomilor trebuie sapat imprejur. Poti samana inca curechii si salata de iarna. Sapa si uda telerul. Aduna cepele florilor cepoase timpurie. Inainte de a aseză poamele culese in pivnita, intinde-le la soare, ca sa iasa umezala din ele. Fa gropile pentru altoi.

La vie. Ispraveste cu ultima saptatura si trage pamintul dela butuc. Pregateste-ti vasele. La orase poti face bani pe striguri, ce se coc mai de timpuriu.

Semne de timp. Toamnă caldă, iarnă lungă. De cade ghinda inainte de Săn-Mihaiu, iarna se pune curând. Răpciune cald, Brumărel rece și umed. După Sântă-Marie să nu porți pălărie. Tunetul din Septemvrie vestește neaună multă în Faur și an mănos. Ducerea timpurie a rândunalelor înseamnă că iarna se va pune iute.

Octomvrie.

La casă și curte. Continua cu culesul poamelor. Griji nu cumva sa le aduni pe timp ploios, nici dimineata inainte de a se fi dus roua de pe ele, ca putrezesc. Repareaza edificiile.

Du grau la moara si macina pentru pane. Cara butile si vasele pentru cules de vie.

In grajd. Incepe cu incetul sa dai nutret uscat la toate vitele, ca trecerea prea repede dela nutret verde la nutret uscat, poate fi stricacioasa. Vitelor da-le frunzele de napi invrastate cu paie maruntite, caci altcum cauzeaza urdinare. Tot asemenea lasa oile cat de mult la pasune. Desparte berbecii de oi. Porcii ii poti lasa prin cucuruziste, caci afla destul nutret. Sloboade porcii la ghinda. Puicelor da-le graunte destule, daca voiesti sa inceapa ouatul de cu primavara. E timpul pentru ingrasarea gastelor.

La câmp. Ispraveste cu samanatul, culege cucuruzul. Indata ce am terminat cu samanatul, aram pamantul pentru samantarile de primavara. Cartofii si napii de nutret sa sapa de timp uscat, se curatesc la radacinile mai subtiri si se pun sa se sbiceasca inainte de a se aseza in pivnita sau groapa. Cara gunoiul si ara incontinuu.

In grădină. Straturile, din cari s'au scos legumile, trebuie sapate din nou ca peste iarna sa inghete. Nu amana samanatul verdeturilor.

La vie. Indata ce e coapta deajuns vita de vie, incepe culesul. Poti incepe ingropatul si gunoiul. Aduna vite pentru plantat. Strugurii trebuiesc clasificati dupa cum sunt, unii putrezi, altii copti ori rascopti. Numai asa putem face baii cum se cade, daca facem mai multe feluri de vin. Strugurii albi stoarce-i; pe cei negrii lasa-i sa se dospeasca si apoi stoarce-i.

In pivniță. Spala bine butile folosite cu apa rece curcatoare. Vasele, in care sa vede mucezala, mai bine pune-le de o parte si le foloseste spre alt scop; — ori cat le vei curati, nu este sigur vinul intr'ansele. Fierberea mustului tine 8—10 zile.

Semne de timp. Brumărel și Mărțișor sunt luni surori. Cu cât frunzele arborilor cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul următor. Gerul și frigul din Octomvrie îmblânzește pe Ianuarie și Faur. Lumina de miază-noapte aduce curând ger mare. Șoarecii de câmp de se trag către sat, iarna e aproape. Când arborii țin frunza mult, iarna e departe, dar va fi grea și la anul vor fi multe omide.

Noemvrie.

La casă și curte. Se apropie iarna; in serile lungi de iarna e bine să cetești jurnale și cărți bune ca să-ți aduni cunoștințe folositoare. Reguleaza claile de paie. Macina grau.

Camara de poame trebuie grijita si pazita de ger, iar poamele ce au inceput sa putrezeasca trebuie alese si aruncate.

In grajd. Iepelor de fatat da-le ovas. Armasarii si caii de calarit trebuie preumplati. Cailor si boilor de jug le poti subtrage din nutret indata ce s'au imputinat lucrul campului. Pe unele locuri si in luna aceasta mai pot fi slobozite oile la pasune. Lasa verii la scroafele ce vrei sa fete in Martie. Galitelor da-le graunte destule, ca sa inceapa ouatul de cu primavara. Pregateste albinele pentru iernare. Vinde mierea.

La câmp. Lucrul principal este caratul gunoiiului si ogoritul, iar daca ai ramas indarat cu seditul napilor, grabeste.

In grădină. Cand e timp frumos, mai poti sadi pomi. Sapa gropi pentru pomisorii, ce voesti ai sadi in pri avara, curateste ouale de omide. Apară pomii mai tineri in contra iepurilor. Spoieste trunchiul pomilor cu urmatoarea materie: zama de var, balega, sange, amestecate toate impreuna.

La vie. Continua cu taiatul vitei de vie, gunoiera si ingroparea viei.

In pivniță. La fiertul mustului trebuie sa bagam bine de seama, ca sa nu se intample nici prea repede nici prea incet. Butile sa le tinem tot pline. Vinurile albe din anul trecut de 4 ori, iar cele rosii de douaori trebuie trase. Nu tineă lucruri straine in pivnita de vin. Ferestrele pivnitii, indata ce a inceput frigul, trebuie astupate.

Semne de timp. De plouă la inceputul lui Brumar, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Brumar să potrivește cu Mărțișor. Neaua multă de pe pomi inseamnă muguri puțini de cu primăvară. Șoarecii de câmp, de se mai arată, iarna e departe.

Decembrie.

La casă și curte. In luna din urma trage-ti socoteala si ce n'ai implinit in decursul anului, in viitor sa implinesti. *Gândește-te a-ți da băieții la meserii sau negoț.* E timpul taia-tului de porci. Ciuruie de mai multe ori graul, ce vrei sa-l vinzi, caci il vei vinde mai cu pret. Imparte-ti egal nutretul pe seama vitelor. Cara lemnele de foc acasa. Iarna nu e ca omul sa leneveasca, ci ca sa odihneasca dupa lucrul cel greu de peste an.

In grajd. Sa fie caldura caci atunci vitele mananca mai putin, dar trebuie sa aerizam adeseori, ca aerul totdeauna sa

fie curat. Vitele trebuie tinute in curatenie deosebita si sarea sa nu le-o detragem. Pleave se oparest, se amesteca cu napi de nutret ori cartofi si astfel se da la vite. Asternutul vitelor sa fie cat mai extins. Invata manzii la ham. Sa avem mare grije de vitele puse la ingrasat. Daca in urma inghetului luncusul este mare, trebuie se potcovim si boii. Galitelor, daca e tare frig, da-le graunte in cotet, cu deosebire gastelor, ratelor si puicelor, sa te ingrijesti, ca in continuu sa aiba apă proaspata de beut.

In gradina. Procura altoi. Procura sau cumpara samanturile ce-ti lipsesc. Salata si alte legumi, daca e neaua putina, se acoper cu frunze ori cotori de burueni.

La vie. Aduna mladitele de altoit. Cara gunoiul pregateste parii de vie. Scoate pomii ce fac umbra in straturile de vie.

In pivnița. Vinurile limpezite, le lasam ca la 2 saptamani linistite, si apoi le tragem. Bate cepuri pe buti. Daca e frig mare astupa ferestrele pivnitei cu paie. Pivnita daca mucezește ceva in ea, trebuie afumata cu piatra pucioasa si aerizata din cand in cand.

Semne de timp. Dacă începutul lui Decembrie va fi geros, tot așa va fi 10 săptămâni. Când câinii lătră la lună, urmează ger mare. Gerul și neaua din Decembrie vestesc grâu mult. Crăciun negru, Paști albe. Când porcii de îngrășat mănă bine, va vi timp senin. După o iarnă grea urmează an mănos.

Timpul cât poartă animalele de casă.

lepele poartă:	48—49 săptămâni sau 340 zile.
Vacile poartă:	40—41 săptămâni sau 285 zile.
Oile și caprele:	aproape 22 săptămâni sau 154 zile.
Scroafele peste	17 săptămâni sau 120 zile.
Cățelele:	9 săptămâni sau 63—65 zile.
Găina clocește	20—22 zile 16—20 ouă.
Curca	26—29 " 15—20 "
Gâsca	28—30 " 12—15 "
Rața	28—32 " 25—28 "
Porumbița	17—19 " 6—10 "

4. Cubin: Izidor Saberca preot. S'a dus: Petru Nica înv. Eufrosina Pincu înv. Este cor mixt. Înființat la de prezentare coriști, conducător:

5. Deliblata: Victor Popoviciu preot; Dezideriu Cioc învățător. S'a dus: Iosif Bogdan înv.; Sava Guțul și Petru Lupsici înv. Cor mixt. Intemeiat la a. 1900 prin zelosul cântăreț de piă memorie: Gheorghe Bujigan, înv.; carele a adus comuna aceasta la bun renume. De prezent sunt: 25 coriști. Conducător: Dezider Cioc învățător și Toma Jiva econom.

Dobrița: Coriolan Suciu adm. paroh. S'a dus: Gheorghe Lungu preot; Nicolae Tomici înv. Cor nu e.

Regatul S. H. S. e alcătuit din următoarele ținuturi: Sârbia, Sârbia-veche; Macedonia, o parte din Albania, Muntenegru, Dalmația, Bosna cu Herțegovina, o parte din Fiume și Istria, Carinthia, teritoriul dintre Mura, Croat-Slavonia cu Sremul și Voivodina (Banat, Bacica, Barania).

Suprafața acestui regat e: 271.532 Kilometri cuadrați cu 11,590.762 locuitori. Capitală Beograd. Orașe mari: Zagreb, Subotica, Ljubljana, Scoplia.

Biserica și școala.

Episcop gr. ort. român **Dr. Iosif Badescu.**

Protopopiate:

Biserica-albă: vacant.

Panciova: vacant.

Verșet: **Traian Oprea.**



fie curat. Vitele trebuie tinute in curatenie deosebita si sarea sa nu le-o detragem. Pleave se opareste, se amesteca cu napi de nutret ori cartofi si astfel se da la vite. Asternutul vitelor sa fie cat mai extins. Invata manzii la ham. Sa avem mare grije de vitele puse la ingrasat. Daca in urma inghetului luncusul este mare, trebuie se potcovim si boii. Galitelor, daca e tare frig, da-le graunte in cotet, cu deosebire gastelor, ratelor si puicelor, sa te ingrijesti, ca in continuu sa aiba apă proaspata de beut.

In gradina. Procura altoi. Procura sau cumpara samanturile ce-ti lipsesc. Salata si alte legumi, daca e neaua putina, se acoper cu frunze ori cotori de burueni.

La vie. Aduna mladitele de altoit. Cara gunoiul pregateste parii de vie. Scoate pomii ce fac umbra in straturile de vie.

In pivnița. Vinurile limpezite, le lasam ca la 2 saptamani linistite, si apoi le tragem. Bate cepuri pe buti. Daca e frig mare astupa ferestrele pivnitei cu paie. Pivnita daca mucezește

Comunele.

(Preoți învățători, și corul.)

- ✓ 1. Alibunar: Nicolae Popoviciu preot; Simeon Lațcu înv.; Emilia Arsenievici învățătoare. S'a dus: Lazăr Rosculeț; Teocar Stirzu și Nicolae Păsulă înv. Este cor.
- ✓ 2. Biserica-albă: Sava Secoșan preot; Traian Lazăr și Gheorghe Licareț, înv. Cor nu e.
- ✓ 3. Coștei: Victor Trailovici și Alexandru Guga preoți; Ana Iovanovici învățătoare. S'a dus: Avram Corcea preot; Petru Bizerea înv. Cor bărb. și mixt, asemenea și orchestră de fanfară (trimitaș). „Reuniunea de cântări și cetire“ s'a înființat la anul 1899 prin Avram Corcea și Traian Georgescu. De prezent are 40 de coriști. Președinte: Alexandru Guga; conducător: Iosif Micu.

4. Cubin: Izidor Saberca preot. S'a dus: Petru Nica înv. Eufrosina Pincu înv. Este cor mixt. Iniințat la
de prezentare coriști, conducător: ✓
5. Deliblata: Victor Popoviciu preot; Dezideriu Cioc învățător. S'a dus: Iosif Bogdan înv.; Sava Guțul și Petru Lupsici înv. Cor mixt. Intemeiat la
a. 1900 prin zelosul cântăreț de piã memorie: Gheorghe Bujigan, înv.; carele a adus comuna
aceasta la bun renume. De prezent sunt: 25 coriști. Conducător: Dezider Cioc învățător și Toma Jiva
econom. ✓
6. Dobrița: Coriolan Suciu adm. paroh. S'a dus: Gheorghe Lungu preot; Nicolae Tomici înv. Cor nu e. ✓
7. Doloave: Marcu Boldovinã preot; Romulus Roman dir. școlar; Emilia Vlãdariu învățătoare; Sofia Rusovan învățătoare. S'a dus: Vasile Dolga
înv. Cor bărbătesc. Iniințat la: 1904 prin Romulus Roman. De prezent: 28 coriști. Conducător: Romulus
Roman. ✓
8. Ecica: Valeriu Magdu preot. S'a dus: Iuliu Magdu înv.; Valeriu Magdu înv; Cor nu e. ✓
9. Grebenaț: Simeon Balea preot; Stefan Balea capelan. S'a dus: Iosif Miclea; Catarina Miclea; Adam Fiștea înv. Cor nu e. ✓
10. Glogon: Valeriu Perin preot; Simeon Perin înv. Cor nu e. ✓
11. Iabuca (lângă Verșeț): Gheorghe Bănaș preot; Ioan Ursu înv. Cor nu e. ✓
12. Iabuca (lângă Panciova): Parohie nu e. Învățător nu e. S'a dus: Cornel Doboș înv. Cor nu e.
13. Iam: Preot nu e. Toma Surlaș înv. Ioan Gașpar înv. S'a dus: Cornel Popovici preot. Cor nu e. ✓

- ✓ 14. Iancăhid: Nicolae Raichiciu preot; Irma Dolenăț înv. Cor nu e.
- ✓ 15. Jamulmic: Terenție Bota paroh; Aurel Bota capelan; Todor Cozac înv. Cor nu e.
- ✓ 16. Lățunaș: Nu-e nici preot, nici înv.
- ✓ 17. Marcovăț: Pavel Stoian preot. Învățător nu e. S'a dus: Ioan Rămnianț înv.; Ioan Adam înv. Cor nu e.
- ✓ 18. Margita-mare: Ioan Nae preot și înv. S'a dus: Nicolae Raicu înv. Cor nu e.
19. Mesici: Filie la labuca. Înv. Traian Raicu. Cor nu e.
- ✓ 20. Mramorac: Simeon Popoviciu preot; Nicolae Nicolaevici înv. S'a dus: Traian Popoviciu capelan; Emil Nistor înv. Cor nu e.
21. Nicolinț: Antonie Popoviciu preot; Teodor Petrică preot; Dimitrie Petcu dir. școlar; Traian Petcu înv.; Lucreția Boroancă înv. S'a dus: Ioan Ionescu înv.; Silviu Iordan înv.; Aurora Iordan înv. Cor nu e în așa comună frunțășă. Să sperăm că va fi în viitor.
22. Omolița: Parochia vacanta. Pavel Topala înv. S'a dus: Lucian Lungu preot. Cor nu e.
- ✓ 23. Oreșat: Ioan Mitar preot; Traian Gugulean înv. Cor nu e.
24. Ofcea: Damian Popescu preot. Învățător nu e. S'a dus: Ioan Dehelean înv.; Cuzman Dimitrievici înv. Cor nu e.
25. Petrovosela: Constantin Dimian preot; Stefan Sperchez preot; Romulus Teorean dir. școlar; Alexandru Bradean înv.; Nicolae Sofar înv.; Petru Chiu înv.; Ilie Zagaicean înv.; Ana Cuzman Vel-

- celean înv.; Maria Sepeșan Farca înv.; Angelina Rusovan Ilievici învățătoare la gredina de copii. S'a dus: Ioanichie Neagoe preot. Cor mixt.
26. Pustiniș: Dimitrie Cotta preot. Învățător nu e. Cor nu e. S'a dus: Ioan Ciulvezan înv. Cor nu e.
27. Pancevo: Parohia vacanta. Înv. nu e. Cor nu e.
28. Rîtișor: Parohia vacanta. Teodor Rabagia înv. S'a dus: Alimpie Radulea înv. Cor nu e.
29. Salcița: Ioan Tatucu preot. Înv. nu e. Cor nu e.
30. Sarcia: Pavel Rotar înv. Cor nu e.
31. Săn-Mihaiu: Corneliu Cure preot. Învățător nu e. S'a dus cu toții: Nicolae Meiuța, Panta Dajdea, Stefan Gavrilă, Ioan Isac, Viora Anuica, Todor Catalina. Cor nu e.
32. Săn-Ianaș: Aurel Popoviciu preot. Înv. nu e. S'a dus: Valeriu Spatar înv.; Cornelia Sepeșan Spatar înv. Cor nu e.
33. Seleuș: Stefan Popa preot decorat; Gheorghe Sdic preot; Coriolan Suciu capelan; Victor Bojin înv. S'a dus: Iosif Popa dir. școlar. Este cor barbatesc. Inițiat la 1919 prin Victor Bojin înv. De prezent: 24 coriști. Conducător: Victor Bojin înv.
34. Satu-nou: Mihuț Jigoria preot. O parohie vacanta. Petrea Secoșan director școlar; Pavel Rudnean înv., și doaua învățătoare sârbe la școala română. S'a dus: Antoniu Balea preot; Ioan Gașpar dir. școlar; Valeria Dessean Gașpar înv.; Emilia Fizeșan Criștof înv.; Alexandru Andreiu înv. Este cor de bărbați. Inițiat prin harnicul Alexandru Andreiu înv. De prezent 24 coriști. Conducător Ioan Fiștea econom.

35. *S tr a j a*: Ioan Mitar preot; Alexandra Rusu înv.
S'a d u s: Gheorghe Manescu înv. Cor nu e.
 36. *S r e d i ș t e a m i c ă*: Administrea: Aurel Bota
din Jamul-mic.
 37. *T o r a c u l - m a r e*: Mariu Tempea preot; Gheorghe
Teorean preot; Nicolae Onciu dir. școlar; Maria
Barbulescu Onciu înv.; Livia Onciu înv.; Stefan
Voin înv. S'a d u s: Iuliu Rașa înv.; Teodor Sto-
janovici înv. Cor nu-e — ori ca poate — fi este.
Nu sum sigur. Dar ma tem ca nu-e.
 38. *T o r a c u l - m i c*: Liviu Radu preot; Maria Țapoș
înv.; Elena Clean înv. S'a d u s: Eugen Muntean
preot; Stefan Petroviciu preot; Damian Terlain înv.
și Gh. Damian înv. Cor — durere — nu e.
 39. *U z d i n*: Iancu Milu preot; Ioan Lacatuș dir. școlar;
Floarea David înv.; Vidosava Vlașkici înv. S'a
d u s: Onoriu Conopan preot; Nicolae Fuciu înv.;
Virgina Fuciu înv.; Olivia Stanciu înv.; Avram
Penția înv.; George Opriș înv.; Valeriu Petcu înv.
Cor nu e.
 40. *V l a i c o v a ț*: Stefan Perin Preot; Nicolae Boldea
înv. Cor nu e.
 41. *V e r ș e ț*: Traian Oprea protopop; Corneliu Petro-
viciu capelan protop.
 42. *V o i v o d i n ț i*: Ilie Dabiciu preot. Învățator nu e.
S'a d u s: Ioan Andrescu preot. Cor nu e.
 43. *B e b a v e c h e*.
 44. *Chîșoros*. nici pt., nici înv.
-

Partea Literară.

Prin noi înșine.

Dupa un vifor, dupa o tempestate, totul și toate pornesc a-și reculege puterile, chiar și firicelul de iarba noroit în nasip sa trudește a prinde putere, a inverzi din nou. Creanga despicata dela trunchiu nu sa lasa putrezirei, ci prin legatura slaba, neputincioasa cu carea sa mai ține de trunchiu, se chinuie a primi putere de viața. Întocmai astfel după rasboiul acesta cumplit, toate popoarele, întreaga omenime, sa nisue a și recaștiga, a redobândi, puterile, forțele lor de mai înainte — culturali și materiali, — pe cari le-a pierdut, pe cari viforul — adica rasboiul mondial — le-a nimicit.

Timpul tace și trece, timpul nu așteapta, iar acel popor, carele sta în nelucrare, carele cu „suspine crude“, și cu „lasa-me, sa te las“ își duce traiul, va ramânea în urma popoarelor dornice de munca și înaintare.

Aceasta sa poate zice despre poporul nostru românesc de aici. Acest popor în afacerile sale culturali-sociale, este cu totul lasat, în grija sorții. Si daca e așa, datori suntem a face totul, — în cadrul, între marginile legilor, și ordine-i din țara — ca se nu ramâna spre rușinea altor popoare.

Daca ungurii, și nemții din țara aceasta au putut, și au avut dreptul sa-și întemeieze societăți pentru promovarea culturii lor, oare noi românii nu o putem, ori ca nu avem drept a o face aceasta? Ba da!

E vorba, ca intelectualii poporului român din aceasta țara, într'un numar înspăimântator de mare, au parasit poporul, și s'au dus de aicia, cum se duc paserile calatoare, când simțesc, primul vînt rece, de toamna.

Preoții noștri, au desbrăcat reverenzile, ca pe o haina fără de valoare, S'au departat de la Altarul Domnului, cu ușurința unui teatralist ambulant, carele zi-de-zi își schimbă localul, și trecând de dincolo s'au făcut agenți, polițiști, directori de bancă, notari comunali etc.

„Pastorul bun și adevărat sufletul și-l pune pentru turma sa“, astfel cuvăntau acești urmași ai Apostolilor, până-ce nu i-a cuprins patima vieții trecătoare.

Învățătorii noștri tot așa. Crescuți-cei mai mulți — din straița țărăneasca, și prin școlile românești susținute cu atât greu și amar, au lasat școala, au lasat lumina, au lasat toiagul conducător în grija cui? în grija nimarui.

Advocații români — acești naționaliști „patentați“, cari așa mare gura faceau atunci, când era vorba de a câștiga încrederea poporului, — s'au dus cu toții. Nici unu-l n'a rămas! Si cum se nu se duca, când de dincolo au ajuns a fi: prefecți, deputați, notari publici, membrii la Senat etc.

Dorere, ca iubirea de neam la intelectualii noștri e o coarda foarte subțire. Îndata ce trebuie a se întinde, pocnește, se rupe.

Constat: ca intelectualii streini nu au făcut astfel. Mai întâiu: nici un preot nu s'a parasit turma. Învățători puțini, ear dintre advocații unguri și nemți, mulți au rămas aici.

Înțeleg, ca mulți dintre cei duși au fost siliți se mergea, pentru creșterea, viitorul copiilor lor. Dar ce sa zicem de aceia, cari nu au copii?

Avem si noi acești rămași aici copii de școala, si numai Dumnezeu ne știe, câte griji avem pentru creșterea si viitorul lor. Dar nu ne putem hotărâ la aceea, ca sa parasim, se lasam fără sprigin, fără povațuitori,

Din Pățaniile Răsboiului.

Piesă teatrală pentru poporul dela țară, în patru acte
de: ROMULUS ROMAN înv.

PERSOANELE :

Moș Stănilă.
Taica Popă (preotul).
Vasil Imbroane (învățătorul).
Chinezul (judele comunal; primarul).
Paia Poroboată }
Trifunescu } jurați comunali.
Glimboacă }
Pălia Cartarescu a lui Clocotă (femeie bătrână).
Domnul Chitelberger (notarul comunal).
Strajameșterul (jandarm).
Al doilea jandarm.
Leana }
Luchiana } neveste.
Avram Buzăica a lui Lăpădat.
Broșu }
Cătăramă } boactării; plăiesii satului.
Poldi laiteles dila Virșes.
Mircea lui Rusvai.
Ioșca (țigăn, muzicant).
Feciorii, popor.

ACTUL I.

Acțiunea să petreacă într'un sat românesc din Bănat, pela sfârșitul
răsboiului dela 1914—1918.

Scena reprezintă o stradă dela sat, cu casa țărănească a lui Moș Stănilă.

SCENA I.

Moș Stănilă (om de 70—80 ani, cu plete cărunte, șeade pe „lavița” — scaunul —, dinaintea case-i sale, în zi de Duminecă; în opinci cu obiele roșii, cojocul pe umeri, căciulă în cap): O Doamne! Ce zile amare a ajuns pe capul meu! Din ai mei patru feciori, ca patru „grinadiri”, am rămas singur-singurel. Cât mă bucuram de ei, că am ajuns să am ajutor la bătrânețe. Adusă Dumnezeu-orică oamenii afurișiți-pacostea, răsboiul ăsta, pe capul lumii, și mi se dusere toți patru, ca și când nici nu ar mai fi fost. Doi dintre ei-cei mai în vrâstă-„ruculuiră” (a plecat la oaste) bine la început, în vara anului 14-leă. I-au dus, iut și de grabă, ca azi la

amiază, s'a dat porunca să plece, și ca mânezi dimineața și pleacă, sărmanii de ei! La o săptămână aujunseră chiar la Galiția. țara aceea afurisită și bătută de Dumnezeu, unde a căzut și s'a prăpădit atâta lume. Acolo s'au prăpădit și ai mei. Spun ortacii lor, carii i-a văzut morți. Al treilea a plecat de acasă în anul al 15-lea, cam pe la „Sânți“. Aud, că ar fi „zârobit“ (prinsonier) la rusu, și dus în Siberia. Mă tem că s'o fi prăpădit și acesta. Al patrulea-adece cel mai mic — „ruculisă“ (mobilizat) la jumătate an după al treilea. Nici dela acesta nu ne mai vine nici o carte. Așa să aude, că ar fi „în foc“ (bătaie) la Italia. Apoi când, mă gândesc cum ei, — dragii mei! — decând puseră piciorul peste prag, de casă n'or mai dat im vine un greu, im vine să sber, cât mă ține gura. Mă uit la alții, carii i-ar mai dau de casă; mai cu „urlaut“ (concediu) mai pe furiș, mai prin spitaturi și iar mai dau de casă, dar ai mei: pace bună! să-și mai vadă căsuța lor, și „glotițele“ (familia) lor. Vezi așa, am ajuns la ai mei 80 de ani, să văd și „să duc“ (sufer, pățimesc) atâta greu și amar. Eu om bătrân, neputincios, să mă duc la lucru, la arat, la semănat, la prășit, la coasă; apoi dimineața scoalâte, vezi la „marvă“ (vite) du-te la stână, aleargă în dreapta, aleargă în stânga, năcăjeștete, amăreștete; când vine sara, cad de pe picioare. Nurorile, — păcat a vorbi — ca niște muieri fac și ele ce pot, dar muieră-ai muieră, până nu ajunge omul, nu merge lucrul cum trebuie să meargă. Apoi așa năcăjit și chinuit mă întreb singur pe mine: oare de ce nu mă ia Dumnezeu de pe lumea asta? ce mă chinuie atâta, par-că tot la oameni am omorît, de mi'a trimis „Canonul“ (ursita) acesta pe capul meu?! Dacă am pierdut ce am avut mai drag pe lume, la ce să mai fiu viu? Poate-că mi ușor mie, că nici la sfânta biserică, nu pot să mă duc, cum a lăsat Dumnezeu, și cum am făcut-o în ai mei — iaca aproape — 80 de ani de zile?! Dar-că eu nu am „fălit“ (lipsit) dela biserică, pentru mare lucru! Ei vezi așa, azi în sfânta zi de Duminecă nu am ajuns să merg la biserică. Apoi asta-i trai? astai vieață? decât așa trai și așa vieață, mai bine să mă ia Dumnezeu de pe lume, să știu că m'am scăpat de toate! (Dinspre dreapta să apropie un grup de feciori).

SCENA II.

Moș Stănilă, Mircea lui Rusvai și alți 4—5 feciori.

Mircea: Bună ziua moș Stănilă!

Moș Stănilă: Să trăiești dragă!

Mircea: Apoi cum o mai duci moș Stănilă?

Moș Stănilă: Destul de amar nepoate dragă! Dar tu când ai venit?

Mircea: Chiar aseară am ajuns dela Doberdò, dacă ai auzit de numele lui. Doberdò pică în partea cătră Italia, că ne aduseră aicia dela Galiția, fiindcă italianul a pornit aicia să bată ceva „fest“ (aspru) și-apoi acumă noi să-i ținem drumul. Ei moș Stănilă! să știți voi ce-i acolo la Doberdò? Acolo iadul pe pământ. Credeți-mă moș Stănilă — să vi creadă Dumnezeu — că atunci când începe italianul să bată cu tunurile, apoi parcă ești în fundul iadului, parcă s'o aprins ceriul cu pământul, ești asurzit de bubuituri, nu vezi alta de cât: fum și foc.

Moș Stănilă: Si voi dragii mei ce faceți atunci?

Mircea: Ne vâram — cum să vâram râma — prin pământ, ne pitulăm (ascundem) prin caverne (loc întărit în piatră) și stăm acolo mai glumind, mai făcând câte o țigare și așteptăm până o „prerupe“ (incetează) cu tunurile și atunci sărim, ca dracii sus, și ne repezim spre ei în „șturmă“ (în atac) fără frică, fără grijă, așa că dacă ai putea să ne vezi dela o parte, ți-ar veni a crede că facem o „haită“ de iepuri nu haită, de oameni. Ei cum ne prind la ochi, pă loc o pornesc cu „mașingevernele“. Țiu.... țiu.... țiu.... sboară plumbii pe lângă urechi, cântă ca țințarii. Noi atunci iut ne trântim pe foale și așa „d'abușile“ (târâind pe foale) ne tragem cătră ei. Când am ajuns bine aproape la „ștelungurile“ (întăritură, șanț) lor, deodată sărim în sus, și atunci piept — la — piept, cu cuțitele ne luptăm, apoi numai taie, taie și căsăpește, (spintecă) Țing.... țing.... țing.... fac cuțitele când să lovesc de olaltă, că și ei nu ne așteaptă cu pere moi, ci iar cu cuțite. Nu vezi, nu auzi nimica, dai în dreapta, dai în stânga, nu ști cine e lângă tine, ori în urma ta, ești „forman“ (chiar) prostit. Dela o vreme prinzi de veste, (obsărvi) că să cam răresc pe lângă tine, te uiți mai bine, ici vezi unu-doi, dincolo 3—4 morți, căzuți grămadă peste olaltă, ai lor cu d'ai noștrii, încătrău dai să pleci, te împiedeci în morți căzuți, ca la noi toamna ludăile (dovlecii) la „nivă“ (câmp, holdă) iar pe coasta dealului sângele „șiroae-șiroae“ (curge ca apa) să scurge. Dintr'un „țug“ (40 feciori) dacă scăpăm cu vieța 2—3 alai mult, ceialalți: amin.

Moș Stănilă (își șterge cu mărmașă — crămile): Vedeți dragii mei! Cât de amăr ne-a pedesit Dumnezeu, să ne omorim noi cu ceia de un sânge cu noi.

Un fecior: Așa ni-a fost ursita (soarta, destinul) noastră. Dar câte și mai câte sunt? Ne chinuie cu foamea. Dă moarte nu avem nici o frică. Îți faci socoată: odată m'am născut, odată trebuie să mor, și gata. Asta nici nu e mare lucru, numai acela-i mare lucru, că n'ai ce să mănâci. Ce vreați? Opt feciori la zi la o „veclă“ (ur: porțion) de pită. Apoi cu urzici și cu ludăi să ne țină ei la „front“?

Al doilea fecior: Si când aude ofițirul orică vre-o „șarje“ (sub-ofițer) că ești român: din „büdös oláh“ și „atya uristenit“ alta vorbă nu-ți auzi. Poți să fi tu cel mai bun, dacă ești român omenie nu capeți. Apoi îți suduie mama, Hristosul, și câte și mai câte. Îți verși sângele, îți dai vieța pentru țară, pieri, te prăpădești, și totuși ești ghimpe în ochii lor.

Al treilea fecior: Când venim pe acasă, avem destule ce vedea și aici. La unii i să ia marva (vitele) te lasă fără cal, te trimite în „logor“, (transport la trupă) apoi și aceasta dacă s'ar face după dreptate barem. Îl mână pe acela carele e bătrân și năcăjit, ia calul dela acela care are numai unul, orică doi cai, iar pe cei cu 4—5 cai îi lasă să stea acasă, zice că: aceia au „felmentes“ (absolvare) ca să lucre pământul, să aibă „ministeria“ (ministrul) dela cine să adune bucate. Dar-că cel sărac, nu are, din ce să-și cumpere alt cal, nu o ia nimenea în samă.

Moș Stănilă: Vă cred dragii mei! Vedeți așa-i neamul nostru, așa suntem noi românii: supuși, răbdători, viteji în războaie, nu avem frica

morții. — Așa-i! Stăpânitorii noștri nu ne văd cu ochi buni, nu ne atrag la sânul lor, ca pe fiii buni și adevărați ai acestei țări. Limba (maicei noastre o scot din școli, „de la legi“ (judecătorii) ba acuma aud, că în Ardeal, Aponi vrea să facă așa numită „zona culturală“, carea nu e altceva, decât maghiarizarea tuturor școalelor românești din Ardeal. Apoi dragii mei, să mai auziți numai ce or făcut? Ministrul a dat poruncă, să nu poți cumpăra nici o palmă de pământ, până ce nu ti dă voie dânsul. Așa dar vedeți, voi vărsați sângele vostru, pentru aceea țară, în carea nu te lasă a trăi slobod, ați câștiga moșie, pentru traiul tău și a familiei tale. Dar nu va ținea nici asta tot așa, căci Dumnezeu nu rabdă fără — de — legea și asuprirea, până la sfârșit. Veni va și pentru noi odată, zi de plată și răsplată. Eu nu voi ajunge-o s'o văd asta cu ochii mei, că mi-s om bătrân, dar voi dragii mei, veți ajunge-o.

Mircea: De cumva vre-un granat, nu ne va trimite, pe lumea aceea unde nu-i durere, nici suspinare..... cum să cântă la morți.

Moș Stănilă: Bun e Dumnezeu dragul de el, va avea grije de voi. Românul are șapte viieți, în pieptu-i de aramă.

Cu toți: Așa e! Să trăești moș Stănilă! (Feciorii cântă în cor, cuartet: Porumbescu):

Cât mi-a sta mâna voinică,
Pe-a mea armă ostășească,
N'aibă grije de nimică
Nația mea românească.
Sai voinice și nechiază,
Falnic, sprinten ca un smeu.
Căci am inimă vitează,
Si credința 'n Dumnezeu.

Moș Stănilă (cu însuflețire): Să trăiți dragii mei! Floarea neamului nostru românesc! Să trăiți! Acuma pe unde vă mai duceți?

Mircea: Ne ducem (mergem) la școală să ne întâlnim cu domnul învățător că nu l'am văzut, decând plecaserăm la bătaie.

Cu toți: Vă lăsăm cu bine moș Stănilă! (pleacă spre stânga).

Moș Stănilă: Cale curată dragilor mei!

SCENA III.

Moș Stănilă (Să uită după feciori): O feciori, feciori! Ce zile amare a ajuns pe capul vostru! Ei sârmanii, mai au voie bună, nu știu că's cu moartea după cap! Dar oare Doamne ai mei pe unde or fi? V'or putezi, cine știe pe unde? (Iș ștege cu mărma lacrimile).

SCENA IV.

Moș Stănilă, Paia Poroboată.

Paia Poroboată (jurat comunal, și nepot de frate a lui moș Stănilă. Vine dela dreapta, în haine bune îmbrăcat, cu „cirje“ în mână,: Bunăvă ziua „nene-o“ (unchi) ia dați-mi mâna! (Vre-a să-i sărute mâna).

Moș Stănilă (lasă să-i sărute mâna): Să trăești nepoate! dar încătrău tu?

Paia Poroboată: Apoi nene-o, iacă mă mai duc o „țirișoară“ (puținel) pela „comună“ (casa satului, primărie) se văd, ce-om mai „dăorându-i“, (isprăvi) cu lucrările astea ale noastre: cu scoaterea cociilor, (trăsurilor) pentru „logor“, (pentru armată) cu vizitățile, că așa auzisăm, că o să fie vizitățile „la nou“ (din nou) dela 20, până la 60 de ani.

Moș Stănilă: Vai de noi, și de zilele noastre!

Paia Poroboată: (Sfătos) Vai-ne-vai, asta „morai“, (trebuie, e necesar) să fie așa! Ce să cere dela „ministerie“, are să se'n plinească. Bătaia-i-bătaie, și lucru gata. Aci nui nimic de „virdăit“!

Moș Stănilă: Nu vrea nimenea să șovăiască, or cum zici tu rău, așa cum nu știu, dela cine ai prins vorba asta „virdăit“. Neamul nostru; nici când nu s'a tras înapoi dela împlinirea datorițelor sale cătră țară și împărat. Dar ia bine samă: războiul acesta nu-i de ieri-de alaltăieri, ci trecură patru ani de zile, de când să varsă sângele, și să aud plângerile copiilor rămași pe drumuri. Apoi să știi că feciorii noștri la „front“ rabdă foame, nici pită nu capătă, să se sature. Chiar adinioară trecură pe aici, unii, cari veniseră pe acasă. Nu-i cunosc pe toți, ai cui sunt, numai pe Mircea lui Rusvai care încă-i cu ei. Ăștia în povestiră, că o duc de tot rău cu „hraniștea“ (nutremîntul).

Paia Poroboată: Nu-i istină! Toate 's fleacuri și minciuni, că — vezi Doamne — să-i jălească lumea. Nu-i istina! Doară că domnu notarăș Kitălbérgeru nostru în toată ziua ni cetește foaie dela Peșta, știm noi cum trăiesc ei, nu trebuie să se vaiete. Capătă la front de toate-celea: cafă, carne, duhan „în biu“ (în abundență) trăiesc feciorii noștri „bogat“ (foarte bine). Ce să-ți înșir atâtea, să auzi numai pe Sofra lui Ciulan, — care în vine după muliere nepot de verișoară — el „taman“ (chiar) acuma-i la „urlaut“. Intreabă-l să-ți spună cum trăiesc acolo, că-i „puțer“ (servitor) la un „domnu fihadnaghi“. Ve-i auzi dela el, că și „chifle“ capătă la „fruştic“ (dejun).

Moș Stănilă: O fi, o fi nepoate, pentru ofițiri, dar nu pentru soldații de rând. — Apoi să vaietă sărmanii că's măscăriți (rușinați) suduiți, batjocoriți de ofițiri și de „șarje“ (subofițeri) pentru-că's români.

Paia Poroboată: Dar nu crede nene-o minciuni de acestea! No! iară mă întorc, că ști cum e rându cătănesc, am fost și eu „domnu fraităr“ la pechărai. La soldați nene-o așa-i de bună, și de lipsă „măscăreala“ (dojana) ca sarea pe pită.

Moș Stănilă: Numai nu atunci, când ei își varsă scump sângele lor, pentru țară și împărat. La ce să-le suduie (injure) maicușele lor, cari i-a lăptat și crescut, cătane bune să fie pentru împărat?!

Paia Poroboată: Dar nu crede nene-o odăta cu capul! Că doară ar lăsa împăratul, că feciorii lui să fie „măscăriți“ de cineva? Aia nu poate fi!

Moș Stănilă: Puține mai știe împăratul, din acelea, ce să întâmplă cu feciorii lui. Ori nu vezi tu, că nici aici acasă la noi, nu să lucră după

rânduială? Dintr'o casă is duși toți: tata, feciorul, nepotul, iar din alta, nici unul. Fac ce fac, dau ce dau lui notarășul (secretarul primăriei) și capătă „felmenteș”, (absolvare dela serviciu de arme) cum abunăoară ai că-pătat și tu.

Paia Poroboată: (în răstite) N'ai drept nene-o! Apoi „doarcă” nu o lăsa „ministeria” că pământul să rămână nelucrat. Măi! că atunci ne-am prăvădi și noi, și toată țara de foame! Asta-i asta! dar nu că domnu notarăș, ar lucru iac-așa din capul lui.

Moș Stănilă: Nu ai să te iuțești nepoate, căci ști vorba: „Cine să iuțește nu le nimerește”. Spune'mi tu: dintre voi atâția, câți stați pe acasă cu „felmenteș”, câți vă ține-ți de lucru? Tu esti „jurat” la sat (Senator la primărie). Te „spățirești” (preumbli) până'n sat, și'napoi. Pela casa satului te „poșmîndrești” (face glumă) cu nevestele ce trec pre la poștă și apotecă. Că ști bine, că zi de zi, muierishul ăsta, aleargă pre la poștă după cărți, și la apotecă, după câte „drăculii” (lucruri superflue) toate Alții dintre voi, — cum abunăoară. — Niță a lui Mălai-mare și Todea lui Caranfil „spăculăriți” (neguțătoriți) cu porci. Apoi alții, toată ziua „bat filco”, (joacă cărți) în birt la Kobilevi, cum o face: Milan lui Tîrfăloagă, și Dinu lui Zimbeș. Afli tu, că-i dreptate asta?

Paia Poroboată: Bine, bine nene-o! Hai să zicem, că-i și așa. Dar pot fi oare toți, cum unul-așa altul? Nu vezi, că nici degetele dela mână, nu's unul-ca altul?

Moș Stănilă: Lasă-mă de degete! Nu-i vorbă de degete, ori că să fim unul-ca altul, ci să purtăm toți pe o formă greutățile, ce's în lume. Nu să fim „unul crai, altul vai”! Notarășul, de ce nu a scos dela bătaie și pe Tana (Atănasiu) lui Clocotă, care a lăsat acasă, atâta copii mărunți, (mici) în grija babe-i Pălie?

Paia Poroboată: Las-că să va îngriji „ministeria” și de acestia.

Moș Stănilă: Îngriji, îngriji, numai-că, până atunci, de foame vor peri. Lumea așa vorbește, că pe Nițu lui Mălai mare, care nu are nici un copil, notarășul l'a scos, cu aceea, că el să îngrijește de copii i lu: Clocotă, măcar că nici nu-i cunoaște, de unde să-le poarte grija?

Paia Poroboată: (mânios) Eu știu nene-o, că puncturile (obser-vările) astea, toate's dela Imbroane dascălul, numai las-că, va aveă domnu notarăș grija și de dascălul. S'o auzi azi mâne și alui dascălu. Am cam înțales eu, ce va fi și cu el. N'o fi departe nici a lui! El adună seară — de — seară feciorii la școală, — zice că-la cântare, — dar acolo citesc foi românești și vorbesc de noi, ăștia cu „felmenteș”.

Moș Stănilă: Cum vorbești tu nepoate? Ia-te pe samă că nu vorbești bine! Astea nu's vorbe înțelepte dela un om, care să țină a fi priceput, dela un om ales în sat. Ce vină afli tu în aceea, dacă cineva citește foaie românească? Sau că nici atâta drept să nu avem noi, a citi foaie românească? Mă rușinez de aceea, că un nepot al meu, așa minte slabă poartă. Grij, că poate să vină și alte vremuri, și cu vorbe ca acestea, nu o „duci bună”! (să ajungă bine).

Paia Poroboată: (cu îngânfare) N'am frică nene-o! Până's jendari n'am frică! Mă duc, că am lucru. Vă las sănătos nene-o! (Pleacă spre stânga).
Moș Stănilă: Cale curată!

SCENA V.

Moș Stănilă.

Moș Stănilă: (îngândurat) Nu știu, pe cine s'a „rășbit“ (pe cine aseamănă) nepotul ăsta al meu? Familia noastră, nu-i așa „flușturată“ (ușuratecă) la minte, și la vorbă. N'a fost nici el așa, numai decând „a apucat“ (a ajuns) prin casa satului. Ascultă de vorbă unuia și altuia, și mai cu samă, notarășul îi umple capul, cu tot felul de prostii. Mă tem că' mi face familia de rușinea satului. (Dela stângă sosesc Leana și Luchiana doauă neveste, cu pacheturi mari subsoară).

SCENA VI.

Moș Stănilă, Leana și Luchiana.

Leana: Bună-vă ziua moș Stănilă!

Moș Stănilă: Să'mi trăiți dragile mele! Dar de unde voi?

Leana: Iacă venim dela poștă. Pacurile (pachetele) aștea, le-am trimis cu 4 săptămâni înainte de asta, la „bărbeții“ (soții) noștri, și or ajuns înapoi, că nu-i află. Atâtea bucate (mâncări) a le noastre: carne, clisă, găină friptă, „pochărele“ (prăjituri) tot s'a stricat, bun numai de lăpădat.

Luchiana: Apoi la năcazul nost, ne mai întâlnirăm în cale cu Paia Poroboată, — samă-te, jurat la sat —, și își face „poșmindre“ (glume) cu noi. Doar că noauă acuma ni-este de poșmindre? Noauă nu „ni arde“ (nu avem plăcere) de poșmindre ca lui, care stă acasă ca un „dember“ (perde vară). Avem destule pe capu nostru!

Leana: Dar bunu-i Dumnezeu, or venii doar și „bărbeții“ noștri acasă, și vor avea ei grija lui Poroboată, că asta nu-i întâia dată, că să „anină“ (să leagă) de mine. Rămăneti sănătos moș Stănilă! (amândouă pleacă spre dreapta).

SCENA VII.

Moș Stănilă.

Moș Stănilă: Am știut că Paia îm face, să aud lucruri de astea. Mă duc să nu vină și alții să mă rușine. Mă face să nu pot sta nici la drum (în stradă). (Intră în curte. Dela stânga să aud feciorii cântând: „Pe-al nostru steag“. Cântarea să aude tot mai aproape).

SCENA VIII.

Mircea lui Rusvai cu ceilalți jeciori. Trifunescu. (Feciorii ajungând pe bină, stând în cerc, cântă și strofa a II. a Cătră sfârșitul cântărei, sosește Trifunescu, dela dreapta:)

Mircea: (după ce s'a sfârșit cântarea) Bunăvă ziua bade-o! [uică].

Trifunescu: (al II lea jurat comunal) Să trăești Mirceo! (il sărută)
 Dar când ai venit?

Mircea: Aseară chiar!

Trifunescu: Dar ce-i cu Marcu al meu?

Mircea: E sănătos! El acuma nu o putut căpăta „urlaut“ (concediare) că-i bagat în „rohamszázad“, (trupă de atac) numai pe toamnă capătă.

Trifunescu: (Îș șterge lacrimile) De patru luni nu am căpătat nici o carte, și tare ne-am băgat în grijă, numai dacă-i sănătos, apoi să mulțămim lui Dumnezeu.

Un fecior: Ceia ceea, 4 luni să nu vină carte? că ai mei, nu-or căpătat dela mine carte, 3 ani de zile, cât eram „zărobit“ [prins] la rusu!

Alt fecior: Și nu te-or ținut de mort?

Feciorul dintâiu: Ba, da, măi! M'or dat și părăstas și „toale“ [haina] de pomană, și de mă mai „amânătam“ [întârziam] cu vre-o câteva zile. nu mai aflam, nici nevastă'n casă, era să plece după altul.

Al treilea fecior: Eu nu știu, de ce muierile grăbesc așa tare cu părăstasele?

Al patrulea fecior: Că mai iut să-și poată lua „stampă“ (drumul) după altul. (Râd cu toți în hohot).

CORTINA.

ACTUL II.

Scena reprezintă interiorul odăiei — cancelaria — primarului. În mijlocul odăiei o masă, în jur de masă scaune pentru chinez și jurați. Pe perete stă acățată mapa Europei. La stânga e cancelaria notarului, iar la dreapta odaia „boactărilor“ (străjarii) comunei.

SCENA I.

Chinezul, Trifunescu, Glimboacă, Paia Poroboată. (Chinezul să plimbă prin odaie, iar jurații toți șed pe scaune în jur de masă).

Chinezul: Astai robie, dar nu chinejie! Să nu mai am eu „odină“ (odihnă) cât e ziua de mare! Bă că nici noaptea nu pot să fiu în pacer! Cât e ziua de mare aleargă după una, aleargă după alta, scoate cocii pentru „logor“, fă recvirațiile de cai, de rană, de căldări, adună bani pentru împrumut de război, adună chimeși, pânză, linguri, cuțite pentru „Crucea roșie“, mai fă lege la muierisul ăsta, care de cu dimineața, până seara stă aici, la cancelarie, așa că numai știe omul, ce se facă cu ele!? Una să vaieată dă una, alta dă alta. Una s'o bătut cu soacrăsa, alta cu vecinăsa, că i-o strigat „fraimadlă“, (cochetă) a treia cere milă sărăcească, dela masa sărăcească; a patra ar vre-a să'i vină bărbatul la „urlaut“ și nu știe cum s'o facă; a cincea să vaieată, că i-o scris bărbatul, că dacă vine acasă, o lapadă'n „bunar“, (fântână) pentru niște vorbe ce le-ar fi auzit despre ea, măcar-că să joară, și pe lună, și pe stele, că alta mai de omenie ca dânsa, nu-i în tot satul; și iac așa, zi-de-zi, tot cu de astea am de lucru! Dar fă tu lege și judecată muierilor, că ești bătut și de sfinți, și de părinți! Poate ele mai pricep ce-i legea? Legea-i cum vreau ele, și dacă nu le faci pe plac, ți le auzi dăstule peste cap! Apoi barem seara de aș avea „odină“, dar nu am! „Taman“ (chiar) ajung seara acasă,

și gândesc: Doamne ajută! că m'am scăpat din țigănia dela casa satului... și boactărul bate la ușă. Asară taman așa a fost. M'am pus să imbuc (să mînc) o țirasoară și să mă culc, iacă-tă-te că bate boactărul la ușă. Ce mai vrea-ți cu mine? „Domnul notarăș o căpătat poruncă prin telefon, că mâne trec pe aici husarii, și să fie căștigăte două cară cu fân”. Am cinat rău, nu bine, i-au „palița” (bastonul) și plec prin sat, să văd la cine aflu fân. Toată lumea doarme, să „odinește”, (odihnește) numai eu umblu ca un nărod să mă latre câinii satului. Am vrut să fiu domn în sat. Iacă am ajuns domnia. Umblai așa, dela unul la altul, aflu la ei vre-o câțiva, dar im aprind paie'n cap: „dela mine ai ajuns să duci fân, — ori nu ții văr?” celalalt: „ori nu ții cumnat?” Altu-i fin, altul nepot, altul uică; mă-i! dapoi că n'o să mă duc în alt sat după fân?! Pot să vi spun, că cu toți m'am sfădit, ba era-era să ne încărăm și de păr. Așa pre la 2 ceasuri după miezul nopții, ajung acasă. Im fac socoată: ce am sfârșit? Fân nu am căpătat, dar m'am urât cu toată familia mea, cu tot „nlemușagul” (neamurile). Bine dară. Mă pun, și așa nacăjit mă culc. Azi dimineață mă scol la vreme, vin la cancelărie și îi spun lui Domnu notarăș, cum stă treaba, că nu aflu fân. El acuma alta'm spune: „că nici nu-i de lipsă, că n'o să treacă husarii pe aici, numai să adunăm un vagon de untură, pentru „honvezii” din Vârșet. Ii spun: „Baș” că a-ți „trifit-o” asta domnule notarăș! dapoi voi dumnevoastră nu știți aceea, că atăta untură, (unsoare) nu afli la ai noștri, să faci ce-i face! Poți să-i bagi pe toți în „pivă” (zdrobitoară) și atăta untură nu scoți! Dar vorbește tu, dacă ai cu cine? Notarășul ăsta m'o încăruntit cu „băzăconiile” lui. Facevă-ve-ți singuri socoată: el de atăta ani e notarăș, la un sat românesc, și nici atăta nu a luat în samă, ca românii noștri îngrășă porci nu pentru ei, și casa lor, ci pentru Herzl dela Carlișdorf. Bani, bani li trebuie lor, și mîncă varză necălită și zamă neprăjită.

Trifunesco: Iș trag dela gură, și adună la bani pe sama altuia. Notarășul îi scoate dela ei, în împrumut de rășboi.

Glimboacă: Da! da! împrumut, împrumut, pe care nu'l vor vedea mai mult!

Paia Poroboată: (nu'i plac vorbele) Vorbiți te-ai mira ce!

Chinezul: Ii spun lui notarășul si'l desbat la cap „în taină” (înzădar) el știe una „ca barna”: musai, și musai! Musai, dacă na-i! Ce mai vrea-ți altele? am ajuns noi fruntașii satului „samăte” (adecă) antistia comunală să adunăm de prin sat, căldările și „căstroavele” de aramă (tigăniile). Până aci le adunau „cortorașii” (țigani, căldărași) acuma le aduna „opștinarii” (cei dela comună). Apoi câte, și mai câte ni le auzim dela lume, să nu ni fie fața, unde ni-s spatele, că nu știm — zeu —, cum ar fi?! Am înțăleş, că iar e vorba de adunat bani, pentru al 49-lea împrumut de rășboi.

SCENA II.

Cei de mai nainte și notarul.

Notarul: (vine din cancelaria sa cu „țvicheri” (ochilari) la ochi, camașle mustăți sucite, ținare în gură, țăntos, înginfat, cum erau toți notarii unguri. Jurații cum îl zăresc, toți să școală de pe scaune, și comănăcindu-i

ă îi zic : Să trească domnu! El nici nu i-a în samă. Cătră chinezul). Chinezse! Vinit paranci, se trimit una sută cocie la logor, la Italia, pune muni fi tot cocii la Franzfeld, dacă nu fi, voi vedea la el!

Paia Poroboată: (stătos) Porunca-i poruncă! Asta, nu-i să zicem: că ar fi din capul lui domnu notarăș! Asta, o face stăpânirea! Da! da!

Notarul: (face o față senină, să așezează pe scaunul judei, carele tot în picioare stă).

Paia Poroboată: Dar mă rog de domnu notarăș de ce lăsați voi dumnevoastră, că feciorii ăștia ce vin la „urlaut“ de pre la front, să se adune seară de seară, la Imbroane dascălu, unde apoi fac tot feliul de minciuni, preste noi ăștia cu „felmenteșuri“? că așa, că pe dincoalea, și să mințască ei, că la front nu-i pită, nu-i muniție, că italianul așa, și așa ne bate, asta ar trebui voi dumnevoastră să opriți, să nu lăsați!

Notarul: (iritat) „No egye fene!“ Cine spune asta? Asta nu slobod! Asta „remhirteriesteș“! (bagă frică 'n oase).

Paia Poroboată: Mircea lui Rusvai și alții. Numai voi dumnevoastră, să'l aduceți aici pe Mircea, și dela el să scoateți, cari or fost și aseară la dascălu? și când s'or dus acasă, ori cântat cântări cum le zic ei: naționale.

SCENA III.

Cei de mai nainte, și Broșu.

Notarul: (strigă) Broșule!

Broșu: (apare repede dela dreapta) Porunciți domnu notarăș!

Notarul: Vini aici strajameșter!

Broșu: Indată! (iese tot pe unde a venit).

SCENA IV.

Cei de mai nainte, afară de Broșu.

Notarul: Grijă mea la el! Nu vorbi dascal mult!

SCENA V.

Cei de mai nainte, și doi jandarmi ungurești.

(Jandarmii sosesc dela dreapta cu puștile insulitate, să postează în fața notarului).

Strajameșterul: (unul din jandarmi) Parancs jegyző úr!

Notarul: Azt a gazember Mircea Rusvált eş taršait bechișerni!

Strajameșterul: Igen! (jandarmii pleacă spre dreapta).

Notarul: Merje io la telefon, și spunie la domnu fibirou, pe ala „hazaarulo“ pe dascal (pleacă în cancelaria sa).

SCENA VI.

Cei de mai nainte, afară de notar și jandarmi.

Trifunesco: (jurat comunal) Tu Paio ești o gură de petece! Gine dracul te-a minat să insiri tu lucruri de astea aici? Bieții feciori, nu-or făcut nici un rău, și tu să le faci „de val“, (neplăceri).

Paia Poroboată: Cum nu mă? când spun ei, că noi ăștia cu „felmențașuri“, ședem acasă, că am dat „mită“ (mituială) lui notarășu!

Glimboacă: (iritat) Apoi poate nu-i așa? Joară tu pe copiii tăi că nu ai dat!

Paia Poroboată: Dacă am dat, am dat din al meu, cei grija ta și a altuia de aceea?

SCENA VII.

Cei de mai nainte și notarul.

Notarul: [vine din cancelaria sa, cu o scrisoare în mână] Vinit paranci, facie protocol gata, dila 20 pune 50 ani, fi vizitație la tot. Doba se bateți, vini tot, scri la iel!]

SCENA VIII.

Cei de mai nainte, Jandarmii, Mircea lui Rusvai cu ceilalți feciori, — sosesc dela dreapta. —

Notarul: (când îi vede intrând să asprește) No! care ala Mircea Rusvai?

Mircea lui Rusvai: Eu sunt domnule! Numai nu Mircea lui Rusvai, ci Mircea Ionescu! Da mă rog! Mircea Ionescu mă chiamă!

Notarul: No! cum este la front? este bine? este nu bine?

Mircea lui Rusvai: Este bine domnule, este tare bine acolo. Mă mir, de ce nu vin acolo toți domnii de prin cancelării, numai stau pe acasă, și se năcăjesc cu lumea? Acolo ar trăii toți așa, după cum „ar dăsluji-o“ (ar merita-o) să trăiască.

Notarul: Nu vorbește mult, hanem spunie: ieste cie muncă la voi acolo? ieste muniție? cine mai tare, noi (să arată pe sine) vagy italian?

Mircea lui Rusvai: Pe noi nu ne mănă nimenea, pentru că de ne-ar mânca, nu am fi vii. Trăim bine, cu pită albă ca jumișca, carne câtă vre-ai, și de care-ți place, băutură destulă, muniție cât vezi cu ochii; numai aceea una nu o știu, că adeca: care sunteți mai tari, voi domnule notarăș, ori că italianul? Pofțiți! veniți acolo și vă prindeți la trântă (lupta) cu vre-un italian, și atuni s'o vedea, cari sunteți mai tari! (Toți cei defață râd, așa pe sub mustață).

Notarul: Tu, mare blastamat! Spune, fost tu la dascal?

Mircea lui Rusvai: Fost!

Notarul: Ce spune iel la voi? Spune, fi Rumunie-mare?

Mircea lui Rusvai: El nu spune, nici că o fi, nici că nu o fi România-mare!

Notarul: Voi spus, bun la front, aziert merje voi vissa la front! aducie aicia „urlaubșain“, (certificat de concediare).

Mircea și ceilalți feciori: (scot din buzunare certificatele, și le dau notarului) Mergem domnule! Nu va fi nici asta până'i lumea! Numai când s'o găta bătaia, v'om vorbi noi altmintealea cu voi!

Mircea lui Rusvai: Dă scăpăm cu viață, după bătaie s'o ști dom-nule notarăș căți punem „paleta“!

Notarul: Bun! bun! ciac merje voi la front! (cătră jandarmi) be-chișerni az ezredhez!

Jandarmii: [salută notarului, și conduc afară pe Mircea și ceilalți feciori].

Notarul (pleacă în cancelaria sa).

SCENA IX.

Chinezul și cei trei jurați comunali.

Glimboacă: Vezi Paio ce-ai făcut! Tu ești un „nesrete“! [nenorocit] Numai ia bine samă, că feciorii ăștia nu ți-o rămân datori! Tu ți-le capeți a tale cum e Dumnezeu în cer!

Paia Poroboată: Mult în pasă! Doară că nu sunt jendari?

SCENA X.

Cei de mai nainte, și notarul.

Notarul: [vine voios și satisfăcut din cancelaria sa] Vinit paranci dila domnu fibirou, dascal Imbroane merje la Șopron „la internalaș, aducie la iel aici!

Chinezul: [cătră jurați] Mergeți careva și li spuneți domnului învățător, cum stă lucrul, săși i-a cu sine ce-i trebuiește și să vină aici!

Paia Poroboată: [sare voios] Las că merg eu! [pleacă; dela ușă să intoarce inapoi] Apoi cum să merg singur?

Chinezul: Dar ceți „fălește“ [lipsește] și singur?

Paia Poroboată: Ști cum e: tot mai bine-i, mai „țigurat-e“ [sigur] când ai de „ce-i cu pene“ pe lângă tine!

Trifunescu: De ce să meargă după domnul învățător jendarii? nu o furat, nu o făcut nici un rău, săl vadă lumea purtat de jendari. Asta nu ar fi lucru frumos!

Notarul: [cătră Paia] merje! merje voi cu jandar!

Paia Poroboată [pleacă măreț].

Notarul [să duce în cancelaria sa].

SCENA XI.

Cei de mai nainte, afară de notarul și Paia.

Trifunescu: Văzură-ți pe prăpăditul de Paia, cum îl băgă la rău și pe domnul învățător! Rușine să'i fie! ca român să facă așa ceva! Dapoi ce va fi cu școala? că mai pe urmă pentru „nărozile“ lui Paia și a notarășului nu'i cu cale, să remână copiii noștri, proști, fără învățătură!

Glimboacă: [cătră chinezul] Oare cum ar fi, să ne rogăm de nota-rășul săl lasă în pace pe învățătorul, n'o făcut omul nimica, și ni să în-chide școala, dacă el nu-i acasă.

Chinezul: Mă duc eu săl rog [pleacă spre cancelaria notarului].

SCENA XII.

Trifunescu și Glimboacă.

Trifunescu: Vezi! așa! asta, după cum e scris în cărți despre răsăpirea poporului jidovesc „perirea ta din tine Israile“!

Glimboacă: Și tocmai cum învățam noi în școală versul „Toporul și pădurea“. Așa Paia s'a făcut coadă la topor. Până-ce toporul nu a avut „dirjeală“, [mânier] pădurea nu i-o dus grijă, că nu o putea s'o vatâme, să o taie, îndată ce s'o aflat un lemn de „dirjeală“ bun, — toporul — a tăiat, și doborât la pământ pădurea întreagă. Așa suntem și noi acum. Dacă Paia nu s'ar fi făcut coadă, — dirjeală — notarului, notarul nu ar fi putut să facă răutățile astea! Dar ce să facem? De ne-om decșhide gura, cine ști ce ne face și noauă? Acuma-i așa vremea, cum era pe vremea turcului: „turcul te bate, turcul te judecă“! [Chinezul sosesc delă notarul].

SCENA XIII.

Cei de mai nainte și chinezul.

Chinezul: [năcăjit] Nu'i nici vorbă! Omul ăsta par-că „o dat intraltele“, [o mărozit] Nici până acumă nu a fost „citav“ [cu minte sănătoasă] dar acumă-i „luat cu tot“ [smintit]. Nu vrea nici să audă de așa ceva! Zice că: de mult îl are el pe învățătorul în stomac!

Trifunescu: Drace i-ai stomacu lui!

Glimboacă: Dar de școală ce zice?

Chinezul: Zice că: cine 's bate acumă capul cu școala? Aceia cari vreau să-și trimită copii la școală, trimită-i la dascălul unguresc, la Vaisberger că și așa nici un copil nu are în școală.

SCENA XIV.

Chinezul cu jurații, învățătorul, notarul, jandarmii, o mulțime de oameni [Dela dreapta intră învățătorul cu „cufăr“ în mână, după el jandarmii; Paia Poroboată, și o mulțime de oameni curioși să stie, ce să în amplă cu învățătorul. Intre ei și moș Stănilă. Tot, în momentul acesta. vine din cancelaria sa, și notarul. Chinezul și jurații, cum îl văd pe învățătorul intrând, grăbesc spre dânsul, stringându-i mâna].

Învățătorul: [intrând] Bună ziua poftesc! [dă mâna cu chinezul, și cei doi jurați, privește drept în ochii notarului].

Notarul: [aspru] Vinit paranci, Imbrone Vazul merje la Șopron, la internalăș!

Învățătorul: Din ce pricină?

Notarul: Asta intriabă voi la domnu minister! [pleacă înapoi în cancelaria sa].

Învățătorul: [cătră cei de față] „Apa trece, pietrile rămân“! Vor trece și acestea toate, ce le sufărim! Să nu pierdem credința noastră,

cătră a tot puternicul Dumnezeu, pentru-că „cine e Dumnezeu mare, ca Dumnezeuul nostru, Tu ești Dumnezeu, carele faci minuni“!

Mulțimea strigă: Să trăiască! Să trăiască învățătorul nostru. [Toți dau mâna cu dânsul. Cufărul îl ia unul și-l duce, să nu-l poarte învățătorul. Paia să trasă într'un colț cătră cancelaria notarului, și is suflă nasul, în mărămă].

Învățătorul [pleacă spre ușa dela dreapta. Jandarmii după el cu puștile însulitate. Mulțimea 'il petrece afară].

Moș Stănilă: [rămânând mai la urmă, din ușă să întoarce spre cei dinlăuntru] Aste-a lucruri n'o să ajungă la capăt [sfârșit] bun.

SCENA XV.

Chinezul cu jurații, apoi notarul.

Notarul: [vine din cancelaria] Vinit paranci, adună la noi bani, pientru al Cincizăci hadichelcien! Noi biniie, forte tarie bin'ie stam la front! Rusia bătut, Rumunia bătut, Serbia bătut, tot, tot, tot bătut la iel! [Să școală de pe scaun, și arată cu degetul pe mapa Europe-i de pe părăte. Paia la spatele lui] Vidițe voi! asta tot maghiarorsag [pe mapă orată părți și din Rusia, România și Sârbia]. Ungur bun, bun, tare bun catuna. Nu facut ișten așa bun catuna, cum facut pe ungur!

Paia Poroboată: Așa-i! Da! Da! Așa-i!

Trifunescu: Dar românul nu-i bun soldat? Cine or cuprins Ivango-rodul? nu românii? Dapoi că chiar „militer commando“ [comanda militară] a spus-o în atâtea rânduri, cât de vitejește sau purtat soldații români, feciorii nostri!

Notarul: [în batjocură] Rumun? ala bun „logoș“! Ungur? ala nu „logoș“ [dezertant].

Paia Poroboată: Așa-i! Da! Da! Așa-i!

Glimboacă: Așa! D'apoi dacă ungurul nu-i „logoș“ [dezertant, fugărit dela armată] de ce „pușcărîră“ [înpușcară] în săptămâna trecută la Vârșeț zece unguri logoși? Am văzut'o asta cu ochii mei!

Chinezul: Eu am cetit chiar în foile ungurești, în: „Az Ujság“, „Pesti Hirlap“, „Világ“ și „Az Est“, că la Debrețin, la Segedin, la Kecskemét, la Cegléd, ba chiar și în Budapeșta or fost înpușcați o mulțime de „logoși“, și toți adevărați unguri!

Notarul: [mânios] Nem igaz! Ala hazugșag! Ala nu istină! Tot ce scrie la ujšaguri nu istină! Hazugșag dela jidovi!

Paia Poroboată: Tot! Tot! Tot!

Trifunescu: Bine! Lasă fie așa! Dacă domnu notarăș singur spune, că tot, ce scriu foile, iș minciuni, atunci credem și noi, că's minciuni!

Notarul: [sumeț] Daicilan! Daicilan! Daicilan! ala tare! ala bate tot lumea! Daicilan are un „ágyu“ [tun], așa mare, așa bun, cum Vilhelm pușcă cu „ágyu“ din Berlin la Pariz! Vilhelm la tot zi, cum facie „frustuc“, [dejun] pune digetul pe unu michi bumbile, și „ágyu“ facie buuum, pușchi la iel, pune la Pariz!

Paia Poroboată: [fălos] Așa-i! Da! Da! Așa-i!

Ceialaltă: [cu mirare] Măi! măi!

Trifunescu: Numai să nu fie tunul acela, cum să auzia mai-dă-an, ca sunt tunuri, cu cari inpușcă norii, ca să nu bată piatra viile! Văd, că piatra bate pe unde a-pucă, dar de tunuri: nici „știamăt“ [urmă nu-i].

Notarul: Vilhelm are una sută regiment, sub apă!

Paia Poroboată: Are! are!

Glimboacă: Da, că are! O avea și mai mulți, numai că morți, și nu vii!

Notarul: Nu tot necat! Daicilan are tengeralatiaro multe. Are Daicilan una suta Zeppelin. Ala face ca in London, toți oamenii să culcă la podrum. Daicilan ala bate tot lumia!

Glimboacă: Dar dacă America să ridică pe noi?

Notarul: America? Ala humbung! bufalo-bil! tingl-tang!

Trifunescu: Eu totuși nu pot crede să fie un tun cu care la o așa mare diștanță să se poată pușcă!

Glimboacă: Nici eu nu o cred!

Paia Poroboată: O, fi mă! Ce te prinzi tu cu niamțul? Niamțu-i om bătut la cap!

Trifunescu: Las'fie el cât o fi de bătut la cap, dar asta nu poate fi, și tu care-ai fost soldat încă ar trebui să ști aceea, că tunul nu duce la o diștanță așa de mare.

Paia Poroboată: Măi! io este că am fost soldat, dar t'am spus'o, că am fost domnu traităr la pechărie, nu mi-am bătut capul cu tunurile.

Trifunescu: Apoi dacă nu știi, nu flecăți.

Notarul: Asta nu hazugsag! Asta tot istina, cum este ișten la cer! Scris aia și Pești Hirlap, și toți foiele, pot aduce, și cetește la voi! [Toți râd, afară de Paia].

Trifunescu: Cum a-ți spus'o adinioară domnule notarăs? Ați spus că tot ce scriu foile, sunt minciuni, dela jidovi! Acuma o întoarce-ți?

Notarul: [iridat] Voi proști! [pleacă în cancelaria sa].

Glimboacă: [cătră Paia] Să vedem Paio cum să o întorci tu, că notarășul să dusă opărit!

Paia [clătină din cap].

Chinezul: Eu știu atâta, că decât-ori s'o apropiat vremea să se ceară câte un împrumut de răsboi notarășul tot cu lucruri de astea ni umplea capul. Pre la început îl mai credeam, și spuneam la lume așa, după cum auziam dela el, dar azi: cine și mai îndrăznește sa'și deschidă gura? Te-ar ținea „tot natul“ [fiecarele] de nărod! [om prost].

SCENA XVI.

Chinezul cu jurații și Baba Pălie a lui Clocota.

Baba Pălie a lui Clocotă: [vine dela dreapta. Femeie de 60 ani, dar aspra la vorba. Toarce. Furca cu caierul e pusa la brâu]. Buna-va ziua!

Chinezul: Mulțamin baba Pălie! Dar ce bine te-a adus la noi?

Baba Pălie: Bine? Vai și amar de așa bine. Ori-că dacă mi-ar fi mie bine, aş veni eu pe aici? Doamne fereşte! Eu acuș o să am 60 de ani de zile numai pre la domni n'am umblat, că m'am ferit de domni ca de dracu, și mă feresc și în zi de astăzi „Nujda“, [lipsa] și năcazul m'o adus aici! D'apoi,   dreptate asta, că din ai mei patru feciori, sa nu  m nici pe unul l ng  mine? să îngrijască de mine muiere b tr n   i năcăjită cu at ta nepo i „m run i“ [mici]. Trei or perit la Gali ia. Asta o  tie tot satul! Al patrulea, — Tana, — ar fi cu cale sa fie sl bozit acasă, cum văd pe mulți alții. M'am dusu-mă la domnu notarăș, să'l rog, ca adecă să'l aducă acasă  i pe Tana meu, dar el — n cazu-l de el-zice că: nu poate, ca prea puțin pământ  m. Bine! Asta-i a a! Dar-că barbatul meu — Sofra, — Dumnezeu sa'l ierte, că acuma la ziua crucii, v'or fi 30 de ani, de c nd l'a luat Dumnezeu, taman în anul, când  'o facut casa, a lui Malaiu-mare, a avut trei fra i: Oca, Velimir  i Adam, apoi „t tnatul“ [fie tecarele] or avut câte patru feciori. Vede- i, dar  că, averea a lui socrumeu, s'a  mp r it în patru „taluri“, [p r i]  i a a, de unde să avem pământ mai mult? D'apoi aceea nu o ia în samă nimenea, că din familia lui Clocota, 12  ș la foc, iar din familia lui Malaiu-mare nici unul? că  i acela unu care ar trebui sa slujască șeade acasă cu rugare, — zice lumea — că să aiba grijă de copiii săraci. C t el are grijă de copii săraci, at ta să'i aibă Dumnezeu grijă lui,  i alui ala, care îl adusă acasă!

Paia Poroboată: Nu vorbi vorbe de astea aicia! Domnu notarăș nu lucră din capu lui, el face ce zice paragraful!

Baba Pălie: Eu nu  tiu ce zice domnul ala de „palaraf“, numai știu at ta, că ce vă spun  i a a, să nu ajung „citava“ [zdr v n ] acasă dacă nu o fi a a.

Chinezul: Noi babă Palie în lucrările aste-a nu' i putem ajuta nimic, pentru-că aste-a lucrări le face domnul notarăș. Cum le face? numai el,  i Dumnezeu  tie!

Baba Pălie: Apoi „tucu-vă“ [sarut] inima voastră  nv   i-mă: cum să trăiesc eu b tr n  cu at ta „jima“ [mulți] de copii? Ce's alea patru lan isoare de pământ,  i o v cu   care acuma pe la vinerea-mare o să fete, daca o da Dumnezeu,  i o fi  npace pâna atunci.

Chinezul: Du-te la notarășul  i'l mai roagă, doar te-o ajutura!

Baba Pălie: El să mă ajutare? Eu muiere sarac  pot vorbi cu el? C t  m „ jerat“, [umblat] la u a lui după țidula aia de macinat! Să nu vă „mint“ [mint sc] dar: barem de 20 de ori  m fost la u a lui,  i tot mă îndepartează, că m ne, ca poim ne. Mai! m'am luat p'o grijă! Acasă  m  ip  nepo ii de foame, săraci. La moară nu mă primesc fără  idul . Ce să fac? Mă vaet cătră unu  i cătră altu, aud din lume, ca p n  nu-i duci ceva, nu cape i! Ce să-i duc? Gainile or ie it toate, numai doauă or mai rămas. Mă pun,  i le duc,  i cap  țidula p  minut. Apoi acuma cum să mă duc, ce să-i mai dau?

Paia Poroboată: Ce-ai dat, ai dat,  i pace buna!

Baba Pălie: Pace bună să fie tine, și de capul tău! Ușor ți ție să zici: pace bună că ești acasă, și trăiești ca o „lola“, [pierde-vara] numai ai mei putrăzâsc prin Galiția.

Paia Poroboată: [să școală infuriat] Las'că acuși ve-i vedea tu babă: cine'i lola? Îț arăt eu ție! [Pleacă la notarașu în cancelarie].

Baba Pălie [scoate furca dela brâu, și o ține spre aparare în mână].

SCENA XVII.

Cei de mai nainte, și notarul cu Poroboata.

Notarul: [vine din cancelaria sa] Ce vrea la tine baba proastă?

Baba Pălie: Dece mi-s proasta? Acuma mi-s proasta ca mi-ați dus feciorii la prapădire, și am rămas singură. Acuma mi-s proastă?

Notarul: Ține gura și merje afară!

Baba Pălie: Da! să'mi țin gura, că mi-s săracă, de aceea nu mi slobodnici să vorbesc aici! Dar lască bunu-i Dumnezeu! S'o întoarce roata!

Notarul: [striga] Jandar!

SCENA XVIII.

Cei de mai nainte, și jandarmi.

Jandarmi: [vin dela dreapta] Paranci jegyző úr?

Notarul: Kidobni ezt a vén bolondot!

Jandarmi [o înhața pe baba, și o scot afară].

Baba Pălie: [din ușa sa întoarce, și striga] Aducă-vă Dumnezeu și pe voi la poteaca mea, să fi-ți scoși, cum mă scoate-ți voi pe mine! Apoi nu am spus bine, că me ferasc de domni, ca de dracul?

Notarul [pleaca în cancelaria sa].

SCENA XIX.

Chinezul cu jurații, Broșu.

Paia Poroboată: Așa-i trebuie! Să știe că cu cine o „incurcat'o“ [încâlcit'o].

Chinezul: Mai avem ceva de „orânduit“, orica o fi „amiazăzul“ să ne ducem-la prânz?!

Trifunescu: Avem sa sfârșim cu Avram Buzeica.

Chinezul: Care-i „ala“! [acela].

Trifunescu: Avram lui Lapadat!

Chinezul: Acuma'l știu.

Glimboacă: De când s'a nazarenit, s'a lăpădat de legea noastră, d'atunci îi zice lumea: a lui Lăpădat.

Chinezul: Apoi ce-i cu el?

Trifunescu: Eri am fost la el să recvirăm, și am aflat că a ascuns multă „rana“ [bucate].

Chinezul: [striga] Broșule!

Broșu: [întra dela dreapta] Porunciți domnu chinez!

Chinezul: Aicia-i Avram lui Lăpădat?

Broșu: Aici mă rog!

Chinezul: Sa vină încoace!

Broșu [iese].

SCENA XX.

Cei de mai nainte, Avram Buzaica lui Lăpădat, notarul, și o mulțime de oameni.

Avram: [întră dela dreapta. Cu smerenie și fățărnicie, adevărat nazarenească] Bună ziua să dea Dumnezeu! [Mâna dreapta o ține pe inimă, capul plecat, vorbește încet și trăgănat. Mai intră o mulțime de oameni aflători pe afară. Toti voiesc sa vadă pe nazareanul prins la greșală. Vine și notarul din cancelaria sa].

Chinezul: Trifunescule! Cum stă triaba cu Avram?

Trifunesco: Ieri am ajuns cu recvirația la Avram. După ce am cântărit grăul, orzul, cucuruzul, și făina care am aflat-o în casa „dumisale“, [domnie-i sale] l'am întrebat: nu cumva va mai avea pus la o parte din „rana“. El s'a aflat vătămat de vorba noastră, și zisa: el e nazarean, — frate, — să ține de adunare de 25 ani de zile, el nu mințește, nu face peste lege, după cum facem noiăștia, cari nu suntem dați în legea lor. I-am zis: Avrame! nu-ți fie cu supărare, căci noi trebuie sa întrebăm fiind-că așa-i reglemană. Reglemană-i pentru voi, cari nu știți cuvântul lui Dumnezeu — zisă el, — dar noi credincioșii'l știm și'l împlinim. După-ce ne înfrunta să, așa ieșirăm pe afară, ne dusărăm și în grădină să-i vedem via, că-i vestit că are vie frumoașă. Mie nu-mi ieșia din cap, cum sa poate, că din toate acelea „taman“ atâta am aflat, cât sa „ghibi-rește [i să compete] pentru el, și gloata lui, dupa reglemană. Parcă le-a măsurat la „decă“. Eu bine îi cunosc, cât i-s ei de farize, și de minci-noși! „Cu gura te'n blânzește, cu inima-ți gândește“, așa 's nazarenii toți, unul ca altul. Umblă numai, cum să te poată face mai rău, decât el, ca sa aibă cu ce să se laude, că cine-i el? cum e el de drept? dar când îl cauți cu de-amăruntul afli că-i mai mincinos, și mai farizău, decât alții. Gândesc în mine: lasă-l, dacă să laudă așa, că de o fi ascuns, tot să va descoperi, pentru-că să prinde bun pe mărturisirea cătră Dumnezeu, apoi dacă nu o fi așa, îl descoperă Dumnezeu. — Intrărăm în grădină toți, câți eram la recvirație, toată „comisia“, [comisiunea]. Umblăm prin vie, privim în dreapta, în stânga fără gând de a căuta ceva. Vedem o gramadă de loză de vie uscată; unul dintră ai noștri să duce cătră loză, să vadă, nu o fi vreun sac lăpădat pe acolo. Vede că-i pamântul moale în „ocol“ [în jur] de loză. Scobește cu paleta, ho! dă de scândură. Scobește mai bine, află că sub loză e o groapă mare. Ne strigă acolo, și cum noi ajungând acolo, dăm să lăpădăm loza în lături, aflăm în groapă 10 saci cu grâu, 8 saci cu cucuruz, și 12 saci plini cu făină albă. Toate bucatele astea le-am pus în cocie, și le-am adus la „opștina“ [casa comunală].

Chinezul: Apoi Avrame, cum s'a potut întâmpla una ca asta, că tu carele te ții de om drept, carele împlinește poruncile Dumnezeiești și ale stăpânilor lumești, — zic — tu nazarean să calci legea?

Avram: [cu smerenie] Scrisul spune: „ale tale, dintru ale tale, lua-ți de toate, și pentru toate“. Așa am făcut și eu, am pus la o parte din al meu, nu m'am dus să fur, dela alții.

Chinezul: Bine! Dar nu ști tu că scrisul spune și așa: Asculăți pe mai marii voștri, și Vă plecați lor apoi tu de ce nu-i ascuți? Mai marii noștri a dat poruncă să ținem pentru noi, pentru gura noastră numai atâta, cât ni sa cade, și ce rămâne să dăm stăpânire-i să nu rabde foame bietii noștri soldați la front. Tu nu dai, tu ascunzi bucatele. Au nu spune scrisul: purta-ți sarcinile unul-altuia, și așa împliniți legea lui „Hristos“? cauta la Romani cap. 15. vers 1. Tu nu faci nici aceasta. Zi-de-zi trec pe uliță muieri cu copii în brațe, de pre la Bozoviciu, Orașița, Reșița, vaetându-se că pier de foame, nici mălai n'au, și tu, în loc să le da-i, ții pentru tine, ascuns.

Avram: Le-am dat.

Broșu: Da, le-a dat cu 6 coroane chila de cucuruz, eu cu ochii mei am vazut.

Chinezul: Bine Avrame! Dar spune'-mi tu mie, cum vrea-ți să traiți voi? Pușcă nu prinde-ți, la bătaie nu vă duce-ți, bucate nu dați la împărăție, numai tot noi să ducem greutatea, noi să pierim pentru țară, adecă pentru noi toți-, și tot noi să ni tragem dela gură, să dăm de toate, dar voi, nimic? Apoi afli tu ca un credincios, că e bine, e dreptate asta?

Avram: Scrisul spune: „tot ce-l ce scoate sabia, de sabie va pieri“. Noi, credincioșii, nu vărsăm sânge de om, Viața omului Dumnezeu a dat-o, numai el are drept să o și i-a.

Chinezul: Așa-i! Asta-i așa! numai în legătura cu asta, să-te întreb ceva: Să întâmplă un lucru: în casa ta a intrat tâlharii, carii voiesc să-ți aprindă casa, și să te omoară. Ce-ai face tu atunci?

Avram: Nu m'aș lasa. Dumnezeu de aceea a dat omului minte, să se știe folosi de ea.

Chinezul: Cum nu te-ai lăsa? Te-ai băga sub pat? ori te-ai astruca cu vre un „măsa", [ciarșav, lepedeu] de loviturile de topoare, ori de cușitele lor?

Avram: Aș striga larmă, și aș apuca cușitul, ori toporul dela ei.

Chinezul: Sa vedem numai! Ai striga larma! la cine? vecinul tău nu-i nazarean, tu pentru el nu ai sărit când au fost el în năcaz. El a mers sa piară, și a și pierit poate în Galiția pentru țară, va să zică, și pentru tine, tu însă te-ai tras înapoi, l'ai lasat la rău. Acuma el, ori că copiii lui sa sară pentru tine? — Mai departe: dacă tu ai apucă din mâna dușmanului vre un topor, ce-ai face cu el? ai sta sa-l vezi, din ce fabrică e făcut? ori-că mânia din ce lemn e? sau că ai porni să da-i cu el în tâlhari, ca să-ți scapi viața?

Avram [tace].

Chinezul: Vezi Avrame! ce să întâmplă cu un om, tocmai așa să întâmplă cu o mulțime de oameni, cu un popor, ori națiune. — Dacă suntem una la bine, trebuie să fim una, și la rău.

Avram: Noi facem toate pentru frații noștri. Ne ajutăm la olaltă.

Chinezul: Așa? Va să zică, voi nazarenii, numai pe nazareni apărați, iubiți, ajuta-ți? D'apoi, așa împlini-ți voi cuvântul scrisului? Au nu ști parabola: omului cazut între talhari?

Avram: O știu!

Chinezul: Cine l'a ajutat?

Avram: Un Levit, adică unul străin de neamul său.

Chinezul: Apoi atunci cine-i de aproapele nostru.

Avram: Fiecare om din lume.

Chinezul: Așa-i! Numai-că voi una o spune-ți, iar alta o face-ți.

Avram: Mulțimesc pentru batjocoră. Scrisul spune. „Fericiți ve-ți fi, când va for batjocori pre voi, și vă vor alungă, căci plata voastră, multă este'n ceruri“.

Chinezul: Nu te-am batjocorit, ci numai ți-am arătat, ce zice scrisul. Voi însă atunci, când vă vedeți singuri prinși cu vorba, o apucați pe cale-a, asta cu: fericiți ve-ți fi și apoi, ca omul să ajungă în cer, nu-i destul, numai să știe vorbi bine, ci să și facă bine. Tu, după faptele tale cu greu ve-i ajunge în cer.

Glimboacă: În iad cred-că mai ușor, atât el, cât toți frații lui nazareni. Lupi în piei de oi!

Chinezul: Bucatele aflate la el să le împărțim copiilor rămași fără tată.

Voci din public: Să traiască Chinezul nostru! Așa-i trebuie! .

Trifunescu: Trei feciori ai lui, toți fac slujbă ușoară prin spitale, iar el e acasă cu „felmenteș“, Feciorii noștri pier în foc, ai lui sunt „scloniți“ [aparați]. Ei sunt mai cu minte, că's nazareni.

Voci din public: Stă cu „felmenteș“ că o dat lui notarașu o vacă șvaițără.

Notarul [pleacă în cancelaria sa].

Trifunescu: Să i-să i-a „felmenteșul“ că s'a prins la „falincă“ [greșală].

Chinezul: Asta așa o și fi!

O voce din public: Așa-o fi, dacă notarașul mai o vacă nu va înghiți! [Avram și ceilalți pleacă cu toți afară].

SCENA XX.

Chinezul și cei trei jurați, apoi Broșu.

Chinezul: Văzură-ți ce zi avurăm și azi! Câte, și mai câte cari de cari mai lovite!

Trifunescu: Să întrebam ce i-so-fi întâmplat biete-i babe Palie nu-i cu cale să o bata, e destul de bătută ea.

Chinezul: Că bine zici [strigă]. Broșule!

Broșu: [Intră dela dreapta] Porunci-ți domnu chinez!

Chinezul: Cu baba Palie ce s'o întâmplat?

Broșu: O căm păliră cu niște pumni în spate!

Paia Poroboată: Lască-i bun! Să știe adouaoară.

Chinezul: Apoi sa zică: mulțam că s'o scăpat cu atâta. Dar oare de ce li zic lor a lui Clocota?

Broșu: Așa-i toată familia aia, când să tulbură pentru ceva, nu pot să tacă, ci clocotesc, ca oala la foc. Țstia's clocotă, dar familia lui Ionescu, tot cu așa narav: Rusvai.

Chinezul: Lucru șod la românii noștri! Tot natul iș are „porecla“, [alt nume, neamțul li zice: spițnamen]. Pe numele adevărat nu-i poți afla. Așa maideuna-zi a cautat notarășul 3 zile, după: Petru Cimponeriu. Nu ști nimenea să spună, cine-i.? Când la 3 zile, după-ce am ispitit tot satul, aflarăm ca „șeade, cu casa lângă biserică“, Petru — lui Buric. — Pe numele ăsta, tot satul îl cunoaște. Dar ție de ce-ți zice lumea: Broșu?

Broșu: [cu mândrie] Când eram mic, eram foarte-tare mândru. Nici acuma nu mi-s om urît. Mama mă desmierda cu vorba „broșu“, erain mândru, ca un „broș“.

Chinezul: Dar ortacului tău, de ce-i zic: Cătăramă?

Broșu: Când eră mic, eră o „beda de copil“ [strengar], nici acuma nu-i vre-o „blagă de om“, [om bun.] Tată său l'a batut cu cureaua, și odată l'a lovit cu cătărama așa de bine, că cinci dinți i-a scos, de atunci îi zic toți: Cătăramă.

Chinezul: Dar lui Popescu, de ce-i zic „malai-mare“? acela-i om gazdă, nu mânca mălai!

Broșu: Este că el nu mânca, numai „deda“ [moșul] lui a fost sărac, acela nu trăia ca el cu „săviacă“, [aluat din mai multe pături] ci mânca mai mult „mălai“. Atunci mălaiul îl cocea u în „țăst“, pe vatră, și fiind-că ei aveau mai mare țăst le-a rămas numele „mălai mare“.

Chinezul: Dar lui Terfăloagă, de ce le zic: „Zimbeș“, și lui Filipescu „călimar“?

Broșu: Terfăloagă, aveau un cal mare, Zimbeș cu numele; iar Filipescu a furat un călimar, când umblă la școală.

Chinezul: Apoi bine! cred că pentru azi or fost destule. Să mergem la prânz.

Broșu: Mă rog de domnu chinez avem aici la noi un gost, de ieri.

Chinezul: Ce gost?

Broșu: Pă loc vi-l aduc [pleacă].

SCENA XXII.

Chinezul cu jurații, apoi Broșu cu Poldi, public adunat sa vadă pe Poldi.

Poldi: [jidă, cu julunfi, — pierciuni, — rupt, petecit, cu o cotăriță acăța — tă la grumazi; într'insa: săpun, bumbi, albele, pantlici, în buzunar: o flașă, sticla-mare cu vinățele, veșplau. Intră spăriat, după el Broșu Cătăramă, și mulțimea]. Face închinăciune în fața judei.

Broșu: Vede-ți domnu chinez „mascăra“ [nimenea] asta, ieri în sfânta zi de Duminecă, taman când lumea mergea la biserică, s'a pus bine în ușa biserice-i, și strigă cât îl ține-a gura: albele, rumunele, și mărgelile, pentru mândre nevestele, și câte dracului toate; l'a auzit și părintele din altar, și de trei-ori a trimis pe moș Mita crâșnicul [sfătu] s'l mâne dracului d'acolo, dar el și-mai-și sbieră, pâna-ce ne duserăm noi, si'l adusărăm aici la „oboc“ [la strajă].

Chinezul: Măi! dar ce cauți tu aici?

Poldi: Jo nu caute nimichi, io nu pierdut nimichi!

Chinezul: Apoi dacă nu cauți nimic, la ce ai venit aici?

Poldi: Vinit? Ah Gott! Io nu vinit! La mine ale voste boctere adus aici, nu bucuros, cu băte a lor fricos.

Chinezul: Cum fe chiamă?

Poldi: [nu pricepe] Cama? cama? nu ști ce ieste la iel!

Chinezul: Care-ști este numele? Vi haist!

Poldi: [tare și sumeț] Main namen ist: Poldi laitelles dila Virșes.

Chinezul: Ce sbieri tu la ușa biserice-i, ori nu ști tu, că noi avem [slufbă în biserică?]

Poldi: Io nu ști cie ieste la voi, io ști, numai ala cic ieste la mine, [strigă cât poate]: Albele, rumuniile și margieeeeele, pintru wundre nevestele, pomadă de musteți care facie om mai cinăr cincizăci de percenți bumbi, sapun, pantlichiiiiii pintru fete mari și michiiiiii ochilari, ochilari, ochilari, cu care vede tote mari, vede purich și țințar mare chit un arma-saaaar Veșplaaaaaaau forte lesne daaaaaau!

Chinezul: Taci prostovanule! Ce crezi tu, aici să-ți vinzi marfa-ta?

Poldi: Vinde, nu vinde, las la mini se merje mai nainte [vrea să plece afară]

Chinezul: Stai, căta! N'am gătat inca colacii. Tu nu mergi nici odata la biserică?

Poldi: La biserică? Oh Gott! Oh main lieber Gott. [îș ia pălăria din cap.] la vohl, ia vohl, io merge la ale nostre, beserechi totele sabatele.

Trifunescu: Âsta-i așadară „sâmbătas“. De acestia'-s mulți în Satu-nou, lângă Panciova. Âștia nu mânca clisă și carne de porc.

Poldi: La mini muncă, oh cum nu muncă! La mini bun, bun, tot cie capată, tot bun!

Chinezul: Atunci im pare bine! Broșule! să'l duci, să-i croești 25 lafund! Lui tot ce capată-i bun.

Poldi: [să vaetă cât îl tine gura] Au vai tati-leben! Au vai mami-leben [să ține cu mânil de fund] Au vai, fundele mele! [Tot sbierând iese afară. Broșu să sufulca la mâneca. Mulțimea iasă după Poldi.

[Sfârșitul Actului II.]

CORTINA.

ACTUL III.

SCENA I.

Scena reprezintă ca în actul al doilea, odaia antistiei comunale [primarului].
Chinezul cu cei trei jurați.

Chinezul: [să plimbă prin odaie] Nu știu ce poate fi asta? Aizen-banurile [trenurile] or stat. Telefonul nu lucră. Să vorbește că ar fi ceva răscoboală [tulburare] la Peșta. Dela Virșeț, și de pe la alte „cadăre“ [sediul regimentului] vin soldații acasă. Poate-că va fi ceva lucru spre pace. Bine-ar fi să fie așa! I s'o fi urât, și lui Dumnezeu-dragul de El, — de atâta vărsare de sânge! Poate puțină lume s'a „urvit“, [prapadit] cu bataia asta?

Paia Poroboata: Poate tare ușor să fie pace. Las'că știu domnii ce face! Tigrat [sigur] că bine o să iasa treaba la capăt!

Trifunesco: S'o vedea și binele ăsta! Nu mai să nu fie cumva lucru întors!

SCENA II.

Cei de mai nainte, apoi Broșu, Poldi și mulțime de oameni.

Broșu: [intră dela dreapta]. Mă rog de domnu chinez, putem acum să-i dăm domnu lui Poldi?

Chinezul: Poteți! numai are să vină pe aci să'l întreb, cum a petrecut?!

Broșul: [striga din ușa]. Adu'l Cătăram-o!

Poldi [intra dela dreapta, tot cu cotarița la grumazi, dar nacajit].

Chinezul: Apoi Poldi, cum fost ce capatat? bun fost, orică rău fost?

Poldi: Nu fost bun, nu rău fost, la mine așa mai fost, numa ala boctăr vost, ala tare prost; ala când fost michi nu învățat nimichi. crescut la el mare, cât una bou, dar prost ca varzile, ala de post. — Ah Gott! Ala prost! Ala nu ști să numiri la iel. Ala numiri în sus și jos, și iar în sus, și iar în jos. Oh prost! Ala numiri binie, puni la un lochi, și atunci prost iari inciepi de unde fost. Prost, spune la iel, unuspriziecele și atunci nu mergie la doispriziecele, numai spune iar, doi, și atunci tri, și iar pornește la nou, și tot așa smintit, pâna ce fundele meu, tot zdrobit [să vaetă]. Ai, vai! tati leben! Aii vai mami leben! Ai, vai fundele mele!

Cchinezul: Apoi dacă ai văzut mai Poldi, ca Broșu e așa de prost, că nu știe să numere, sa'l fi învățat, cum să numere.

Poldi: Drachi potut să fi învățat la iel, cum să numire, și să ține cum fundele meu usture.

Paia Poroboată: Lasă Poldi că, ce-a fost peste 25, aceea-i rabat.

Poldi: Eu lașe la domnu jurat, tot ala rabat.

Broșu: Mă rog da domnu chinez' nu-i baș așa, cnm o minte Poldi. O fi ca oi fi „fălit“ [greșit] la numărât, ca el tare o sbierat, și m'o zăbun-nit la cap, și mai la urma știți cum e: îi scapă la om din lingură, dela blid, pâna la gură, din lingură, cei lingură, dar să nu'ți scape din bătă

în pădure crescută. Numai ca să vadă Poldi, că nu mi-s așa de prost, cum el aici mă face, să facem o probă, să-i mai dau 25, și dacă oi „făli“ [greși] una, las să-m dea el zece.

Poldi: Ah Oott! Ale meu fundule, nu iese să învețe la iel tot prostele, dacă vrea să învețe, apoi învețe la fundele cui vrea, are la iel muere, învețe la fundele dila muere lui.

Chinezul: Las' că vă împăcați adoăuaoară.

Poldi: [iese afara năcăjit, cu el Broșu, și toți ceilalți]

SCENA III.

Chinezul cu jurații, notarul, apoi Broșu.

Notarul: [vine spariat din cancelarie] Nu bine! Spune poștameșter la telefon, ca nu bine iese. Este la Budapeșt revoluție. Ala nu bun!

Paia Poroboată: Cam așa vorbește și lumea, numai eu cred că aia nu poate fi, doara-ca avem noi jendari!

Notarul: Jandar? și la iel revoluție! Jandar, catonașag. tot revoluție.

Paia Poroboată: O fi dracu ala! [sa aude larmă pe afară, pușcături]

Broșu: [vine spariat] Nu-i bine'n sat! Tot satu-i răsculat! Azi noapte or ajuns acasă tare mulți soldați, cu puscile, cu tot. Pușcă, fac țarma, să laudă, ca i-ei îi inpușca 'pe toți „din sat.“ [sasa satului] Nu scapă nici unu cu viața, dela cap până la coadă. [iese]

Paia Poroboată: [spariat] Mergeți domnule notarăș și spune-ți prin telefon lui domnu fibirău.

Notarul: Spune la dracu, chind telefon rupt la iel!

Paia Poroboată: [desperat, nare răbdare să șeadă pe scaun, umblă prin cancelarie] Atunci n'o să fie bine de noi! Atunci am incurcat-o al dracului.

Trifunescu: Ce-am căutat, am căpătat,

Notarul: (nici el n'are răbdare să șeadă pe scaun, el umblă într-o parte, Paia într'alta.

Chinezul: (cătră jurați) Cum ar fi, să vă duce-ți, să vedeți, ce-i prin sat?

Paia Poroboată: Ducă-să și alții, eu mi-s tăbărat (ostănit).

Trifunescu și Glimboacă: (să scoală de pe scaune) Să mergem! (pleacă).

SCENA IV.

Chinezul, notarul, Paia, apoi Moș Stănilă.

Chinezul: Am spus-o domnule notar, că voi dumnevoastră, cu lucrările voastre, nu s'o duceți la bun capăt. Voi dumnevoastră nu a-ți lucrat după lege, numai toate lea-ți făcut din capul vostru. Fără mită nu a-ți făcut nimic. Nici țidulă dela moară nu a-ți dat, până nu a-ți căpătat. Dacă o venit un sărac, cu vre-o nevoie l'ați dat afară. „Egye fene!“ Pă bogătași i-ați adus cu „felmenteș“, i-ați „sclonit“, (scutit) pe învățătorul l'a-ți pârât, ne facând nimic. Apoi, astăzi una, măne alta, până ce s'o

tulburat, tot satul. V'am spus-o de atâtea ori, dar voi tot cu „egye fene“, „egye fene“. Iacă, acum a o fi „egye fene!“ Mă băgară-ți și pe mine cu voi într'una, și am s'o rup și eu cu voi. Ț'am spus și ție Paio, să fi mai priceput, dar și tu ți-le-ai „făcut de cap“. Acuma „dă cap“ t'o și fi.

Moș Stănilă: (întră spăriat) Paio! apuc'o încătrău știi, că te caută, să te omoară. Ț'am spus că n'o duci bună! (iese).

Paia Poroboată: (sare ca ars, și prin cancelaria notarului, o ia la picior).

SCENA V.

Chinezul cu notarul, apoi Trifunescu și Glimboacă.

Broșu: (întră spăriat) Tot mai mulți s'adună.

Notarul: (cătră Broșu) Merjie, spuniie la domna meu, prinde cai la el, și ducie regten la tata lui, cu copile, cu tot.

Broșu (iese).

Trifunescu și Glimboacă (vin dela dreapta).

Chinezul: Măi, da ce'o fi?

Trifunescu: O fi pe vai, și amar! Ne'ntălnirăm cu domnul învățător

Notarul: (cătră Trifunescu) Vinit Imbrone?

Trifunescu: Da a venit azi-noapte

Notarul (nu'l mai țin picioarele să așează pe scaun).

Trifunescu: . . . și ne spune, că la Peșta e mare revoluție. Toată armata a depus armele. Feciorii vin acasă cu pușcile, cu tot. Auzim — dac'o fi istină, — că în mai multe locuri au omorât pe toți cei din sat. Pe chinez, notar, și alții. Aici la noi, or ajuns, azi noapte peste 200 de feciori. Fac mare rele. Lui Mălai-mare i-or cos, tot vinul și răchia din podrum. Dela Zimbeș, or luat un grăsun, (porc) cam bunișor; mănă, beau, să veselesc. Așa să vorbește, că d'acolo, vin aici cu toții, Mircea lui Rusvai îi poartă (conduce).

Glimboacă: Eu mă duc acasă.

Trifunescu: Stai, că merg și eu (amândoi pleacă).

SCENA VI.

Notarul cu chinezul, apoi Broșu și Cătăramă.

Notarul: (desperat) Rog frumos la voi chineje, nu lasă omoară la minie. Iai Istenem! Iai Istenem!

Chinezul: Ce și vorbiți? Mă omoară și pe mine, ca pe un pui, de găină. Ce vrea-ți cu lumea tulburată, și înbătată?

Notarul (pleacă în cancelaria sa, inproptindu-se de părete, să nu cadă de pe picior).

Chinezul: (singur șeade la locul său, îngândurat). Din capul satului iac'am ajuns, coada satului! Bine m'o spus muierea mea, să stau la casa mea, să nu umblu după chineje! Numai eu n'o ascult, vru-i să fiu domn la sat. Iacă domnia mea! Apoi prăpăditul ăsta dă notarăș, și Paia Poro-

boată, — să-i fi bătut Dumnezeu, — mă băgară la rău și pe mine, mă făcură urât la lume. Fie ce-o fi! Eu dela locul meu, nu mă depart. Dacă mă omoară, omoară-me! Nu fug!

Broșu și Cătarama: (vin spăriați) Noi, domnule chinez, mulțămim din slujbă. Ne ducem acasă. La ce să stăm aici? Să ne omoară și pe noi? D'aici nu scapă nici unul cu viață. Tot n-aocol (în jur) dă comună (casa satului) stau cu pușcile. Vă așteaptă pă voi, pă notarășul, și pă Poroboată.

Chinezul: Bine dragii mei! Scloniți-vă barem voi viața! Trece-ți pe la mine acasă, și spune-ți neveste-i, și copiilor mei, că îi las cu Dumnezeu!

Broșu și Cătaramă: V'om spune! (dau mâna cu chinezul, și ies afară).

SCENA VII.

Chinezul, Mircea și mulțimea. (Sgomotul crește tot mai mare. Pușcăturile să aud, tot mai de aproape).

Mircea: (trânțește în lăture ușa dela dreapta. Intră cu el o mulțime de feciori, unii cu puști, alții cu topoare, furci, băte în mâni. Mai mulți în haine ostășești. Cătră chinezul) Bună ziua chinezule!

Chinezul: Mulțam Mirce-o!

Mircea: (să apropie de chinez, și'l privește bine între ochi, ceialalți, înapoia lui) Mă cunoști?

Chinezul: Te cunosc!

Mircea: Mă cunoști?

Chinezul: Te cunosc!

Mircea: Mă cunoști?

Chinezul: Am spus că te cunosc, ce mai întrebi atâta?

Mircea: Așa? Acuma mă cunoști? Dar ști tu dumneata atunci, când mă mână-ți înapoi, la front, atunci nu m'ai cunoscut?

Chinezul: Ba da! Te-am cunoscut și atunci, numai așa a trebuit să fie. Așa a fost legea!

Mircea: Legea? Legea-i cum o fac oamenii, dar las'că ne-om vorbii noi despre astea, numai acuma ai să ne spui, unde-i notarășul? unde-i Poroboată? și unde's jendarii?

Chinezul: Notarășul îi în cancelarie, despre ceialalți, nu știu pe unde or fi! Căutați-i dacă vă lipsăsc!

Mircea: (dispune) Voi doi să stați aci la ușa notarului, voi 4 mergeți după jendarmi, dar vre-o câțiva să meargă după Poroboată. Numai să nu le faceți nimica pe drum. Eu aici am să-i judec. (Aceia pleacă. Cătră chinezul): Unde 's cheile dela cassa cu banii satului?

Chinezul: La casir! (cassarul).

Unul dintre feciori: Cheile or fi, numai banii i-or mâncat!

Mircea: Las'că s'o vedea aia tot! (să plimbă prin odaie) Așa vezi să spășirea jupânul chinez în cancelarie, când ne mână pe noi la front! (cătră chinezul) Ce-ai gândit, că o să țină bătaia până-i lumea? Ai crezut că nici când nu caz din chinejie? Te-ai învățat să fi domn? Ti-o căzut domnia în calcăie! Nu-i suș fără scoboriș.

SCENA VIII.

Cei de mai nainte, jerdarmi cu feciorii trimiși după dâșii. (Afară larmă, sgomotul tot mai mare. Dela dreapta vin jendarmii, după ei patrola trimisă, și încă mulți alții. E plină cancelaria; printre ei și baba Pălie cu furca de tors la brâu. Cum ajung jendarmii, toți să ridică să-i atace. Strigături: „jos cu ei“! Un glas, mai gros: „dar adă-i în coace să le tai duda, — gâtul. —)

Mircea: (sare sus pe un scaun; strigă aspru) Ruiih! (toți tac, nu sa aude nimic) Ce v'am spus? V'am spus, că eu mi-s comandantul vostru! Eu mi-s Dumnezeuul vostru! Care cutează să facă peste voia mea, pă loc is pierde viața! A-țiți auzit?

Toți: Auzit!

Mircea: (face un cordon în jur de jendarmi) Acuma mai ântăiu, și mai ântăiu sfârșim cu ăștia cu pene, apoi cu jupânul dă notarăș, și mai la urmă cu prăpăditul de Poroboată. (strigate: „pușcăriți! pușcăriți! spânzurați! Glasul gros: „dar adă-i să le tai duda“! Pumni să ridică contra jendarmilor, pușci, topoare. Baba Pălie scoate furca din brâu, și încearcă să-i lovească în cap, îi si lovește)

Mircea: Ruiih! (toți tac) Ce să facem cu jendarii?

Voci din public: Omoriți, ca pe niște câni! Pușcăriți! spânzurați!

Mircea: Ruiih! (toți tac) Măi! Luați-vă bine pe samă. Noi am fost toți cătane, noi știm ce e porunca cătânească. Ăștia încă or fost cătane. Or făcut slujbă cătânească. Ei la poruncă or trăbuit să ne alerge, să ne ducă iar la front. D'apoi pă noi nu ne-or silit să ne omorăm cu cei de un sânge cu noi? Să se omoare român cu român! Ce-ai putut să faci? Nu ai pușcat? te-or pușcat ai tăi pe tine, că ești trădător. Ai voit să te predai la românul? Cum să te predai, când erai cu ungur, cu neamț înbinat, (din preună) când ne-or amestecat, cum să amestecă păsula în oală, numai ca să nu fim la un loc mai mulți români?! Ne-a fost ușor noauă asta?

Toți: Nu ne-a fost!

Mircea: Tocmai de aceea, noi carii știm ce e porunca cătânească, trebuie să pricepem, cum să judecăm pe cătană. Eu zic: să nu-i omorâm, numai să li dăm drumul, să-și caute, să se piardă de pe aici.

Voci din public: Așa-i! Lasă fie așa!

Baba Pălie: Dar cum rămâne cu aceea, că mă păliră bine, peste spate?

Mircea: Pumni pe cari i-or dat babe-i Pălie, au să-i primiască acuma cu camătă cu tot. Care-i maistor dă asta?

Broșu: Lăsa-ți pe mine!

Mircea: Măi Broșule! Dar cum ai ajuns tu aici? „Lingău“ lui notarășul!

Broșul: Eu n'am lins pe nimenea. Dacă am fost sluga statului — am fost silit să ascult pe tot natul, măcar să fi fost și omul dracului.

Mircea: Să i-a ibine samă Broșule, că dacă numai cât—de—cât te prind la „fălincă,” (sminteală) îți slobL un broș, bine unde zici „în numele Tatălui”!

Unul din public: . . . și'l dăm în știrea dracului.

Broșu: Eu țin cu lumea! Unde's frații mei, și eu mis cu ei. (jendarmi pleacă afară, Broșu după ei, să sufucă la mâni Baba Pălie, cu furca le dă una în cap)

Mircea: Cu ăștia gătarăm.

SCENA IX.

Cei de mai nainte, apoi moș Stănilă, Trifunescu, Glimboacă, și alți bătrâni, fruntași din sat, carii cum vin, să pun la spatele chinezului, carele tot la scaunul său șeade.

Unul dintre feciori: Să'l luăm la rând pă chinezul. (strigate: pușcărit! pușcărit! jos cu el! glasul gros: dar adă-l să-i tai duda)

Chinezul: (să scoală în picioare) Omorâți-mă dacă ave-ți pentru ce! (Larmă și mai mare, puști, topoare, pumni să ridică în sus)

Mircea: Ruiih! (toți tac) Țsta-i vulpoi dă ăla bătrân! Țsta o dat spate cu stăpânirea, și nu o avut grijă de satul nostru. Țsta în loc să ne apere pe noi, ne-o lăsat, să facă cu noi, cine, ce-o vrut!

Chinezul: Peste poruncile stăpânirii nu am potut să lucru. Dacă multe nu-or fost bune, nu mi-s vina eu, legea o fost așa. Dacă ar fi fost altul în locul meu, și acela, tot așa ar fi făcut.

Moș Stănilă: Face-ți ale-a bune dragii mei!

Trifunescu și Glimboacă: (și ei capacitează, mulcomesc mulțimea)

Mircea: De ce nu ai mers și tu la front? numai ai stat acasă ca felmentaș.

Chinezul: Eu nu mi-s felmentaș. Eu am fălincă, și de aceea nu am rămas soldat. Când am fost mic, am căzut după un măgar, și mi-sa „frânt,” (rupt) o coastă.

Mircea: Vezi așa! Un măgar să'l poarte, nu o știut, nu o potut, și a ajuvs să poarte un sat întreg. (toți râd)

Chinezul: Da-că nu mi-s bun, nu-i nici un rău de aceea. Pune-ți altul, mai bun. Pune-ți pe care'l vre-ați voi!

Mircea: Chinezul nostru de azi înainte să fie: Moș Stănilă! (strigate: trăiască! trăiască: Chinezul să trage înapoi, și așa pe neobsărvate iese)

Unul dintre feciori: Scăpă ca prin pene.

SCENA X.

Cei de mai nainte, apoi notarul, loșca muzicantul, și popor.

Mircea: Acuma-i rândul la jupânui, ăl dă colo. (arată către cancelaria notarului) Mergeți de'l aduceți aici. (doi feciori intră la notarul)

Notarul: (iese din cancelaria sa, galbăn, tremurând, abea poate sta pe picioare. Mulțimea cum îl vede să răpede spre el să'l atace. Mircea sare jos de pe scaun, face un cordon în jur de notar.)

Mircea : Ruiih! (toți tac) Ce. v'am spus? Nu am spus-o să ascultați porunca mea?

Glasul acela gros : Ascult, ascult, numai adă'l să-i tai duda, apoi te ascult!

Mircea : Ruiih! Acuma avem în fruntea satului, pe omul care-i cunoscut de om cu minte și pricepere, pe moș Stănilă El să ne „cuvinteze.“ (să vorbească)

Moș Stănilă : Dragilor mei! Eu le știu toate, le cunosc toate, pe cari le-a făcut dumnealui! Eu vă zic, și vă rog pe voi, să nu'l „omorâre-ți“ (omorâți) Asta una or fi rușine pe satul nostru, și pe neamul nostru. Nu'l omorâre-ți, numa'l lăsați să se ducă unde l'or duce „doi ochi.“ — Să nu mai știe de satu nost, nici noi de el.

Notarul : (abea vorbește) Vrea la mine să merje, vrea să merje!

Mircea : Asta una ți-o credem. Asta-i singura vorba adevărată ce-o vorbești, de când ești la noi, în sat. Dar stai, că mai avem ceva de descălcit! Acuma, aici în fața înturora ai să spui tot, ce ai căpățet dela cei cu felmentaș!

Notarul : Spune! tot spune!

Mircea : Dela Mălaiu-mare?

Notarul : Unu scrofă de fatare.

Mircea : Dela Buzeica nazareanul?

Notarul : Una grasun la tot anul.

Mircea : Dela Zimbeș?

Notarul : Un porc mare, gras, și cu un dator rămas.

Mircea : Dela Terfaloagă?

Notarul : Un cal negru, și un scoffă.

Mircea : Dela Zamfirescu?

Notarul : Ala tot ce dat, 'napoi luat.

Mircea : Cum o venit, așa s'o dus.

Notarul : Tot ce are le mine, io da la voi, la mine nu trebuie nimichi.

Baba Pălie : Dar ști ce-ai făcut cu mine? (Il pică în cap cu furca caierul de tors)

Notarul : Sărut muna vost, ierta-ți la mine. (prinde, si sărută mână babe-i Pălie)

Baba Pălie : (sa vede mulcomită, li trece mânia și năcazul, pune furca iar la brâu)

Mircea : Măi! dar că iut să muiă baba Pălia, că-i sărută notarășul mână. (toți râd) Așa să muiă ca ciara la soare.

Baba Pălie : Dar lăsați-l, vai-de-el.

Mircea : Așai românul: spune-i o vorbă bună că-ți și lula din gură.

Notarul : Și la io da la voi lula meu.

Mircea : Ține-țo numai. Nu fii așa milos. Acuma fraților, dacă bătrânii noștri spun, ca să nu'l omorâm, apoi nu'l omorâm. Dar avem sa-i dăm de drum, câteva sfaturi. (aspru) Să mergi din satul nostru și' napoi să nu te mai întorci, pentru-că de încerci să mai pui piciorul pe aici, să ști, că nu mai calci jarbă verde.

Glasul gros : Oh ! duda lui ! au ! au !

Mircea : Să te duci, și până la Peșfa să nu te oprești, acolo apoi să spu-i domnilor miniștri, că la ce ai ajuns după legile, și poruncile lor. — Ear noi fraților îl vom petrece la stațion, așa cum cere reglemana. Unde i loșca ?

Ioșca țiganul : Iacă tă-mă !

Mircea : Un marș pentru domnu hăl mai mare.

O voace din public : Care în satu nost loc nu mai are.

Ioșca : Las' că-i zic și doauă, numai să'l văd dus, că mi-o mâncat și mie niște părechi de rațe pentru țidula dăla moară.

Mircea : Feciori paleta !

Un fecior : Aicia-i ! (o tipsiie, legată cu o ață)

Mircea : (o leagă la grumazul notarului, lăsând'o pe spate) Nu te spăria domnule ! Bine ști, că aceasta ți-am spus, că o s'o capeți dela noi. Românul ține minte, și nu-i place să rămână dator. Acuma la drum ! (notarul pleacă, după el Ioșca, îi zice în violina un marș. Apoi Mircea, și feciorii cu pușcile. Toți ceilalți. Strigate : ui ! iu ! iu ! Baba Pălie strigă, și joacă cu furca în sus. Mai la urmă Poldi strigând : Veșplaaaaau !

C O R T I N A.

(Finea actului III.)

ACTUL IV.

SCENA I.

Scena reprezintă o stradă dela sat. Moș Stănilă și alți bătrâni din sat.

Moș Stănilă : Peste acestia trecu focul, numai cu nepotul meu Paia n'o să fie bună. Ala nu scapă viu. Pricep că la multe a fost el vina și i-am și spus'o în atâtea rânduri să se păzască, să nu fie așa slobod la gură, dar nu m'a ascultat. Cum a făcut așa va petrece, mă doare atâta numai că-i al meu.

Unul dintre bătrâni : Il omoară, il omoară „țigurat“ (de sigur) îl omoară. Cum ar fi, oare, că să meargă unul după Taicapopă și învățatorul dacă vin ei, să „potolește“ (liniștește) lumea.

Moș Stănilă : Asta ar fi bine ! vede-ți de merge-ți unul după dâșii.

Unul dintre bătrâni : Las că mă reped eu. (Pleacă).

SCENA II.

Cei de mai nainte apoi Trifunescu, Glimboacă.

Trifunescu : (sosește cu Glimboacă) L'or dus până la „stațion“ (gară). Tot satul e răsculat. De nu eră Mircea cu feciorii săi, apoi îl omorau muierile pe notarășul, ca pe un pui de găină. Ce vrea-ți ? Când au sărit cu furci, cu topoare să-l toace în cap. Era gata-gata sa-l facă turtă, numai noroc că Mircea îi fecior, după rânduială. Când pusă mâna în păr la una și-o aruncă în celelalte, pă loc să stămpărară și să trasără

în lături, așa apoi au putut scăpa în pace până la „stație”. Sberat-or, cântat-or după el, ca după comedie”. Alții cu găini în mâni, strigau: hei! măi! vre-ai pui? fripturi? . . . și câte de toate. Dar el cu capul la pamânt, nu să uită nici în dreapta, nici în stânga. Când a a(uns „aizăbanul” (trenul) iut deschiseră un „vagon” da marvă (vite) îl băgară acolo, trântiră ușa și cu creta scriseră pe, vagon : Budapeștă!! Porni aizăbanul și să scăpă.

Moș Stănilă și ceialalți bătrâni : Bine că s'o scăpat!

Glimboacă ! Acuma vin cu toți să-l judece pe Paia. Ști-ți că tot satul e tulburat. De când Dumnezeu te-a făcut n'ai văzut așa „miriaz” (minune) Nu poți vorbi cu unul stămpărat, numai parcă-s aprinși până'n suflet de răsbunare. Nu'l iartă pe Paia, pentru toată lumea.

Unul din bătrâni : Nu ! nu !

SCENA III.

Moș Stănilă și cei de mai nainte Mircea cu feciorii săi și o mulțime mare de popor : Tineri, bătrâni bărbați, femei.) (Larmă, pocnituri de puști spargere de ferestri, să aude din depărtare. Cum ajung pe binăstrigate ;

Unde-i Paia ? Să ridică în aer furci, topoare, puști.)

Mircea lui Rusvai : Ruții ! (Toți tac) Până aci o fost ce-o fost, numai acuma-i acuma. Știi vorba crișănească ? „vine rândul la bolundul”. Moș stănilă să ne spună ce-o să fie cu Paia ? (Strigate : Omorît ! omorît !)

Moș Stănilă : Dragilor mei ! Face-ți cum vă învață mintea voastră ! Este că Paia-i nepotul meu dar eu vorbă pentru el nu pot să pun, nu m'a ascultat, așadar ce-o cătat a căpătat. (Strigate : pușcărit ! pușcărit !)

SCENA IV.

Cei de mai nainte, Paia Poroboată adus de o patrule de feciori. — (Când ajung feciorii cu Paia mulțimea sare să'l atace. l'aia legat la mâni cu lanț. Fața-i este mânjită de funingine.) Soția lui Paia plâge și strigă : Oh ! Paia meu ! Oh ! Paia meu !)

Mircea lui Rusvai : Ruții ! (face cordon în jur de Paia, carele cu capul plecat la pământ, stă îngemunchi.) Unde la-ți aflat ?

Unul dintre patruliști : În cuptor .

Mircea : Noi de mii de tunuri nu ne-am ascuns, dar el de frații lui să ascunde. Oare de ce ?

Unu din mulțime : Pentru că-i dă vină.

Mircea : Așa-i ! Vina lui e aceea că s-a făcut un trădător, și-a trădat pe ai săi, numai ca să se jacă bun strănilor. Dar nu și-a adus aminte de vorba românului ? „Cine o'ndrăgostit străinii, să-i mănca inima câinii”.

Din public : Să-i mănca, să-i mănca !

Soția lui Paia : Vai Paia meu ! Vai copiii mei !

Mircea : Paia să fie pușcărit ! (Strigate : pușcărit ! pușcărit !)

SCENA V.

Cei de mai înainte preotul și învățătorul (Preotul persoana înmăscată, barbă căruntă sosește alături cu învățătorul. Mulțimea cum îi observă îi fac trecere liberă; pușcile, topoarele, furcile dispar; pălăriile jos din cap. Toți grăbesc a sărută mâna preotului, fac un cerc în jur de dansii. Paia tot îngenuunchi.)

Preotul : (cu mâinile ridicate) Pace voaună! Neamul nostru românesc, după atâta ani de moarte sufletească, de robie la străini, azi a ajuns a fi liber. Da! E liber azi românul, dușmanii săi de moarte călătau în picioare. Zdrobiri lanțul lor. De astăzi înainte! așteaptă altă soartă. O soartă mai ferică, a unui brav popor. A trecut secolii acestia, de amară robie, care-am suferit-o noi strănepoții marelui Trăian, remași pe aceste plaiuri, lăsați în grija soții, după împărțitul : Aurelian. Moș stră-moșii noștrii nu s'au putut despărții de acestea mândre plaiuri cu ape curgătoare, cu câmpii bogate și codrii seculari. Trecută preste dănișii, potop de gheață năvală, a popoarelor barbare, cari să părandau. Dar ei cu bărbăție suportau urgia, având credința tare, că : „Apa trece, iar pietrele rămân”. — Neamul nostru românesc a învial. Si eu în această zi măreț vâ salut pe voi iubiti poporul meu, cu cuvintele Domnului Isus Hristos, cu cari cuvinte a împlinit pe învățăcelii Săi adunați la un loc, după învierea Sa din morți : Pace voaună! — Lăsați piepturile să resune, inimile să săltez, căci iată-că gloria străbună prin noi a reînviat. Prin cruda noastră luptă, vărsare de sânge, la malul libertății iată am scăpat. Libertate! Libertate! Tu ești cel mai scump odor, pentru ori care popor. Tu ești calea către mări și înflorire. Libertatea înse numai atunci va fi binecădită, dacă va avea temelie, basă, va fi zidită — pe învățătura acelui, carele a scos din robie, nu un popor ori popoare, ci întreg neamul creștinesc, pe învățătura Mântuitorului Iume-i : Isus Hristos, carele așa ne a în-

văţat: „lubeşte pe deaproapele tău, ca pe tine însu-ţi“. — Atunci, când astfelu vom înţelege „libertatea“, vom pune basa cea mai sigură, cea mai neclintită, a înfloririi neamului nostru. Înălţaţi vă la aceea vîrtute, la aceea demnitate, pe carea timpul, glasul vreme-i dela voi o cere. — Lăpăda-ţi dela voi orice dor de răsbunare, şi alipi-ţi la sînul vostru, ierta-ţi pe acei fraţi ai voştri, cari încontra voastră adese a luptat, facîndu-o ei aceasta din frică, ori teroare, ori-că cualor minte slabă, neînţeleaptă, greşit au cugetat. Pace să fie! Pace să fie! Spre a lui Dumnezeu şi-a neamului mărire. (Cu toţi ridică mânila în sus, şi strigă: „pace să fie!“ Mircea desleagă din lanţuri pe Paia Poroboată. — Moş Stanilă şi ceialalţi bătrîni ştergîndu-şi lacrimile sărută mîna preotului, apoi lin, maiestos cîntă cu toţi: „Deşteaptă-te române“. După aceasta înşirîndu-se în horă, cu înfocare cîntă cu toţi: „Hai se dăm mîna cu mîna“.

— *CORTINA.* —

FINE.

La Paști.

de: Ioan Iancu Roman.*)

Azi e zi de serbătoare,
Clopotele sună lin,
Prin sate și mic și mare,
Uită azi ori-ce suspin.

Toaca nu mai tocănește,
Tot și toate s'a schimbat,
Cartea sfânt' așa vestește:
Azi Hristos -a înviat!

Hristos bunul, Fiul sfânt,
Azi a înviat din morți,
Pe sub soare și pământ,
Mântuindu-ne pe toți.

A trecut mult timp d'atuncia,
Lumea'n toate s'a stricat,
S'au schimbat oamenii, vremea,
Unii zic că: n'a înviat!

*) Ioan I. Roman, născut la 24. Iunie v. 1873. A răposat la 15. Martie, 1919. în New-jork. (America). Ca învățător în Șieitin, — locul său natal — a scris mai multe manuale de ș'coală, cărți pentru popor, a edat foaia poporală: „Lumina și Adevărul.“ La a 1909 a trecut în America, unde a edat și redactat foaia: „Românul Instrăinat“ mai târziu: „Deșteaptă-te Române“ pe carea a redactato până la moartea sa. Atât prin foaie, cât și prin alte multe scrieri ale sale, s'a luptat fără prihană, pentru susținerea simțului religios și național, a românilor emigrați în America. — Cercetă pe românii din toate colțurile Americii-i, mângăindu-i și înbărbătându-i. Pe cei ajunși în lipse îi ajutură, ba chiar îi adăpostă în locuința sa. În iubirea sa, cătră țăranul român eza adevărat fanatie. Soartea i-a fost, ca săși doarmă somnul de veci, în pământul întrăinăre-i, — în pământul udat cu lacrimile de durere, atâtor români pribegi, — departe de înbătrânita sa mamă și unicul, său frate, cari 'l așteptau cu atâta dor si jale.

. . . . Fără cruce, fără floare,
Fără lacrimi pe mormint . . .

Si de-ar veni Hristos iară,
Si ar lua sbiciul greu,
Mulți ar fi scoși, dat-ți afară,
Din casa Tatălui Sau.

Hristos, celor din morminte
Vieață le-a dăruit,
Iată a mea rugămintă,
Popor român năcăjit:

Prin lumină la vieață
Să te faci tu deșteptat,
Cu dragoste și credință
Zi: Hristos a înviat!

Trei luptători

Trei luptători de mult rostogoliți. . .
Cel mic își are mâna dreaptă ruptă,
În zori de zi el a căzut în luptă,
E cel dintâi căzut cu cei răniți.

Cel mijlociu și-a tras piciorul drept,
Însăngerat, cu mâna, de sub scară:
El se ruga lui Dumnezeu să moară,
Cruciș ținându-și mâinile pe piept.

Al treilea luptător părea căsi mort,
Trei stropi de sânge-i înfloriau pe frunte
Cu barba și mustățile cărunte
Învesmântat în foaia unui cort.

Iar corbii nesătui pe lângă șanț
Pândiau ospățul celor fără nume,
Gândind că pentru pofta lor anume
Mor trei voinici în straiu de dorobanț.

În zbor ușor, ca vântul de zăvoi,
Coboară corbii lăcomiți de sânge;
Un luptător i-alungă și-apoi plânge:
— Noi nu murim aice pentru voi!

VOLBURĂ POIANĂ.

Câți locuitori are țara noastră ?

Oficiul statistic de stat, în zilele trecute, a publicat rezultatul conscrierii populațiunii făcută la 31. Ianuarie anul 1921.

Acest rezultat e următorul: Numărul total al locuitorilor țării noastre e: 11.590.762.

Dintre aceștia :

Sârbi și horvați (74 %)	8.577.163
Sloveni (9 %)	1.643.168
Nemți	508.474
Magiari	494.163
Albanezi	479.084
Români	175.315
Italiani	9.585
Tăuți, bulgari, greci, ruteni	186.930

După Confesiune :

Greco-orientali (47 %)	5.454.211
Romano-catolici (39 %)	4.474.869
Mohamedani (11 %)	1.343.370
Reformați, greco-catolici, și evrei. . . (3 %)	

Consămnarea târgurilor din Voivodină.

Alibunar : În ziua de Rusali și Sânta-Maria mare.
(Calend. ortodox.)

Apatin : 12. Maiu, 17. Octomvrie. (Cal. nou).

Bașahid : La sfânta Maria mică.

Beodra : 6. Maiu, 8. Sept., 1. Noemv. (Cal. nou).

Becei-vechiu : 8. April, 5. Iulie, 17. Octomvrie.
(Cal. nou).

Becei-nou (turcesc) : 25. Martie, 17. August,
30. Octomvrie. (Cal. nou).

Biserica-Albă: 5—7. Martie, 20—23. Iunie, 15—18. Octomvrie. (Cal. nou).

Becicherecul-mare: Joi, Vineri, Sâmbata și Dumineca, înainte de 1. Martie, 25. Maiu, 17. Aug., 12. Oct. și 23. Noemv. (Cal. nou).

Botoș: 21. Martie, 27. Septemvrie. (Cal. nou).

Bega-Sân-Giorgiu: 15. Aprilie, 15. Sept. (Cal. nou).

Canija-mare: 25. Maiu, 1. Sept. (Cal. nou).

Ciurug (Bacia) 4. Martie, 1. Iunie, 5. Octomvrie. (Cal. nou).

Crepaia: 4. Aprilie, 8. Sept. (Cal. nou).

Canija-turceasca: 29. Aprilie, 1. Iulie, 1. Noemv. (Cal. nou).

Carloviți: 28. Martie, 2. Iulie, 2. Septemvrie, 2. Decemvrie. (Cal. nou).

Chichinda-mare: 24. Aprilie, 24. Iunie, 20. Septemvrie, 1. Decemvrie. (Cal. nou).

Cubin: 5. Maiu, 7. Noemvrie. (Cal. nou).

Cula: 29. Aprilie, 24. Iunie, 6. August, 15. Oct. (Cal. nou).

Camenița: 3. Maiu, 22. Iunie, 18. Octomvrie. (Cal. nou).

Debeliacia: 29. Martie, 1. Sept. (Cal. nou).

Deliblata: 6. Aprilie, 10. Septemvrie. (Cal. nou).

Dolovo: 21. Aprilie, 12. Septemvrie.

Erdevic: La Bunavestire și ziua Crucii (c. v.) (câte 3—4 zile).

Franievo: 1. Maiu, 1. Iulie, 18. Oct. (Cal. vechiu).

Futog: 3. Aprilie, 16. Iunie, 17. Aug., 6. Noemvrie. (Cal. nou).

Grgeteg: 9. Maiu (cal. vechiu) și la Sf. Nicolae de vara.

Idvor: 2. Maiu, 23. Sept. (Cal. nou).

Irig: La Sân-Toader (24. Aprilie), la Ivandan la 8. Septemvrie, 25. Noemvrie. (Cal. nou).

Iloc: 24. Iunie, 2. Aug., 25. Oct. (Cal. nou).

Melențe: La Sretenie, la Sf. Maria Mare și la Sân-Medru.

Mocrin: 14. Februarie, 21. Maiu, 20. August. (Cal. nou).

Mohol: 30. Maiu, 30. Septemvrie. (Cal. nou).

Novi-Sad: 30. Martie, 19. Maiu, 10. August, 29. Oct. (Cal. nou).

Omolița: 18. August. (Cal. nou).

Pazova-vechie: La Sf. Ilie și la 1. Noemvrie. (Cal. nou).

Palanca-vechie și noauă în Bacica la 3. Martie, 4. Octomvrie. (Cal. nou).

Panciova: 22. Aprilie, 9. Iulie, 18. Septemvrie. (Cal. nou).

Petruvaradin: 24. Februarie, la Sf. Petru, și la Sân-Medru.

Perles: 27. Iunie, 10. Noemvrie.

Petrovaț în Bacica: 11. Martie, 13. Maiu, 26. August, 11. Noemvrie. Tot-deauna Dumineca.

Petrovoselo (Bacica): 8. Maiu, 30. August, 7. Noemvrie. (Cal. nou).

Ruma în Srem: 1. Febr., în Joia Floriilor, la Ispas, la Sân Petru. (Cal. vechiu). 26. Sept., 8. Noemvrie (Cal. nou).

Satu-nou: 25. Februarie, 14. Sept., 1. Noemv. (Cal. nou).

Sân-Tomaș: 12. Martie, 26. Iulie, 20. Sept. (Cal. nou).

Slancamena (nou): 19. Martie, 2. Iulie, 18. Oct. (Cal. nou).

Suboțița (Sabadca): în Duminicile înainte de 24. Februarie, 15. Maiu, 8. Septembrie și 27. Octombrie. (Cal. nou).

Seciani: 22. Aprilie, 12. Iunie, 1. Oct. (Cal. nou).

Stanisici (Bacica): 12. Aprilie, 4. Oct. (Cal. nou).

Temerin: 25. Februarie, 6. Maiu, 4. Septembrie, 22. Noembrie. (Cal. nou).

Titel: 6. Aprilie, 22. Aug., 20. Oct. (Cal. nou).

Topola (Bacica): 18. Aprilie, 13. Iulie, 4. Oct. (Cal. nou).

Vrbas Nou: 28. Martie, 2. Iunie, 12. Septembrie. Totdeauna Luni.

Vrdnik: 15. Iunie. (Cal. vechiu).

Vrșat: 2. Febr., Duminecă, înainte de Dumineca Floriilor (cal. vechiu); Dumineca cea dintâiu în Aug. (cal. nou); Dumineca cea mai din urma din Octombrie. (Cal. nou).

Zemun: 1. Maiu, la Ziua Crucii, 15. August.

Zicidorf: 4. Aprilie, 25. Octombrie. (Cal. nou).

Zimbolea: 24. Martie, 29. Iunie, 8. Septembrie, 11. Noembrie. (Cal. nou).

Zenta: 25. Martie, 22. Iunie, 17. August, 19. Noembrie. (Cal. nou).

Zombor: 25. Martie, la Ispas, la Sfta Maria Mare, 25. Noembrie. (Cal. nou).

O fost ce-o fost.....!

Da, o fost ce-o fost, pentru-că de nu era nu să povestea. De aici ar urmă aşadară că numai şi numai despre aceea să vorbeşte, să povesteşte, ce s'a şi întâmplat. Apoi bine ar fi dacă aşa arfi, numai-că — Doamne şi iar Doamne — câte şi mai câte să vorbesc despre lucruri de acelea, cari nu s'au întâmplat! Le facem noi cu mintea noastră. Să zicem totu-şi şi noi, cum am auzit'o dela moşul şi baba: „dacă n'ar fi, nu s'ar povesti.“ Apoi las' să fie aşa! „Dar spune-o dată Romane, ce vrea-i să spui? ce tot spui, şi nimic nu spui“ astea vorbe mi-le aud eu, dela voi — dumnevoastră — acum.

— Bine, bine — zic eu — lăsa-ţi mai cu incetul că o să spun, tot, tot spun, ce numai..... pot să spun. Dar mi-s din cale afară năcăjit.

— Pentru-ce să fi năcăjit, ori nu vezi, că ai făcut gata Calendarul?!

— Ba, da! Şi chiar asta-i asta, ea fu gata şi nu-i gata.

— Cum aşa?

— Iaca cum: Aseară, bine pe'nserate, un sătean al meu, îm aduce dela tipografia unde şă tipăreşte „Calendarul Poporului“ următoarea ţidulă: Dle Roman! Te rogăm să ne trimiţi nesmintit mâne, pe vre-un om, material pentru două pagine. Din greşală a rămas goale două pagine. Dar să faci bine, că mâne să trimiţi, căci stă toată tipografia. Acestea două pagini urmează după „Consămnarea târgurilor.“

Cu stimă: Şeful tipografiei. —

Bun! Mă gândesc : dar ce să le trimit ? Colegii mei cu carii astăvară am fost la Panciova 6 săptămâni, să învăţăm multe de toate, să mă audă acum ar zice: „dar scrie că şti tu destule.“

— Nu mă mai năcăjiţi barem vri! Bine, să scriu! Dar ce să Scriu? Nu vede-ţi ce-mi scrie, că a rămas loc gol, „după Târg“. — Să scriu lucru „tare cuminte“, o să mă batjocori-ţi iară voi cu ţiganul la naşul său: „începu-şi cu „cure latile“ si apoi cu „plăcintatele.“

Nu vede-ţi că'mi făcură o „hibă“ (la Şieitin) „Fălincă“ (la Doloave:)

„greșală“ (vorba pă „mare“) și încă bine la început. Băga-ră „Căntecetele“ înaintea: Cronologie-i a sfinelor posturi și celelalte lucrur de căpetenie. Haid să zic că peste asta am putea trece.

Noi românii cântăm, descântăm, și 'nainte de post și după post, dar „figurat“ că'n post mai mult. Parcă ne cunosc bine cei dela tipografie, Ori-că „zgoada“ a fost așa? Să zicem că peste asta am putea trece. Dar ce să scriu aici după tirg“?

Mă rid singur în mine! Asta-i tocmai așa, când te câștigi pentru doi oaspeți, darla năcaz-or venit 9. Ce faci? Torni în oală apă, lapezi căta pipară roșie, mai una, mai alta, faci o: „zamă lungă să se ajungă.“

Ba încă îți remâne și pe mâne-zi din cele gătite, și te minunezi singur de tine și-ți zici: „Măi! dar-că cuminte om mi's eu? Văzu-și cum făcu-i rânduială cu gostii mei“? Da! da! Așai! Numai de cumoa am întrebă gostii, nu știu ei cum s'ar lăuda.

Tocmai așa, nu știu nici eu, că ce Ve-ți zice Dvoastră, Onorați și frați cetitori? E vorba că eu mi-am făcut datorința, să nu stea lucrul în tipografie, și astfelu, cât mai curând, să apară la lumină, și apoi din mâna'n-mână, cartea aceasta românească: „Calendarul Poporului“ pe anul dela Hristos 1922.

AUTORUL.

PANČEVAČKA KREDITNA BANKA

DEONIČARSKO DRUŠTVO.

BANCA DE CREDIT PANCIOVANĂ

SOCIETATE PE ACȚII.

— Înainte a fost : „Prva Pančevačka Zajednica
za Vadjevinu kao Zadruga“ —

Pančevo, — FONDATĂ LA 1872. — **Pančevo.**

CAPITAL DE ACȚII ȘI FOND DE RESERVE :

Din. 1,500.000

DEPUNERI SPRE FRUCTIFICARE :

Din. 3,000.000

*Filiale : Alibunar, Bavanište, Črepaia, Opavo
Proprietăți : Fabrica de întrăeală (šlirk) din
Iabuca, lângă Pančevo.*

*Reprezentantul : Societații de asigurare „Sârbia“
din Beograd.*

*Să ocupe cu toate afacerile de bancă. Primește
depuneri spre fructificare. Cont-curent. Excon-
tează cambii și devize. Cumpără și vinde,
hârtii de valoare. Face plătiri și incasează
în țară și străinătate Finanțiază întreprinderi
comerciali și industriali. Incasează cuptoane.*

Telefon No 134.

Telegrame : Kreditbanka.

**Adresa : COLȚUL PIETE-I CAI PETRU ȘI A STRADE-I
IABUCA.**

ȘTIRCUL „VOIVODINA”

CERE-ȚI ÎN TOT LOCUL !

INTĂREALĂ (ȘTIRC) „VOIVODINA”

Numai aceasta să o folosiți !

*Aceasta întăreală (știrc) e cea mai bună și
mai corespunzătoare în întreaga noastră țară*

E ALB CA NEAUA.

„Voivodina“

(știrc) **cristalizat** e cel mai bun pentru întărirea albiturilor, camășilor, gulerilor, pentru întăreală cu presa, înlocuind chiar întru toate, ștircul produs din orez.

„Voivodina“

(știrc) în **tablete** e cel mai practic, în industrie și pentru fiert.

„Voivodina“

(știrc) **pulverizat** e cel mai cautat și bun la : fabricarea honboanelor, cofetărie, si drogherie.

PROBA-ȚI SI VĂ VE-ȚI ADEVERI
DESPRE ACESTEA !!!

ȘTIRCUL „VOIVODINA” E ALB CHIAI CA NEAUA.

ȘTIRCUL „VOIVODINA”

Ș T I R C U L „ V O I V O D I N A ”

Ș T I R C U L „ V O I V O D I N A ”

„NAPREDAK”

SOCIETATE ANONIMĂ.

PANČEVO, Piața Kralj Petar I.

**Tipografie, librărie și
legătorie de cărți.**

Caete de școală. Blocuri de desen. Mape.
Albume și orice lucrări de legătorie de cărți.
Plicuri (coperte) comerciale, oficiale și orice alte
mărimi și formate uzitate și după comandă.

Bilete de logodnă.

Invitații de nuntă.

Anunțuri funebre.

Cassete de hârtie de scrisori în diferite
formate și calități, albe, colorate și de
lux. Cărți de școală. Jurnale politice
și de modă. Tipărituri în orice ram.

Articole de Birou (Cancelărie)

Călimări, creioane mecanice. Pene de scris.
Liniale. Fărburi pentru desen. TOMBOLĂ.

**Comanzile să efeitueze
PROMPT și URGENT.**

GHIERA G. AVRAMOVICI Pancevo.

Mare negustorie pentru articli de manufactură

*Recomândă on. public depozitul
său bogat cu tot jeliul de ștofe,
și ceialalți articli de manufactură.*

PETRU CORENICI

Pancevo, Strada Voivoda Putnic No 1.

*Negustorie de fărburi, de lacustru (lac) si extracte hemice.
Recomandă tot feliul de fărburi, lacuri, terpentin firnis,
precum si toate celalte articile din industria aceasta.*

Prețuri moderate.

Negustorie de coloniale alui

ISA TIRILOV

Telegram : Tirilov.

Telefon No 205.

*Recomândă merfa sa de curând primită precum : migdale,
alune, nuci, stafide, prune, masline, orez, lămâie, tea
englezesc si rusesc, rum, slivoviță, cognac, totfeliul de
liqueruri, oleiu, miere de albine, lumini, cafea proaspăt
prăjită, petrolu american si bosniac, zahar sfărmat și coșcă.*

Servișiu prompt și urgent.

Prețuri moderate.

La dorință marfa o trimite prin poștă ori ealea ferată.

NOU!

NOU!

NOU!

În atențiunea dlor învățători
și a Conducătorilor de Coruri!

Din compozițiile lui :

Romulus Roman

director școlar

a apărut

I. Pentru școlari pe două voci:

	Prețul Din.:
1. Rugăciunea înainte de școală - - - - -	2.—
2. Rugăciunea după școală - - - - -	2.—
3. Tatăl nostru - - - - -	10.—
4. Dorul școlarilor - - - - -	10.—
5. Murăș, Murăș apă lină - - - - -	10.—
6. Mărirea lui Dumnezeu (Imn) - - - - -	10.—
7. Vine ploaia - - - - -	5.—
8. Mândră-i școala - - - - -	5.—
9. Marșul școlarilor - - - - -	10.—
10. Priceasna : „Ostănitam” - - - - -	10.—
11. „ „ „Spune-mi” - - - - -	10.—

II. Pentru Coruri bărbătești pe patru voci:

	Prețul Din.:
1. Tatăl nostru - - - - -	15.—
2. Priceasna Paștilor - - - - -	15.—
3. Dorul Prințului de război - - - - -	25.—
4. Funebraliile după Djurič - - - - -	25.—
5. Fericită e calea... (funebral) - - - - -	15.—

Pe o voce:

	Prețul Din.:
„Credeul” (Simbolul credinței-i) - - - - -	20.—

Gomanzile să fac pe lângă trimiterea prețului la adresa
autorului în Dolovo (Dolove) S. H. S. lângă Panșevo.

Belič și Crăciun

mare negustorie de fier.

∴ La „CLOPOTUL DE AUR” ∴

PANČEVO,

Strada Jabuce-i Nr. 2.

Recomandă depositul său bogat de tot felul de articole pentru fierărie, în mare și detail.

Eugeniu Bril

Pančevo Strada: Voivoda Misici Nr. 4.

Mare deposit — de marfă colonială, fructe sudice, totfelul de delicatese și ape minerale. Cafea prăjită. Deposit de șampania „Litke”. Totfelul de licheruri. (Rachie înduleită) dela firma TEODOR ETNA din Viena.

Să capătă în mare și mie.

**Stai! Citește! Nu fugi! Care
vrea să cumpere marfă bu-
nă și ieftină acela numai la:**

Frații Tomici

(golumbul vinăt) în PANČEVO

*să meargă. Acolo capătă: Zăhar, cafă, Orez,
oleiu, petrolu (apă de lampă) American, pru-
ne uscate, roștile s. a.*

Bereria
I. M. VAIFERT
Pančevo.



Recomândă berea sa
neagră și galbenă
cunoscută și apreciată
în genere.



Prăvălie pentru lucruri de ceară și turtărie.

MILAN JESTICI

PANČEVO. Piața : Regele Petru (lângă „Napredak“)

Pregătește tot felul de lucrări din ceară, turtărie, urgent, prompt (punctuos) și pe lângă prețurile cele mai conveniabale (mai ieftin.)

FIUL LUI IOSIF OFNER

PANČEVO

Piața Regelui Alexandru.

Mare negustorie de spețeari, coloniale, fărături, în mare și în detalii. Totdeauna are deposit bogat în mărfuri. Ori-ce comandare să eșuește, prompt și urgent. La cerere să trimită consămnarea prețurilor.

LAZAR M. DUMITROV

Pančevo

Piața Kralja Petra.

**Asortiment bogat
de manufactură.**

Srpska Zadrujna Banka D. D.

în: **Novi-sad** (Neoplanta).

Filială: în Pančevo Str. Voivoda Putnie 12.

Capital social: Cor. 40,000.000

Depuneri: Cor. 100,000.000.

EXECUTĂ TOT FELIUL DE
 OPERAȚIUNI DE BANCĂ SI
 COMERT. * PRIMESTE DEPU-
 NERI SPRE FRUCTIFICARE. *
 EXCONTEAZĂ CAMBII. * EXE-
 CUTĂ PLĂȚIRI ÎN ȚARĂ SI ÎN
 STRĂINĂTATE ÎN MONEDele
 TUTUROR STATELOR. * CUM-
 PĂRĂ SI VINDE MONEDE
 STREINE. * ACOARDĂ ÎM-
 PRUMUTURI: CAMBIALE, PE
 GAJ DE EFECTE (LOMBARD)
 PE HÂRTII DE VALOARE. *

ARE ÎN DEPOZIT (LAGĂRUL DIN STRADA:
 LUNTRIEI No. 9) MARE CANTITATE DE LEMNE,
 COCS CĂRBUNI DE PIATRĂ, CĂRBUNI DE
 LEMN, SI SARE.

VINDERE ÎN MULT ȘI ÎN PUȚIN.

* PREȚURILE CELE MAI MODERATE. *

D. Maksimovič & Comp.

fierărie în mare și în mic

Pančevo, Piața Kralja Alexandra (piața mică)

Recomandă tot feliul do vase pentru cuină.

Prețuri moderate.

Sava Keșič, Pančevo

Asortiment bogat

în marfă de spețerie.

Nouă marfă pentru manufactură.

Ștofă pentru haine de bărbați.

*Ștofe pentru haine femeiești, precum: gabardin,
camgarn, loden, șeviot, parhet, zefir, flanel, șifon,
voal-cehesk, pămucă pentru iorgane.*

Mărămuri (cârpe) de mătăsă și lână veritabilă

Bumbac alb și galbin.

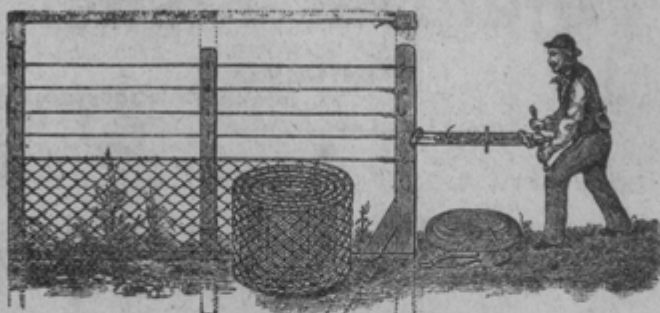
Să capătă: în mare și în detaliu la:

S. Friš, Pančevo.

ALEXANDRU PATALA

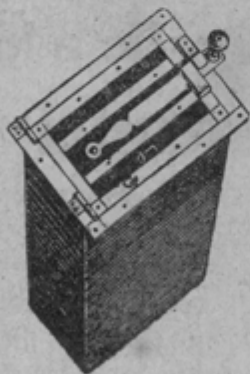
Pančevo.

(Str. Jabuce-i Nr. 2.



MARE NEGUSTORIE DE FIERĂRIE.

::: In mare și in detail. ::: :::



Recomandă călduros bogatul său depozit de fierării, de aramă, de tinichea (pleh) de cuie, de osii (la cocii) și totfelul de unelte (vase) pentru cuină.



Negustorie mi

În mare și în detalii a lui:

Sfetozar Ri

Pančevo

Telefon No. 42

La „Leul de Aur“

Asortiment bogat de zahar
uleiu, tea, struguri (stafide), n
dule), petroleu, oleiu pentru

Apoi bumbae englezese e

Mare atelier fotogr

Ivan Miian

Pančevo.

Strada: V



Pregătește
ori-ce coma
grafare. La c
locuința ace
:-: :-: a se
- - - Prețuri